

آزمون تعیین سطح

آزمون ۳ مهر - سال ۱۴۰۵

آزمون اختصاصی دوازدهم انسانی

مدت پاسخ‌گویی: ۷۵ دقیقه

تعداد سؤال: ۷۰

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	وضعیت پاسخ‌گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	زمان پاسخ‌گویی
۱	اجباری	ریاضی و آمار ۱	۱۰	۱	۱۰	۱۵
۲		ریاضی و آمار ۲	۱۰	۱۱	۲۰	۱۵
۳		علوم و فنون ادبی ۱	۱۰	۲۱	۳۰	۱۰
۴		علوم و فنون ادبی ۲	۱۰	۳۱	۴۰	۱۰
۵		جامعه‌شناسی ۱	۱۰	۴۱	۵۰	۸
۶		جامعه‌شناسی ۲	۱۰	۵۱	۶۰	۷
۷		روان‌شناسی	۱۰	۶۱	۷۰	۱۰

کانال انسانی‌ها
در پیام‌رسان «بله»
برای عضویت، کد
روبه‌رو را اسکن کنید.

فیلم تحلیل آموزشی
سؤالات آزمون امروز
برای مشاهده فیلم‌ها در سایت کنون،
کد روبه‌رو
اسکن کنید.

ریاضی و آمار (۱)

مباحث کل کتاب

وقت پیشنهادی: ۱۵ دقیقه

۱- اگر x_1 و x_2 ریشه‌های معادله $-4x - 2x + 9 = 0$ باشند و $x_1 = -3$ ، مقدار $\frac{x_1}{x_2}$ کدام است؟

- (۱) -۴ (۲) $-\frac{1}{4}$ (۳) $\frac{1}{4}$ (۴) ۴

۲- به ازای چه مقدار k معادله $\frac{x^2 - 3}{3x - 2} = \frac{k^2 + 4x + 9}{4x + 36}$ دارای جواب $x = 4$ است؟

- (۱) ۹± (۲) ۸± (۳) ۱۲± (۴) ۱۰±

۳- اگر زوج مرتب‌های $(2x-1, 6)$ و $(-7, 3-2y)$ با هم برابر باشند، مقدار $x-2y$ کدام است؟

- (۱) -۶ (۲) -۱ (۳) صفر (۴) ۶

۴- اگر تابع خطی $f(x) = (2a^2 - a - 6)x^2 + 2ax + b$ شیب منفی داشته باشد و از نقطه $(-2, 3)$ بگذرد، مقدار b کدام است؟

- (۱) ۱۵ (۲) ۶ (۳) -۶ (۴) -۱۵

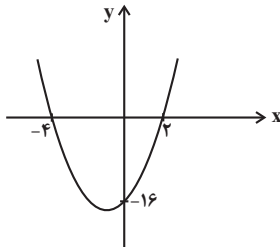
۵- سهمی زیر تابع $f(x) = 3x - 6$ را در دو نقطه قطع می‌کند. مجموع طول نقاط برخورد سهمی و تابع $f(x)$ کدام است؟

- (۱) ۲

- (۲) -۱

- (۳) $-\frac{1}{2}$

- (۴) $-\frac{1}{4}$

۶- در نمودار جعبه‌ای ۳۱ داده آماری، میانگین داده‌های دنباله سمت چپ ۱۲ و سمت راست ۲۱ می‌باشد. اگر میانگین داده‌های داخل و روی جعبه ۱۵ باشد، میانگین کل این داده‌ها، کدام است؟

- (۱) ۱۵/۴۵ (۲) ۱۵/۵۴ (۳) ۱۵/۶۷ (۴) ۱۵/۷۶

۷- به یک نمودار راداری، ۳ متغیر اضافه می‌کنیم. اگر زاویه بین شعاع‌ها ۱۰ درجه تغییر کند، زاویه بین شعاع‌ها در حالت جدید چند درجه است؟

- (۱) ۲۰ (۲) ۳۰ (۳) ۴۰ (۴) ۴۵

۸- براساس گزارش یک بررسی آماری که با نمونه‌گیری انجام شده است نتیجه گرفته‌ایم که ۷۰ درصد دانش‌آموزان دبیرستانی از نمرات امتحان نهایی ریاضی خود ناراضی هستند. در این گزارش به ترتیب جامعه آماری کدام است و روش گردآوری داده‌ها کدام می‌تواند باشد؟

- (۱) ۷۰ درصد دانش‌آموزان دبیرستانی - پرسشنامه (۲) تمام دانش‌آموزان دبیرستانی - پرسشنامه

- (۳) ۷۰ درصد دانش‌آموزان دبیرستانی - دادگان‌ها (۴) تمام دانش‌آموزان دبیرستانی - دادگان‌ها

۹- چه تعداد از گزاره‌های زیر صحیح است؟

(الف) نمودار میله‌ای فقط مناسب داده‌های کمی است.

(ب) نمودار نقطه‌ای همان نمودار میله‌ای است.

(پ) اگر فراوانی دسته‌ها به هم نزدیک باشند، نمودار میله‌ای بهتر از نمودار دایره‌ای است.

(ت) اگر بخواهیم شاخص پراکندگی و گرایش به مرکز را هم‌زمان داشته باشیم، نمودار جعبه‌ای مناسب است.

- (۱) صفر (۲) ۱ (۳) ۲ (۴) ۳

۱۰- در داده‌های آماری ۱۸, ۹, ۱۶, ۶, ۲۱, ۱۵, ۵, ۲۵, ۳, ۱۲ داده‌های بیشتر از میانه را حذف می‌کنیم. انحراف معیار داده‌های باقیمانده کدام است؟

- (۱) ۸ (۲) $\sqrt{8}$ (۳) $\sqrt{10}$ (۴) ۱۰

وقت پیشنهادی: ۱۵ دقیقه

مباحث کل کتاب

ریاضی و آمار (۲)

۱۱- چه تعداد از هم ارزی‌های زیر درست است؟

$$\sim(p \wedge q) \equiv \sim p \wedge \sim q \quad \sim(p \Rightarrow q) \equiv p \vee q \quad \sim p \wedge (\sim p \vee q) \equiv \sim p$$

(۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) صفر

۱۲- در کدام گزینه ممکن است خطای استدلال وجود داشته باشد؟

$$a < b \Rightarrow a^3 < b^3 \quad (۱) \quad a < b \Rightarrow |a| < |b| \quad (۲)$$

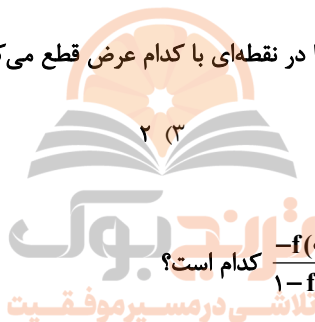
$$\frac{3a^3+1}{2} < \frac{3b^3+1}{2} \Rightarrow a < b \quad (۴) \quad \frac{a-2}{5} < \frac{b-2}{5} \Rightarrow a < b \quad (۳)$$

۱۳- اگر $f = \{(a, 5), (b+1, a-1), (c, b)\}$ تابعی همانی و $g(x) = c$ تابعی ثابت باشد، حاصل $f(b) + g(10)$ کدام است؟

(۱) ۳ (۲) ۹ (۳) ۱۰ (۴) ۶

۱۴- نمودار تابع‌های $y = -|x|$ و $y = |x| - 4$ یکدیگر را در نقطه‌ای با کدام عرض قطع می‌کنند؟

(۱) ۴ (۲) -۴ (۳) ۲ (۴) -۲

$$۱۵- \text{اگر } f(x) = \begin{cases} 1-x, & x > 0 \\ x, & x = 0 \\ x^2+1, & x < 0 \end{cases} \text{ باشد، حاصل } \frac{-f(0)+1}{1-f(-1)} \text{ کدام است؟}$$

(۱) -۱ (۲) ۱ (۳) صفر (۴) $\frac{1}{2}$

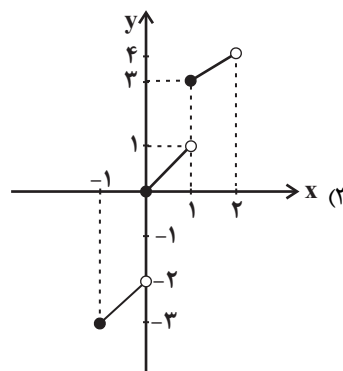
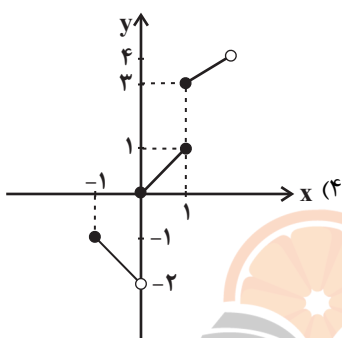
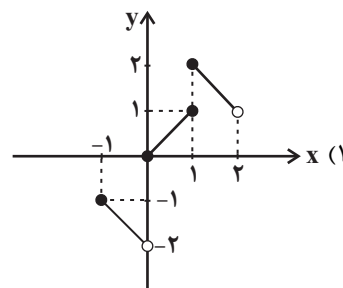
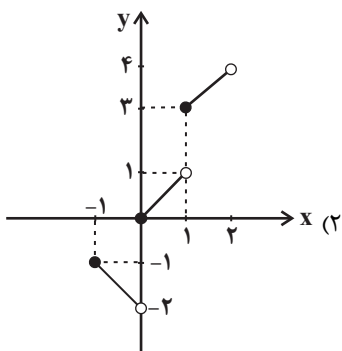
۱۶- اگر $f(x) = \left[\frac{-|x|}{2} + 1 \right]$ باشد، حاصل $f(1 - \sqrt{2})$ کدام است؟ ([ ]، نماد جزء صحیح است).

(۱) صفر (۲) ۱ (۳) -۱ (۴) -۲

$$۱۷- \text{اگر } f(x) = \begin{cases} (2b+7)x+2a, & x \geq 2 \\ (\frac{3a+6}{2})x - \frac{b}{2}, & x < 2 \end{cases} \text{ تابع پلکانی باشد، برد آن کدام است؟}$$

(۱) $\{-4, -\frac{7}{4}\}$ (۲) $\{\frac{7}{4}, 4\}$ (۳) $\{-4, \frac{7}{4}\}$ (۴) $\{4, -\frac{7}{4}\}$

۱۸- اگر $f(x) = 2[x]$ و $g(x) = |x|$ باشد، نمودار تابع $f + g$ در محدوده $-1 \leq x < 2$ کدام است؟ ([ ]، نماد جزء صحیح است.)

۱۹- اگر خط فقر برای داده‌های ۱, $x+2$, x^2 , ۴, ۵, ۶ به روش میانگین و میانه با یکدیگر برابر باشد، آنگاه مجموع مقادیر صحیح قابل قبول برای x چقدر

است؟ ($x \geq 2$)

۸ (۴)

۵ (۳)

۳ (۲)

۲ (۱)

۲۰- در یک منطقه ۲۰۰۰ نفر از افراد ۱۶ سال و بیشتر شاغل هستند و در این منطقه ۵۰۰ نفر بالای ۱۶ سال و بیشتر جویای کار می‌باشند. حداقل

چند شغل ایجاد شود تا نرخ بیکاری در این منطقه کمتر از ۶ درصد باشد؟

۴۵۱ (۴)

۳۵۱ (۳)

۶۵۱ (۲)

۵۵۱ (۱)

۲۱- درباره کتاب‌های نثر عهد سامانی کدام عبارت کاملاً درست است؟

- (۱) کتاب شاهنامه ابومنصوری حدود سال ۴۴۶ هجری قمری به دست عده‌ای از دانشوران خراسان نوشته شد و امروزه فقط چند صفحه از مقدمه آن باقی مانده است.
- (۲) ابوعلی بلعمی به دستور منصور بن نوح سامانی مأموریت یافت تاریخ مفصلی را که محمد بن جریر طبری به زبان عربی نوشته بود به فارسی برگرداند.
- (۳) اصل کتاب تفسیر طبری را محمد بن جریر طبری به زبان فارسی نوشته است، اما جمعی از دانشمندان آن زمان این کتاب را به زبان عربی برگرداندند.
- (۴) بلعمی همزمان با ترجمه کتاب تفسیر طبری اطلاعات دیگری راجع به تاریخ ایران به دست آورد و با حذف مطالبی از اصل کتاب آن را به صورت تألیفی مستقل درآورد.

۲۲- کدام گزینه درست است؟

- (۱) سبک خراسانی برحسب زمان به سه سبک فرعی سامانی، غزنوی و سلجوقی تقسیم می‌شود که ویژگی‌های مشترکی دارند.
- (۲) سبک دوره غزنوی را باید بینابین نام نهاد، زیرا ویژگی‌های سبک عراقی هم در آن به چشم می‌خورد.
- (۳) از شعرای معروف سبک خراسانی می‌توان رودکی، فردوسی، سعدی و... را نام برد.
- (۴) تحولی که سنایی و ناصر خسرو در غزل ایجاد کردند باعث شد در قرن هفتم شعرای غزل‌سرای بزرگی ظهور کنند.

۲۳- آرایه مقابل کدام بیت نادرست است؟

(۱) چشم بد از تو دور که در مصر دلبری	خط در جمال یوسف کنعان کشیده‌ای (دو تشبیه)
(۲) چون اشک عاشقانت لطیف است و آبدار	گوهر که زیر لعل بدخشان کشیده‌ای (دو استعاره)
(۳) نظرم بر مه و مهر است شب و روز ولیک	مه و مهر تو که در سایه زیر کله‌ند (دو تکرار)
(۴) با هم افسوس بتانی که در این ملک شه‌ند	دست دادند که دشتی به دل ما ننه‌ند (واج‌آرایی)

۲۴- آرایه‌های مشترک ابیات زیر کدام است؟

سایه بالای آن سرو از سر من کم مباد	زانکه بر من رحمتی از عالم بالاستی
من اگر تار سر زلف تو گیرم در چنگ	تار در ناله رود چنگ درآید به خروش
در عالم پیر هر کجا برنایی است	عاشق بادا که عشق خوش سودایی است
جمله بی‌قراریت از طلب قرار توسست	طالب بی‌قرار شو تا که قرار آیدت

(۱) جناس تام و جناس ناقص	(۲) جناس تام و تکرار
(۳) تشبیه و جناس	(۴) اشتقاق و جناس

۲۵- چند مصراع از موارد زیر دارای آرایه تکرار هستند؟

- (الف) تا جهان بوده است جور یار بر یار آمده است
- (ب) آیینۀ رویا آه از دلت آه
- (ج) مست گشتیم از آن مدام مدام
- (د) تو قدر دوست ندانی که دوست‌داری جان
- (ه) من که بارت برم ای یار چرا بار ندارم

۲۶- به ترتیب در چند بیت قاعده قافیه، «۱» و در چند بیت قافیه معیوب است؟

الف) جهان را سپهدار و شاه نوی	ب) در قرار این جهان با آن جهان	پ) هر که را سوز فراقش باشد	ت) ز من آن چه دیدند یاران رواست	ث) ای به رادی بلند ملک آرای
برازنده تخت کیخسرو	این جهان از شرم می گردد جهان	از جهان جمله فراغش باشد	در این خانه جز من متاعی کجاست	چشم بد دور از آن مبارک رای
(۱) یک، یک	(۲) یک، دو	(۳) دو، یک	(۴) یک، سه	

۲۷- به ترتیب کدام مصراع ها با ساختارهای هجایی زیر منطبق است؟

- ۱- «---U-U-UU---»
 ۲- «---UU-U-U---»
 ۳- «---U-U-UU---»
 ۴- «-U-U---UU-U-U---»

الف) دی شیخ با چراغ همی گشت گرد شهر

ب) من با تو حدیث بی زبان گویم

ج) در پاش فتادهام بهزاری

د) مستی مکن که ننگرد او مستی

(۲) «ب» - «ج» - «د» - «الف»

(۴) «ب» - «د» - «الف» - «ج»

(۱) «ب» - «د» - «ج» - «الف»

(۳) «ج» - «د» - «ب» - «الف»

۲۸- تقطیع هجایی کدام بیت، با بیت زیر برابر است؟

«در آن نفس که بمیرم در آرزوی تو باشم

(۱) اگر چه در طلبت هم عنان باد شمالم

(۲) چنان خوب رویی بدان دلربایی

(۳) مرنجان دلم را که این مرغ وحشی

(۴) دل می رود ز دستم صاحب دلان خدا را

۲۹- کدام گزینه با بیت زیر تقابل معنایی دارد؟

«کسی دانه نیک مردی نکاشت

(۱) چو دشمن کرم بیند و لطف و جود

(۲) نگر تا چه کاری همان بدروی

(۳) آنچه دی کاشته ای می کنی امروز درو

(۴) یکی جز به نیکی جهان نسپرد

بدان امید دهم جان که خاک کوی تو باشم»

به گرد سرو خرامان قامتت نرسیدم

دریغ نیاید به هر کس نمایی

ز بامی که برخاست مشکل نشیند

دردا که راز پنهان خواهد شد آشکارا

کزو خرمن کام دل برنداشت»

نیاید دگر خبث از او در وجود

سخن هرچه گویی همان بشنوی

طمع خوشه گندم مکن از دانه جو

همی از نژندی فروپژمرد

۳۰- در کدام بیت نحوه ارتباط با خداوند و یاد او با عبارت زیر مشابهت دارد؟

«مرد آن بود که در میان خلق بنشیند و برخیزد و بخسبد و بخرد و بفروشد و در بازار در میان خلق ستد و داد کند و زن خواهد و با خلق درآمیزد و

یک لحظه از خدای غافل نباشد.»

دوست را هر نفس اندر همه اشیا بینند

غم تو را چو گهر در خزانه می کردند

زیرکان از پی سرمایه به بازار شدند

نه عاقلند که طفلان ناخردمندند

(۱) عارفان چون که ز انوار یقین سرمه کشند

(۲) در این خرابه که من دارم و دلش نام است

(۳) عید بگذشت و همه خلق سوی کار شدند

(۴) جوان و پیر که در بند مال و فرزندند

علوم و فنون ادبی (۲)

مباحث کل کتاب

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

۳۱- از دیدگاه تاریخ ادبیات، کدام یک از عبارتهای زیر نادرست است؟

- (۱) سبک شعر وحشی بافقی حدّ واسط سبک دوره «عراقی» و دوره بعد، یعنی سبک «هندی» است و واقع‌گرایی شاخصه اصلی آن است.
- (۲) ضرب‌المثل‌ها و الفاظ محاوره که زبان غزل قرن یازدهم را به افق خیال عامه نزدیک کرده، سخن کلیم کاشانی را برجسته ساخته است.
- (۳) سلمان ساوجی از شاعران قرن هشتم است که در غزل توجه خاصی به سعدی و مولوی داشت و مثنوی «جمشید و خورشید» را به شیوه داستان‌های نظامی سروده است.
- (۴) فخرالدین عراقی در هر فصل از مثنوی «عشاق‌نامه» به یکی از مباحث دینی پرداخته و سخن را با تمثیل و حکایت به پایان رسانده است.

۳۲- ویژگی‌های سبک هندی در همه ابیات مشهود است، به جز ...

- (۱) گوشه‌گیران زود در دل‌ها تصرف می‌کنند
- (۲) گوشه‌گیران زود در دل‌ها تصرف می‌کنند
- (۲) فارغ است از دود تا شد شعله خاکسترنشین
- (۳) غوطه زد در خون خود دردی که پا در وی نهاد
- (۴) ای صبا گر بگذری بر زلف مشک‌افشان او

۳۳- کدام ابیات دارای آرایه‌های «واژه‌آرایی، تشبیه و استعاره» هستند؟

- (الف) دلم می‌گفت با چشمت که خوردی خونم از مستی
  - (ب) آن خط سبزه‌فام که خضر است نام او
  - (ج) به دل گفتم که خون ما ز لعلش خواه اگر خواهی
  - (د) چوگان ز مشک بر مه تابان کشیده‌ای
- (۱) «الف» - «ب» - «ج» (۲) «الف» - «ج» (۳) «ج» - «د» - «الف» (۴) «ب» - «د»

۳۴- کدام بیت بیشترین تشبیه را دارد؟

- (۱) به کنج لعل لب‌ت خال مشک‌فام چه باشد
- (۲) به دام زلف چو افتاد دل به خنجر مژگان
- (۳) گلستان رخ دلدار ما چون نار نمرود است
- (۴) دل از هوس خال تو افتاد به زلفت

۳۵- در چند بیت هر دو نوع استعاره مشهود است؟

- (الف) ز دست هجر دگر جان نمی‌برم جانا
- (ب) شکر از حسرت آن لعل شیرین
- (ج) روی آفاق پر از نافه مشک است بگو
- (د) تیر مژگان صنما تا به دل ما زده‌ای
- (ه) دلم خون شد ز حسرت تا به یک لعل

۳۶- کدام ابیات دارای تشبیه فشرده و گسترده هستند؟

- الف) چه جادویی است بتا تیر غمزات در جلد
ب) به بحر عشق «غبار» اوفتاده همچون بحر
ج) روی گلشن بگذر ای گل چهره تا از رشک رویت
د) پادشاه عشق هر جا بفرزاد چرخ دولت
ه) رویش چو بهشت است ولی گلشن جنت
- فرو نرفته اثر در دل و جگر دارد
به روزگار لب خشک و چشم تر دارد
باغبان گلبرگ تر را خوارتر از خار دارد
عقل همچون پاسبانان جای بر دربار دارد
چون چشم و لبش پسته و بادام ندارد

۱) «الف» - «ب» - «ه» ۲) «ب» - «ه» - «د» ۳) «الف» - «ج» - «د» ۴) «د» - «ه» - «ج»

۳۷- با توجه به نظم و ترتیب پایه‌های آوایی و هجاهای ابیات زیر، کدام واژه‌ها برای پر کردن جاهای خالی مناسب است؟

- یکی پند پیرانه بشنو ز ...
— تویی تو نور بی‌کران ... کن که آسمان
- که بخت جوان باد و جاهت ...
برای سینه چاک تو ... قمر بیاورد

۱) من - جهانی - نگاه - همی
۲) زاهد - مداوم - نظاره - شاید
۳) سعدی - مجدد - اشاره - شدن
۴) رند - بلند - رها - یکی

۳۸- کدام گزاره دربارهٔ رباعی زیر نادرست است؟

- «با چشم تو یاد نرگس تر نکنم
گر خضر به من بی تو دهد آب حیات
ابیات دارای تلمیح، جناس و تکرار هستند.
وزن مصراع سوم، مستفعل مستفعل مستفعل فع است.
الگوی حروف اصلی قافیه، مصوت + یک صامت است.
تصویر شعری مصراع نخست مشابه بیت «ترگس مست تو خواب آلوده است / لب لعل تو شراب آلوده است» است.
- بی‌لعل تو آرزوی کوثر نکنم
کافر باشم که بی تو لب تر نکنم»

۳۹- مفهوم مقابل بیت زیر در کدام بیت دیده می‌شود؟

- «سعدی آن نیست که هرگز ز کمندت بگریزد
۱) وحشی از قید تو نگریزد ارش تیغ زنی
۲) سرگشته‌ای که گردن پیچید در کمندت
۳) دل مرا ز کمندت سر رهایی نیست
۴) ای صیدکش صیاد من، تاب کمندت بازده
- که بدانست که در بند تو خوش‌تر که رهایی
که گرفتار کمندت نکند یاد خلاص
دست اجل گشاید پایش ز ریسمانت
کجا رود به کسش جز تو آشنایی نیست
تا چند دست و پا زند صید گلو افشوده‌ای

۴۰- کدام بیت از نظر معنایی با بقیه متفاوت است؟

- ۱) سینه مالامال درد است ای دریغا مرهمی
۲) سینه خواهم شرحه‌شرحه از فراق
۳) کجاست هم‌نفسی تا به شرح عرضه دهم
۴) دردی است درد عشق که هیچش طبیب نیست
- دل ز تنهایی به جان آمد خدا را همدمی
تا بگویم شرح درد اشتیاق
که دل چه می‌کشد از روزگار هجرانش
گر دردمند عشق بنالد غریب نیست

جامعه‌شناسی (۱)

مباحث کل کتاب

وقت پیشنهادی: ۸ دقیقه

۴۱- کدام گزینه با عبارات زیر مرتبط است؟

(الف) علی فردا امتحان جامعه‌شناسی دارد و به این فکر می‌کند که کدام درس مهم‌تر است.

(ب) احترام به قانون

(ج) رضا نیمه‌شب برای عبور از خیابان از پل استفاده می‌کند.

(د) مهسا برای گذراندن اوقات فراغت بین خواندن کتاب و دیدن فیلم سینمایی موردعلاقه‌اش مردد است.

(۱) کنش فردی - کنش اجتماعی - کنش اجتماعی - آگاهانه بودن کنش

(۲) کنش درونی - حاصل کنش‌های اجتماعی انسان‌ها - کنش فردی - آگاهانه بودن کنش

(۳) کنش فردی - کنش اجتماعی - کنش اجتماعی - ارادی بودن کنش

(۴) کنش درونی - حاصل کنش‌های اجتماعی انسان‌ها - کنش فردی - ارادی بودن کنش

۴۲- هریک از عبارات زیر با کدام گزینه مرتبط است؟

- آن دسته از پدیده‌های مطلوب و خواستنی که مورد توجه و گرایش اعضای جامعه هستند.

- خرده فرهنگ سارقان و تبهکاران

- عمیق‌ترین لایه جهان اجتماعی

- از نوع تغییراتی است که درون یک جهان اجتماعی رخ می‌دهد.

- از این روند به از دست رفتن اراده و آزادی انسان یاد می‌شود.

(۱) ارزش - ضدفرهنگ - ارزش‌های اجتماعی - سطحی - زوال عقلانیت ذاتی

(۲) هنجار - ضدفرهنگ - ارزش‌های اجتماعی - عمیق - زوال عقلانیت ذاتی

(۳) ارزش - خرده فرهنگ - عقاید کلانی که بر ارزش‌ها تأثیر می‌گذارند - عمیق - قفس آهنین

(۴) ارزش - ضدفرهنگ - عقاید کلانی که بر ارزش‌ها تأثیر می‌گذارند - سطحی - قفس آهنین

۴۳- پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب در کدام گزینه به درستی آمده است؟

- منظور از خودباختگی فرهنگی چیست؟

- مهم‌ترین مانع تعامل جوامع غیرغربی با جهان غرب چیست؟

- جوامع مختلف چگونه ارزش‌های حقیقی را به قلمرو آرمانی خود وارد می‌کنند؟

(۱) زمانی که یک جامعه ارتباطش را با فرهنگ و تاریخ خود از دست بدهد، دچار خودباختگی فرهنگی شده است. - از خودبیگانگی فطری - فطری بودن آن عقاید و ارزش‌ها

(۲) زمانی که یک جامعه حالت فعال و خلاق خود را در گزینش عناصر فرهنگی دیگر از دست بدهد، دچار خودباختگی فرهنگی شده است. - غرب‌زدگی - ایمان نسبت به آن عقاید و ارزش‌ها

(۳) زمانی که یک جامعه ارتباطش را با فرهنگ و تاریخ خود از دست بدهد، دچار خودباختگی فرهنگی شده است. - استعمار - حق بودن آن عقاید و ارزش‌ها

(۴) زمانی که یک جامعه حالت فعال و خلاق خود را در گزینش عناصر فرهنگی دیگر از دست بدهد، دچار خودباختگی فرهنگی شده است. - از خودبیگانگی تاریخی - توجه یا بی‌توجهی مردم نسبت به آن عقاید و ارزش‌ها

۴۴- کدام یک از گزینه‌های زیر نادرست است؟

- (۱) جهان اجتماعی برای بقا و تداوم، اعتقادات، ارزش‌ها و شیوه زندگی خود را به فرد آموزش می‌دهد و فرد نیز برای مشارکت در جهان اجتماعی، شیوه زندگی در آن را می‌آموزد.
- (۲) در جوامع فئودالی غربی، پیدایش فرهنگ فایده‌گرایی سبب شکل‌گیری جوامعی شد که در آنها وضعیت اقتصادی افراد، موقعیت اجتماعی آنها را معین می‌کرد.
- (۳) هویت اجتماعی افراد تا زمانی که عقاید و ارزش‌های آن مورد پذیرش اعضای جهان اجتماعی و برای آنها مهم باشد، دوام می‌آورد و اعتبار دارد.
- (۴) اگر جهان اجتماعی در تعامل با جهان‌های دیگر، بر عقاید و ارزش‌های خود پافشاری نکند، داد و ستد به لایه‌های عمیق آن سرایت می‌کند و اگر به عقاید خود پشت کند، دچار تحولات هویتی می‌شود.

۴۵- به‌ترتیب درست یا نادرست بودن عبارات زیر در کدام گزینه آمده است؟

- (الف) تمام ارزش‌هایی که در قلمرو آرمانی قرار دارند و مردم رعایت آن‌را لازم می‌دانند، در قلمرو واقعی نیز وجود دارد.
- (ب) نژادگرایی، استکبار و شرک از عقاید و ارزش‌های باطل هستند و این باطل بودن با نوع مواجهه جوامع مختلف با آنها دگرگون نمی‌شود.
- (ج) کاهش و افزایش جمعیت یک جهان اجتماعی، از تغییراتی است که درون یک جهان اجتماعی رخ می‌دهد.

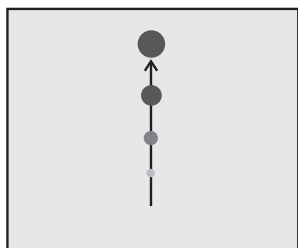
(۲) نادرست - درست - درست

(۱) درست - درست - درست

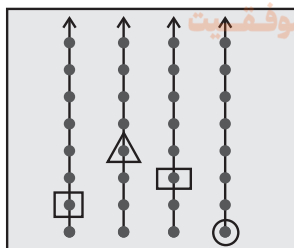
(۴) نادرست - نادرست - درست

(۳) درست - نادرست - نادرست

۴۶- به‌ترتیب، کدام گزینه در رابطه با نمودارهای مقابل صحیح است؟

ب

الف

- (۱) جهان‌های اجتماعی مختلف با روابط متقابلی که دارند، می‌توانند از تجربیات یکدیگر استفاده کنند و با حفظ هویت خود می‌توانند مسیر دیگری را ادامه دهند. - همه جهان‌های اجتماعی شبیه یک نوع موجود زنده‌اند و تفاوتشان همانند تفاوتی است که آن موجود زنده در مراحل مختلف رشد خود از دوران کودکی تا مراحل بزرگسالی پیدا می‌کند.

- (۲) همه جهان‌های اجتماعی شبیه یکدیگرند و بر همین اساس مسیر یکسانی را نیز طی می‌کنند. - جهان اجتماعی زنده و سالم، فعالانه با جهان اطراف خود ارتباط برقرار می‌کند و مطابق با نیاز خود، از دستاوردهای جهان‌های اجتماعی دیگر بهره می‌برد.

- (۳) برخی فرهنگ‌ها و تمدن‌ها، زمانی طولانی دوام می‌آورند و بعضی دیگر پس از مدتی از بین می‌روند. - دورکیم حرکت جوامع بشری را به دو مقطع جوامع مکانیکی و جوامع ارگانیکی تقسیم می‌کند.

- (۴) نگاه طولی به تاریخ بشر دارند و در این دیدگاه، همه جوامع باید جوامع پیشرفته را الگوی حرکت خود قرار دهند. - برخی فرهنگ‌ها و تمدن‌ها، زمانی طولانی دوام می‌آورند و بعضی دیگر پس از مدتی از بین می‌روند.

۴۷- در رابطه با جهان اجتماعی، موارد زیر نشانگر چیست؟

- جهان اجتماعی و نظم آن، پدیده‌ای طبیعی و تکوینی نیست.

- عدم توانایی حفظ و انتقال فرهنگ به نسل بعد

- اجزا و پدیده‌هایی که کم‌تر در معرض تغییر و تحول قرار می‌گیرند.

(۱) ساخت جهان اجتماعی - بازتولید جهان اجتماعی - گوناگونی جهان‌های اجتماعی

(۲) ویژگی جهان اجتماعی - دگرگونی جهان اجتماعی - لایه‌های عمیق جهان اجتماعی

(۳) بازتولید جهان اجتماعی - فروپاشی جهان اجتماعی - لایه‌های سطحی جهان اجتماعی

(۴) تغییرات جهان اجتماعی - گوناگونی جهان‌های اجتماعی - لایه‌های جهان‌های اجتماعی

۴۸- هر کدام از انواع حکومت‌های زیر در دسته‌بندی ارسطو، در کدام قسمت از جدول جای می‌گیرند؟

شيوه حکومت تعداد حاکمان	براساس فضیلت	براساس خواست و میل افراد
اکثریت	(ب)	دموکراسی
اقلیت	(ج)	(الف)
فرد	(د)	تیرانی

- الیگارش

- موناشری

- پولیتی

- آریستوکراسی

(۱) «ج» - «د» - «ب» - «الف»

(۲) «د» - «ب» - «ج» - «الف»

(۳) «الف» - «د» - «ب» - «ج»

(۴) «ج» - «الف» - «ب» - «د»

۴۹- به ترتیب، هر یک از گزاره‌های زیر در ارتباط با کدام موضوع قرار می‌گیرند؟

- بازگشت جامعه ایران به هویت اسلامی خود

- خودباختگی فرهنگی بخش‌هایی از ذهنیت مسلمانان

- ظهور اسلام به عنوان یک قطب فرهنگی جدید

(۱) جست‌وجوی هویت خود بیرون از تصاویر القایی غرب - قدرت اقتصادی و فرهنگی غرب - شکل‌گیری ایران به عنوان مرکز بیداری اسلامی

(۲) ظهور جامعه ایران به صورت قلب تپنده بیداری اسلامی - قدرت سیاسی و نظامی غرب - الهام گرفتن از انقلاب اسلامی ایران

(۳) ظهور جامعه ایران به صورت قلب تپنده بیداری اسلامی - قدرت فرهنگی و سیاسی غرب - الهام گرفتن از انقلاب اسلامی ایران

(۴) جست‌وجوی هویت خود بیرون از تصاویر القایی غرب - قدرت سیاسی و نظامی غرب - ظهور جهان اسلام به عنوان قلب تپنده بیداری اسلامی

۵۰- هریک از عبارات زیر به ترتیب، با کدام مورد در ارتباط است؟

- مدار آن، حق و باطل بودن است

- شیوه مقابله جهان اسلام با حمله مغول

- متراکم شدن خاطره جمعی افراد با سرنوشت مشترک

(۱) مشروعیت - جذب و هضم مهاجمان - بعد جغرافیایی هویت جامعه

(۲) مقبولیت - دفع حمله مهاجمان - بعد تاریخی هویت جامعه

(۳) مقبولیت - دفع حمله مهاجمان - بعد جغرافیایی هویت جامعه

(۴) مشروعیت - جذب و هضم مهاجمان - بعد تاریخی هویت جامعه

جامعه‌شناسی (۲)

مباحث کل کتاب

وقت پیشنهادی: ۷ دقیقه

۵۱- کدام یک به‌ترتیب درباره «نخستین بیدارگران اسلامی» درست و درباره «جنبش عدالتخانه» نادرست است؟

(۱) تدوین رساله‌های جهادیه و حکم میرزای شیرازی در تحریم تنباکو از نمونه فعالیت‌های آنهاست - منورالفکران غرب‌گرا در جریان بست‌نشینی در سفارتخانه انگلستان، مخالفت خود با این جنبش را اعلام کردند.

(۲) مانند منورالفکران خواستار اصلاح رفتار دولت‌ها در کشورهای اسلامی بودند - از آن جهت که ساختار سیاسی جامعه را تغییر می‌داد، یک انقلاب اجتماعی بود.

(۳) باوجود رویکرد اعتراض‌آمیز به غرب، از فرهنگ غرب شناخت عمیقی داشتند - نمونه‌ای موفق از فعالیت رقابت‌آمیز اصلاحی است و فعالیت رقابت‌آمیز را از اصلاح رفتار به اصلاح ساختار تغییر داد.

(۴) حضور سیاسی و اقتصادی کشورهای استعمارگر را فرصت می‌دانستند - هنگامی که قاجار به دلیل اثرپذیری از دولت‌های استعماری به‌جای مقاومت در برابر بیگانگان به قراردادهای استعماری روی آوردند، شکل گرفت.

۵۲- کدام پاسخ در رابطه با مطالب مطرح شده، به‌ترتیب درست است؟

الف) شباهت انقلاب اسلامی ایران و انقلاب‌ها و جنبش‌های آزادی‌بخش قرن بیستم

ب) تفاوت انقلاب اکتبر ۱۹۱۷ روسیه با دیگر انقلاب‌های اروپایی

ج) شباهت جنبش عدالتخانه و انقلاب مشروطه

د) موضع مرجعیت شیعه پس از شکست در مشروطه تا شروع انقلاب اسلامی

(۱) جهت‌گیری ضد استعماری - رویکرد چپ و سوسیالیستی - اصلاح ساختار حکومت - مقاومت منفی

(۲) از بین بردن سلطه سیاسی غرب - رویکرد چپ و سوسیالیستی - تغییر ساختار سیاسی - مقاومت منفی

(۳) جهت‌گیری ضد استعماری - سکولار بودن - انقلاب اجتماعی - فعالیت رقابت‌آمیز

(۴) از بین بردن سلطه سیاسی غرب - سکولار بودن - تغییر ساختار سیاسی - فعالیت رقابت‌آمیز

۵۳- صحیح یا غلط بودن هریک از موارد زیر را مشخص کنید.

- بر اساس دیدگاه دوم جهان‌تکوینی به جهان طبیعت محدود می‌شود و جهان طبیعت از جهان ذهنی و فرهنگی مهم‌تر است.

- فارابی جامعه‌ای را که عقاید و ارزش‌های آن حق باشد اما هنجارها و رفتارهای آن همسو با حق نباشد، مدینه فاسقه می‌نامد.

- کودتای انگلیسی سوم اسفند ۱۲۹۹ رضاخان و همچنین کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ محمدرضا پهلوی دو نمونه موفق مربوط به استعمار قدیم می‌باشند.

- استبداد استعماری دارای هویتی غیر اسلامی بود اما به دلیل اینکه پشتوانه‌ای خارج از جهان اسلام نداشت، از رویارویی مستقیم با فرهنگ اسلامی

دوری می‌کرد.

(۴) غ - غ - غ - غ

(۳) ص - غ - ص - ص

(۲) غ - ص - غ - غ

(۱) ص - ص - غ - ص

۵۴- پاسخ هریک از پرسش‌های زیر کدام است؟

- پیامد وجود اخلاق الهی در انسان و فرهنگ توحیدی در جامعه از منظر قرآن کریم چیست؟

- عدم وجود کدام ویژگی در فرهنگ‌ها سبب می‌شود که معیار و میزانی برای سنجش عقاید و ارزش‌های مختلف وجود نداشته باشد؟

- قومی که در اثر تهاجم نظامی شکست می‌خورد، در چه صورتی می‌تواند استقلال سیاسی خود را به دست آورد؟

- مشکل مکاتب و روش‌های غربی مانند ناسیونالیسم و مارکسیسم در مقابله با استعمار چه بود؟

(۱) سر باز زدن زمین و آسمان از تعامل با افراد و جوامع - عدالت - اگر هویت فرهنگی‌اش را حفظ کند - وحدت امت اسلامی را مخدوش می‌کردند.

(۲) باز شدن درهای برکات جهان تکوینی بر روی افراد و جوامع - عدالت - اگر هویت فرهنگی‌اش را حفظ کند - مورد حمایت مردمی که در دامن فرهنگ اسلام تربیت یافته بودند قرار نمی‌گرفتند.

(۳) سر باز زدن زمین و آسمان از تعامل با افراد و جوامع - حقیقت - اگر هویت سیاسی‌اش را حفظ کند - مورد حمایت مردمی که در دامن فرهنگ اسلام تربیت یافته بودند قرار نمی‌گرفتند.

(۴) باز شدن درهای برکات جهان تکوینی بر روی افراد و جوامع - حقیقت - اگر هویت فرهنگی‌اش را حفظ کند - وحدت امت اسلامی را مخدوش می‌کردند.

۵۵- تک‌محصولی شدن اقتصاد کشورهای استعمارزده، چه نتیجه‌ای برای این کشورها در پی دارد و انتقال برخی از صنایع وابسته به کشورهای استعمارزده

از سوی کشورهای غربی با چه هدفی انجام می‌گیرد و نتیجه آن کدام است؟

(۱) موجب افزایش قدرت چانه‌زنی آن‌ها در اقتصاد جهانی می‌شود. - منافع بیش‌تر کشورهای استعمارگر - رشد و تحول کشورهای استعمارزده

(۲) موجب وابستگی اقتصادی آن‌ها به کشورهای استعمارگر می‌شود. - استقلال یا تعدیل جهانی ثروت - رشد و تحول کشورهای استعمارزده

(۳) موجب افزایش قدرت چانه‌زنی آن‌ها در اقتصاد جهانی می‌شود. - استقلال یا تعدیل جهانی ثروت - کم شدن فاصله و وابستگی کشورهای غربی و غیرغربی

(۴) موجب وابستگی اقتصادی آن‌ها به کشورهای استعمارگر می‌شود. - منافع بیش‌تر کشورهای استعمارگر - حفظ شدن فاصله و وابستگی کشورهای غربی و غیرغربی

۵۶- کدام گزینه در ارتباط با «بازار غرب برای تربیت نخبگان غیرغربی» و «پیامدهای وابستگی کشورهای استعمارزده به کشورهای استعمارگر» صحیح است؟

(۱) جهان غرب با توزیع هدفمند علوم طبیعی در جوامع در حال توسعه، عمیق‌ترین تأثیر را بر توزیع فرهنگ غرب در جهان گذاشته است. - صادرات کشورهای استعمارزده به یک ماده خام محدود می‌شود.

(۲) جهان غرب از طریق رسانه، جوامع غیرغربی را مدیریت می‌کند. - مبادلات تجاری در سطح جهانی نامتعادل می‌شود و انتقال ثروت، به طرف کشورهای غربی ادامه پیدا می‌کند.

(۳) رواج علوم انسانی غربی در کشورهای غیرغربی موجب می‌شود که فرهنگ‌های دینی، هویت خود را از نگاه فرهنگ غربی بازنگری و ارزیابی کنند. - امکان عبور از مرحله استعمار به استعمار نو را برای کشورهای استعمارگر پدید می‌آورد.

(۴) جوامع غربی از طریق رسانه، هویت فرهنگی جوامع غیرغربی را متزلزل می‌گردانند. - اقتصاد کشورهای استعمارزده، تک‌محصولی می‌شود و این پدیده قدرت چانه‌زنی در اقتصاد جهانی را از آنان می‌گیرد.

۵۷- به ترتیب هر کدام از موارد زیر با کدام یک از ویژگی‌های فرهنگ مطلوب جهانی متناسب است؟

- در صورت عدم وجود این ویژگی، فرهنگ‌ها نمی‌توانند از حقانیت ارزش‌های خود دفاع کنند.

- اگر فرهنگی نتواند به پرسش‌های بنیادین بشر دربارهٔ انسان و جهان پاسخ دهد، توانایی دفاع از هویت خود را نخواهد داشت.

- چشم‌پوشی از این ویژگی، بشر را به بحران‌های روحی و روانی گرفتار می‌سازد.

(۱) عقلانیت - حقیقت - تعهد و مسئولیت

(۲) عقلانیت - حقیقت - معنویت

(۳) عقلانیت - حقیقت - تعهد و مسئولیت

۵۸- به ترتیب هریک از عبارات زیر با کدام موضوع مرتبط است؟

- همکاری با پادشاه در حدّ واجبات نظامیه

- پیوستن منورالفکران به عالمان مسلمان

- دئیسم

- تحمیل رفتار عادلانه بر کسانی که با معیارهای الهی به قدرت نرسیده بودند.

(۱) مقاومت منفی - جنبش تنباکو - نتیجهٔ روشنگری با رویکرد عقلی - مشکل عدالتخانه

(۲) مقاومت منفی - جنبش عدالتخانه - دنیاگرایی - اوج‌گیری جنبش عدالتخانه

(۳) فعالیت رقابت‌آمیز اصلاحی - مقاومت منفی - اصالت انسان - تحصن در سفارتخانهٔ انگلیس

(۴) مقاومت منفی - اوج‌گیری جنبش عدالتخانه - اعتقاد به خدایی که هیچ برنامه‌ای برای هدایت بشر ندارد - مشکل عدالتخانه

۵۹- علت هر یک از عبارت‌های زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

الف) شناخت حسی و تجربی به عنوان تنها راه شناخت علمی در قرون نوزدهم و بیستم

ب) نرسیدن فرهنگ غرب به آرمان‌های انقلاب فرانسه

ج) محدود شدن علم به امور طبیعی در نیمهٔ اول قرن بیستم

د) مرگ آرمان‌ها و امیدها در قرن بیستم

(۱) دوام نیاوردن شناخت عقلی جدید بیش از دو سده - رسیدن به پوچ‌گرایی، یأس و ناامیدی - روشن شدن مبانی غیرتجربی علم تجربی - اصالت

بخشیدن به انسان دنیوی

(۲) تردید در شناخت عقلی و شکل‌گیری بحران معرفتی - انکار حقایق قدسی - روشن شدن مبانی غیرتجربی علم تجربی - رسیدن به پوچ‌گرایی،

یأس و ناامیدی

(۳) دوام نیاوردن شناخت عقلی جدید بیش از دو سده - انکار حقایق قدسی - روشن شدن محدودیت‌های علم تجربی - اصالت بخشیدن به انسان

دنیوی

(۴) تردید در شناخت عقلی و شکل‌گیری بحران معرفتی - رسیدن به پوچ‌گرایی، یأس و ناامیدی - روشن شدن محدودیت‌های علم تجربی - اصالت

بخشیدن به انسان دنیوی

۶۰- هر یک از عبارات زیر، با کدام گزینه در ارتباط است؟

«عارضی و تحمیلی بودن جنگ در جامعهٔ جدید غرب»، «جهنمی‌ترین جنگ قرن بیستم»، «نظریهٔ مرکز و پیرامون»

(۱) هانتینگتون - جنگ جهانی اول - بر اساس این نظریه، جوامع غربی، چالش‌های درونی خود را از طریق بهره‌کشی از کشورهای غیرغربی حل

می‌کنند.

(۲) کنت - جنگ ویتنام - بر اساس این نظریه، مشکل کشورهای فقیر، خودباختگی فرهنگی این جوامع است.

(۳) هانتینگتون - جنگ جهانی اول - بر اساس این نظریه، مشکل کشورهای فقیر، خودباختگی فرهنگی این جوامع است.

(۴) کنت - جنگ ویتنام - بر اساس این نظریه، جوامع غربی، چالش‌های درونی خود را از طریق بهره‌کشی از کشورهای غیرغربی حل می‌کنند.

روان‌شناسی

مباحث کل کتاب

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

۶۱- کدام گزینه نمونه‌ای از تعریف عملیاتی یک متغیر در پژوهش روان‌شناسی است؟

- (۱) اضطراب نوعی احساس ناخوشایند همراه با نگرانی و تنش است.
- (۲) هوش توانایی یادگیری، استدلال و حل مسئله است.
- (۳) اضطراب در این پژوهش، نمره‌ای است که آزمودنی در پرسشنامه اضطراب یک کسب می‌کند.
- (۴) حافظه فرایندی است که به رمزگردانی، ذخیره‌سازی و بازیابی اطلاعات مربوط می‌شود.

۶۲- کدام گزینه دربارهٔ دوقلوهای همسان و ناهمسان درست است؟

- (۱) دوقلوهای همسان از دو تخمک جداگانه به وجود می‌آیند.
- (۲) دوقلوهای ناهمسان همیشه هم‌جنس هستند.
- (۳) دوقلوهای همسان از یک تخمک به وجود می‌آیند و الزاماً هم‌جنس هستند.
- (۴) دوقلوهای ناهمسان ویژگی‌های وراثتی کاملاً یکسان دارند.

۶۳- درستی یا نادرستی عبارتهای زیر را کدام گزینه به‌ترتیب نشان می‌دهد؟

- (الف) در محرومیت حسی، فقط گیرنده‌های بینایی و شنوایی از دریافت محرک‌های بیرونی محروم می‌شوند.
- (ب) زمانی که فرد با مشاهدهٔ علامت «ایست» خودرو را متوقف می‌کند، فرایند ادراک رخ داده است.
- (ج) اگر توجه به یک محرک برای مدت طولانی حفظ شود، این حالت را تمرکز می‌نامند.
- (د) خوگیری به یک محرک و کاهش پردازش آن، از عوامل تضعیف‌کنندهٔ تمرکز محسوب می‌شود.

(۱) نادرست - درست - درست	(۲) درست - درست - نادرست
(۳) نادرست - نادرست - درست	(۴) نادرست - درست - نادرست

۶۴- هر یک از موقعیت‌های زیر به‌ترتیب به کدام مفهوم مربوط به «حافظه» اشاره دارد؟

- (الف) سارا مطمئن است پاسخ سؤال را می‌داند، اما هرچه تلاش می‌کند، نمی‌تواند آن را به زبان بیاورد.
- (ب) پاسخ دادن به سؤال «پایتخت کشور فرانسه کجاست؟» مستلزم استفاده از این نوع حافظه است.
- (ج) امیر هر روز از کنار یک تندیس در مسیر مدرسه عبور می‌کند، اما نمی‌تواند رنگ آن را به یاد بیاورد.
- (د) نرگس پیش از مطالعه هر فصل، ابتدا چند سؤال دربارهٔ مطالب آن فصل برای خود مطرح می‌کند.

- (۱) خطای بازیابی - رویدادی - تداخل اطلاعات - مرور فعال
- (۲) پدیدهٔ نوک‌زبانی - معنایی - عدم رمزگردانی - روش پس‌خبا
- (۳) خطای رمزگردانی - کاری - عدم رمزگردانی - سازمان‌دهی اطلاعات
- (۴) پدیدهٔ نوک‌زبانی - بلندمدت - تداخل اطلاعات - خلاصه‌نویسی

۶۵- هر کدام از عبارتهای زیر، به‌ترتیب با کدام‌یک از موارد مطرح‌شده، همخوانی بیشتری دارد؟

- مقابله با زلزله در کشورهای زلزله‌خیزی مثل ژاپن، آسان است، اما برای کشور ما مسئله‌ای بحرانی و دشوار است.
- محمد با این که قرص لاغری مصرف کرده، اما از اضافه‌وزن رنج می‌برد و سعی می‌کند بدون استفاده از قرص‌ها و با پرهیز از غذاهای پرکالری، به نتیجهٔ مطلوب برسد.

- دانش‌آموزانی که در انجام محاسبات ریاضی سرعت عمل بیشتری دارند، تست‌های درس اقتصاد را بهتر حل می‌کنند.
- نیما به‌تازگی در کلاس کشتی ثبت‌نام کرده و در جلسات اولیه دچار بدن‌درد شدیدی شده و به پیشنهاد مربی‌اش، میزان گرم‌کردن پیش از شروع تمرین را افزایش داده و به‌مرور میزان فعالیتش را افزایش می‌دهد.

- (۱) ویژگی‌های مثبت جغرافیایی ژاپن - بازبینی و اصلاح راه‌حل‌ها - اثر تجربهٔ گذشته - بارش مغزی
- (۲) تبدیل مسئله به فرصت پیشرفت با استفاده از روش‌های درست - انتخاب راه‌حل‌های جایگزین - اثر تجربهٔ گذشته - کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب

- (۳) ویژگی‌های منفی جغرافیایی ایران - انتخاب راه‌حل‌های جایگزین - نوع نگاه به مسئله - کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب
- (۴) تبدیل مسئله به فرصت پیشرفت با استفاده از روش‌های درست - بازبینی و اصلاح راه‌حل‌ها - نوع نگاه به مسئله - بارش مغزی

۶۶- در متن زیر، به ترتیب به کدام یک از مفاهیم روان‌شناسی اشاره می‌شود؟

«تهمینه قصد دارد برای ادامه تحصیل، رشته طراحی صنعتی را انتخاب کند. او پیش از تصمیم نهایی، به طور دقیق ویژگی‌ها و آینده شغلی همه رشته‌های مورد علاقه‌اش را بررسی می‌کند. با وجود علاقه فراوان، گاهی با خود فکر می‌کند شاید توانایی موفق شدن در این رشته را نداشته باشد؛ زیرا از شکست می‌ترسد.»

- (۱) سبک تصمیم‌گیری اجتنابی - مرحله ششم تصمیم‌گیری - اعتماد به نفس پایین - تعارض «گرایش-گریش»
- (۲) سبک تصمیم‌گیری منطقی - مرحله سوم تصمیم‌گیری - کوچک شمردن خود - تعارض «گرایش-اجتناب»
- (۳) سبک تصمیم‌گیری منطقی - مرحله ششم تصمیم‌گیری - کنترل نکردن هیجان‌ها - تعارض «اجتناب-اجتناب»
- (۴) سبک تصمیم‌گیری تکانشی - مرحله سوم تصمیم‌گیری - اعتماد افراطی - تعارض «گرایش-گریش»

۶۷- کدام موارد جاهای خالی کادر زیر را به درستی تکمیل می‌کنند؟

- تفاوت در انگیزه‌ها از نظر ... می‌باشد.
 - انتخاب هدف منجر می‌شود به ...
 - تأثیر عنصر و میزان مثبت یا منفی بودن ارزیابی آن بر ... شخص مشهود است.
 - ایجاد ادراک کنترل و کارایی کاذب در صورت ناهماهنگی، مانع ... است.
 - عوامل مؤثر بر رشد و پیشرفت هر کشور ... می‌باشد.

- (الف) شدت و جهت - دستیابی به موفقیت - هدف - شکل‌گیری نگرش - روش‌های درست اسناددهی
 (ب) شدت و جهت - ایجاد توانمندی - نگرش - بروز رفتار - روش‌های درست اسناددهی
 (ج) نوع و شکل - ایجاد توانمندی - هدف - شکل‌گیری نگرش - شناسایی موانع درونی
 (د) شدت و جهت - انسجام در رفتار - نگرش - بروز رفتار - شناسایی موانع بیرونی

(۱) «الف» - «ج» (۲) «الف» - «د» (۳) «ب» - «د» (۴) فقط «ب»

۶۸- با توجه به موقعیت‌های زیر، کدام گزینه تحلیل دقیق‌تری ارائه می‌دهد؟

موقعیت «الف»: آراین در یک حادثه، دچار شکستگی در ناحیه کتف شده است. او با پذیرش شرایط، جلسات فیزیوتراپی خود را منظم دنبال می‌کند و روحیه خود را برای بازگشت به زندگی حفظ کرده است.

موقعیت «ب»: الناز از نظر جسمانی سالم است، اما دائماً با تصور شکست‌های خیالی، دچار پرخاشگری شدید و بدبینی نسبت به اطرافیان شده است.

- (۱) موقعیت «ب» نسبت به «الف» سبک زندگی سالم‌تری دارد و جایگاه خود را بر روی سلامت کامل در پیوستار سلامت تثبیت کرده است.
- (۲) موقعیت «ب» نسبت به «الف» از شیوه ناسازگارانه‌ای برای حل مسئله خود استفاده کرده است.
- (۳) فشار روانی در موقعیت «الف» نسبت به «ب» وخیم‌تر و عظیم‌تر گزارش می‌شود.
- (۴) این دو موقعیت باهم قابل مقایسه نیستند؛ زیرا بین سلامت جسمانی و روان تفاوت زیادی وجود دارد و دو جنبه جدا از هم هستند.

۶۹- کدام گزینه به ترتیب، عبارت‌های زیر را به درستی کامل می‌کند؟

- محدودیت‌های اخلاقی در انجام پژوهش‌های انسانی، دستیابی به ... نتایج را با چالش روبه‌رو می‌کند.

- فردی که می‌گوید: «آدم هرچه ذاتش باشد، همان می‌ماند.» بیشتر بر نقش ... تأکید دارد.

- اپراتور یک نیروگاه پس از دریافت چندین اخطار بی‌مورد، این بار نیز آژیر را جدی می‌گیرد؛ این وضعیت نمونه‌ای از ... است.

- مراجعه مداوم به موتورهای جست‌وجو برای یافتن اطلاعات، به تنهایی سبب تضعیف حافظه ...

- (۱) تکرارپذیری - وراثت - هشدار کاذب - نمی‌شود
- (۲) تکرارپذیری - محیط - هشدار کاذب - می‌شود
- (۳) تعریف عملیاتی - وراثت - هشدار کاذب - می‌شود
- (۴) تکرارپذیری - وراثت - از دست دادن محرک هدف - نمی‌شود

۷۰- عبارت کدام گزینه به ترتیب درست و نادرست است؟

(۱) ناهماهنگی شناختی آرامش‌بخش است. / در گام سوم حل مسئله روش‌های قبلی اصلاح می‌شوند.

(۲) یادگیری حاصل از حل مسئله قابل تعمیم نیست. / تعارض حاصل ناتوانی در حل مسئله است.

(۳) پیوستار سلامت و بیماری دارای هفت جایگاه است. / نسبت دادن شکست به عدم استعداد، نوعی اسناد ناپایدار و بیرونی است.

(۴) انگیزه یکی از عوامل ایجاد رفتار است. / فشار روانی می‌تواند مثبت باشد.

آزمون تعیین سطح

آزمون ۳ مهر - سال ۱۴۰۵

آزمون اختصاصی دوازدهم انسانی

مدت پاسخ‌گویی: ۵۰ دقیقه

تعداد سؤال: ۵۰

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	وضعیت پاسخ‌گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	زمان پاسخ‌گویی
۱	اجباری	عربی، زبان قرآن ۱	۱۰	۷۱	۸۰	۱۰
۲		عربی، زبان قرآن ۲	۱۰	۸۱	۹۰	۱۰
۳		منطق	۱۰	۹۱	۱۰۰	۱۰
۴		فلسفه یازدهم	۱۰	۱۰۱	۱۱۰	۱۰
۵		اقتصاد	۱۰	۱۱۱	۱۲۰	۱۰

فیلم تحلیل آموزشی آزمون امروز

برای مشاهده فیلم‌ها در سایت کانون، کد روبه‌رو را با دوربین تلفن همراه خود اسکن کنید.

پدیدآورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	سامان اسپهرم، محمد اسدی، محمد بحیرایی، ابوالفضل بهاری، عارف بهرام‌نیا، محمد پردل نظامی، آروین حسینی، محمد حمیدی، احمدرضا ذاکرزاده، امیر زراندوز، جواد زنگنه قاسم آبادی، پیمان طیار، علیرضا عبدی، هادی فولادی، عباس مالکی، امیر محمودیان
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، محسن اصغری، عزیز الیاسی‌پور، سعید جعفری، مجتبی فرهادی، مبین محمدی تراکمه
جامعه‌شناسی	ریحانه امینی، آریتا بیدقی، مریم خسروی دهنوی، یاسین ساعدی، فاطمه صفری، سینا غلامی، سمیه محمدی مصیری، محمد مهدی یعقوبی
روان‌شناسی	هانا احمدزاده، محمد حبیبی، محمدعرفان فرهادی، فرید هادی
عربی زبان قرآن	نوید امساکی، ولی برجی، ابوطالب درانی، حسین رضایی، محمد رضا سوری، مرتضی کاظم شیروودی، کامران عبداللهی، امیرعلی فردین، حمیدرضا قائدامینی، مصطفی قدیمی‌فرد، محمدصادق محسنی، سید محمدعلی مرتضوی، رضا معصومی، محمد مهدی یعقوبی
منطق و فلسفه	حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، مجید پیرحسینلو، پرگل رحیمی، موسی سپاهی، کیمیا طهماسبی، الهه فاضلی، فرهاد قاسمی‌نژاد، محمد قربانی، علی معزی، فیروز نژادنجف
اقتصاد	آفرین ساجدی، سارا شریفی، مهدی ضیائی، احسان عالی‌نژاد، مهدی کاردان

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	عباس مالکی عرشیا محمدی	مسئول درس: ابراهیم نوری ویراستار: معصومه صنعت‌کار، سجاد سلیمی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی فرهاد علی‌نژاد	سیدعلیرضا احمدی فرهاد علی‌نژاد	سید آرش مرتضائی‌فر محمد مهدی اسلامی	مسئول درس: فریبا رنوفی ویراستار: محسن جمشیدی، مانده ملکی
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی‌فر	سید آرش مرتضائی‌فر	—	مسئول درس: سجاد حقیقی‌پور ویراستار: سیدمجتبی رضازاده، علی ابراهیمی آرانی، زهرا شمسایی
روان‌شناسی	محمد حبیبی	محمد حبیبی	سینا غلامی فرزانه حاجی	مسئول درس: محمدصدرا پنجه‌پور ویراستار: مریم عابدی، محمدحسن سعیدی
عربی زبان قرآن	احسان کلاته‌عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	مسئول درس: لیلا ایزدی ویراستار: محمد قزی، محمدحسین صادق‌پور، وجیهه نجفی
منطق و فلسفه	محمد قربانی	فرهاد علی‌نژاد	امیرمحمد قلعه‌کاهی ایمان کلاته‌عربی	مسئول درس: سوگند بیگلری ویراستار: علی بدری، محمدحسین صادق‌پور
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	سینا غلامی	مسئول درس: سجاد حقیقی‌پور ویراستار: سیدمجتبی رضازاده، علی ابراهیمی آرانی، زهرا شمسایی

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

دانش آموزان رشته علوم و معارف اسلامی، سؤالات اختصاصی «عربی» (ضمیمه انتهای دفترچه) را از مسئول حوزه دریافت کنید.

عربی زبان قرآن (۱)

مباحث کل کتاب

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

■ عَيْنُ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجَمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (٧١ - ٧٦)

۷۱- ﴿وَاعْمَلُوا صَالِحاً إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ﴾:

(۱) و کار نیکو انجام دهید، قطعاً من به چیزی که انجام دادید، آگاه هستم!

(۲) و کار شایسته انجام دهید، قطعاً من به آنچه که انجام می‌دهید، آگاهم!

(۳) و کارهای شایسته را انجام دادید، زیرا من به آنچه انجام می‌دهید، دانا هستم!

(۴) و کار خوب انجام می‌دهید، به راستی من به چیزی که عمل‌کننده هستید، دانا می‌باشم!

۷۲- « أَثْنَاءَ الدَّوَامِ الْمَدْرَسِيِّ كَانَتْ إِحْدَى زَمِيلَاتِي تَقْتَرِحُ عَلَيَّ أَنْ أَطْفِئَ مُكَيِّفَ الْهَوَاءِ قَلِيلاً لِلْحِفَافِ عَلَى طَاقَةِ الْكَهْرَبَاءِ حَتَّى السَّاعَةِ الْوَاحِدَةِ عَشْرَةَ إِلَّا عَشْرِينَ دَقِيقَةً!»: هنگام ...

(۱) ساعت کاری مدرسه یکی از دوستانم پیشنهاد می‌داد که کولر مدرسه را برای حفاظت از انرژی برق تا ساعت یک ربع به یازده خاموش کنیم!

(۲) زنگ تفریح یکی از همکلاسی‌هایم بود که به من پیشنهاد داد برای محافظت از انرژی برق تا ساعت بیست دقیقه به یازده کولر خاموش شود!

(۳) ساعت کار مدرسه یکی از همکلاسی‌هایم به من پیشنهاد می‌داد که برای محافظت از انرژی برق تا ساعت ده و چهل دقیقه کولر را کمی خاموش کنم!

(۴) ساعت کار مدرسه پیشنهاد یکی از همکلاسی‌هایم این بود که برای محافظت از انرژی برق، تا ساعت یازده و بیست دقیقه کولر را کمی خاموش نمایم!

۷۳- « يُسْتَخْرَجُ النَّفْطُ مِنْ أَعْمَاقِ الْأَرْضِ بِأَحْدَثِ التَّقْنِيَّاتِ ثُمَّ يُنْقَلُ إِلَى الْمَصَانِعِ الْكَبِيرَةِ لِتُصْنَعَ مِنْهُ مُنْتَجَاتٌ مُتَنَوِّعَةٌ تُسَهِّمُ فِي تَقْدِيمِ الْحَيَاةِ الْمَعَاصِرَةِ!»: نفت از اعماق زمین ...

(۱) با ساخت فناوری‌های جدید استخراج می‌شود، سپس به کارخانه‌های بزرگ منتقل می‌گردد تا از آن، محصولات گوناگونی که در پیشرفت زندگی امروزی ما نقش دارند، ساخته شود!

(۲) با احداث فناوری‌ها استخراج می‌شود، سپس به کارخانه‌های بزرگ منتقل می‌شود تا از آن، محصولات گوناگون ساخته شود که در پیشرفت زندگی امروزی نقش دارند!

(۳) با جدیدترین تکنولوژی‌ها استخراج می‌شود، سپس به کارخانه‌های بزرگ منتقل می‌شود تا از آن، محصولاتی گوناگون ساخته شود که در پیشرفت زندگی نقش دارند!

(۴) با جدیدترین فناوری‌ها استخراج می‌شود، سپس به کارخانه‌های بزرگ منتقل می‌گردد تا از آن، محصولات گوناگونی که در پیشرفت زندگی امروزی نقش دارند، ساخته شود!

۷۴- عَيْنُ الْخَطَا:

(۱) أَصْبَحَتِ الْجِبَالُ مَفْرُوشَةً بِالتَّلْجِ بَعْدَ أَنْ تَسَاقَطَ التَّلْجُ مِنَ السَّمَاءِ كَثِيرًا!: کوه‌ها پس از آنکه برف از آسمان بسیار فرو ریخت،

پوشیده از برف شدند!

(۲) أَرْجُو أَنْ يَتَّعِدَ كُلُّ عَمَلٍ خَائِنٍ عَنِ الْمُسْلِمِينَ فِي الْعَالَمِ!: امیدوارم که هر مزدور خائنی از مسلمانان در جهان دور شود!

(۳) شَاهَدْتُ الْفِلْمَ الْجَدِيدَ الَّذِي كَانَ عَنْ ظَاهِرَةِ مَطَرِ السَّمَاءِ، فَحَيَّرَنِي كَثِيرًا!: فیلم جدیدی را که درباره پدیده «باران ماهی»

بود، دیدم و بسیار حیرت زده شدم!

(۴) لَا يَتَجَاوَزُ الْقَائِدُ الْعَادِلُ حُدُودَ الْإِنصَافِ، وَ يَحْتَرِمُ حَقُوقَ جَمِيعِ النَّاسِ!: رهبر عادل از مرزهای انصاف تجاوز نمی‌کند و به

حقوق تمام مردم احترام می‌گذارد!

۷۵- «اردک غذه‌ای طبیعی نزدیک دُمش دارد که حاوی روغنی مخصوص است!»: عَيْنُ الصَّحِيحِ:

(۱) لِلْبَطَّةِ غَدَّةٌ طَبِيعِيَّةٌ قَرِيبًا مِنْ دَنْبِهَا وَ هِيَ تَمْلِكُ زَيْتًا خَاصًّا!

(۲) الْبَطَّةُ تَمْلِكُ غَدَّةً طَبِيعِيَّةً بِالْقَرَبِ مِنْ دَنْبِهَا تَحْتَوِي زَيْتًا خَاصًّا!

(۳) الْقَطَّةُ لَهُ غَدَّةٌ طَبِيعِيَّةٌ قَرِيبًا مِنْ دَنْبِهِ تَحْتَوِي عَلَى زَيْتٍ خَاصٍّ!

(۴) لِلْقَطَّةِ غُدَّةٌ طَبِيعِيَّةٌ بِالْقَرَبِ مِنْ دَنْبِهَا وَ هِيَ تَحْتَوِي زَيْتًا خَاصًّا!

۷۶- عَيْنُ مَا يَنَاسِبُ مَفْهُومَ الْآيَةِ الشَّرِيفَةِ: ﴿وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي قُلُوبِكُمْ﴾

(۱) دلا تا کی همی جویی منی را چه داری دوست هرزه دشمنی را

(۲) جهد کن تا لکن جهل ز دل برداری تا که از مشرق جان صبح برآید روشن

(۳) ز دست دیده و دل هر دو فریاد که هر چه دیده بیند، دل کند یاد

(۴) راز پوشنده گرچه هست بسی بر تو پوشیده نیست راز کسی

٧٧- عَيْنُ الْخَطَا فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:

- (١) مَسْئُولُ الْإِسْتِقْبَالِ يَتَّصِلُ بِالْمُشْرِفِ وَ يَأْتِي الْمُشْرِفُ مَعَ مُهَنْدِسِ الصِّيَانَةِ!
- (٢) تَتَجَمَّعُ بِسُرْعَةٍ حَوْلَهَا، وَ تَضْرِبُهَا بِأَنْوْفِهَا الْحَادَّةِ وَ تَقْتُلُهَا فِي النَّهَايَةِ!
- (٣) لَهُ ذَاكِرَةٌ قَوِيَّةٌ وَ هُوَ مِنَ الْحَيَوَانَاتِ اللَّبُونَةِ الَّتِي تُرَضِّعُ صِغَارَهَا!
- (٤) تَرْجِمُ الْكَلِمَاتِ الْمَوْجُودَةَ فِي الْجَدُولِ الْمُتَقَاطِعِ، ثُمَّ اِكْتُبْ رَمَزَهُ!

٧٨- عَيْنُ الصَّحِيحِ فِي صِيَاحَةِ الْأَفْعَالِ:

- (١) هَؤُلَاءِ التَّلْمِيزَاتُ تُدْرَسُ اللَّغَةُ الْعَرَبِيَّةُ لَهُنَّ مُعَلِّمَةٌ حَازِقَةٌ!
- (٢) هَذَانِ الطَّبِيبَانِ تَعْمَلَانِ فِي مَسْتَوْصَفٍ هَذِهِ الْمَدِينَةِ!
- (٣) أَوْلَئِكَ الطَّلَابُ يُطَالَعْنَ دُرُوسَهُمْ فِي الْمَكْتَبَةِ!
- (٤) يَا زَيْنَبُ! أَلَا تَفْهَمُ مَعْنَى هَذِهِ الْعِبَارَةِ؟!

٧٩- عَيْنُ الصَّحِيحِ: (فِي تَعْيِينِ إِعْرَابِ الْكَلِمَاتِ وَ عِلَامَاتِهَا)

- (١) تَجَذَّبْنَا قَلْعَتَيْنِ صَغِيرَتَانِ تَقَعَانِ فِي تِلْكَ الْقَرْيَةِ! (فَاعِلٌ وَ مَرْفُوعٌ بِالْأَلْفِ)
- (٢) الطَّلَابُ الْمُؤَدَّبُونَ مُحْتَرَمُونَ عِنْدَ الْمُعَلِّمِينَ فِي كُلِّ حَالٍ! (خَبَرٌ وَ مَرْفُوعٌ بِ«وَنَ»)
- (٣) تَتَوَعَّعُ الْمَعَالِمُ التَّارِيخِيَّةُ فِي بِلَادِنَا يُشَجَّعُ جَمِيعُ السَّائِحِينَ لِرُؤْيَيْهَا! (مَفْعُولٌ وَ مَنْصُوبٌ بِالْيَاءِ)
- (٤) بَعْضُ الطَّيُورِ تَعْرِفُ بِغَرِيزَتِهَا كَيْفَ تَسْتَعْمَلُ الْأَعْشَابَ الْمُنَاسِبَةَ لِلْمُعَالَجَةِ! (مُضَافٌ إِلَيْهِ وَ مَجْرُورٌ بِالْكَسْرِ)

٨٠- عَيْنُ مَا فِيهِ نَائِبَانِ عَنِ الْفَاعِلِ:

- (١) قَدْ أُنْتَخِبَ مَكَانٌ مُنَاسِبٌ لِكَيْ يُؤَسَّسَ الْمَحْسَنُونَ مَسْتَشْفَى بِجُهِودٍ كَثِيرَةٍ لِخِدْمَةِ الْمَرْضَى!
- (٢) يُعْرِفُ الطَّبَّاحُ بِمَهَارَتِهِ وَ تَنْتَشِرُ صُورُ مَأكُولَاتِهِ فِي الْإِنْتَرْنِتِ وَ نَحْنُ نُشَاهِدُهَا هُنَاكَ!
- (٣) يُحَذِّرُ الْمَوَاطِنُونَ بِلُوحَاتٍ تَحذِيرِيَّةٍ جَدِيدَةٍ عَلَى امْتِدَادِ خُطُوطِ الْأَنْبَيبِ تُعْلِنُ الْخَطَرَ!
- (٤) يُسْتَخْرَجُ النَّفْطُ مِنَ بَاطِنِ الْأَرْضِ بَعْدَ سِنِينَ مِنْ تَكُونِهِ، ثُمَّ يُنْقَلُ النَّفْطُ إِلَى الْمَصَافِي!

عربی زبان قرآن (۲)

مباحث کل کتاب

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

■ عین الأنسب للجواب عن الترجمة أو المفهوم من أو إلى العربية (۸۱ - ۸۶)

۸۱- ﴿أَرْسَلْنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ رَسُولًا فَعَصَىٰ فِرْعَوْنَ الرَّسُولَ ...﴾:

(۱) پیامبری به سوی فرعون فرستادیم، پس فرعون از آن پیامبر نافرمانی کرد!

(۲) به سوی فرعون پیامبری برانگیختیم و فرعون از آن پیامبر تبعیت نکرد!

(۳) به طرف فرعون رسولی فرستاده شد، پس او از آن رسول نافرمانی کرد!

(۴) رسولی که به سمت فرعون ارسال کردیم، فرعون از او عصیان نمود!

۸۲- « لَا يُصْعَرُ كُلُّ مُؤْمِنٍ خَدَهُ لِلنَّاسِ لِأَنَّهُ يَعْلَمُ أَنَّ الْمُخْتَالَ لَيْسَ مَحْبُوبًا بِسَبَبِ أَعْمَالِهِ السَّيِّئَةِ وَ سُلُوكِهِ الْقَبِيحِ. فَإِنَّ لِلْعَبْدِ

الْمُتَوَاضِعِ أَرْفَعَ مَقَامٍ عِنْدَ اللَّهِ! »:

(۱) مؤمن هرگز رویش را با تکبر از مردم بر نمی گرداند؛ زیرا او می داند که خودپسند، به علت کارهای بدش و رفتار زشت خود،

محبوب به شمار نمی آید. بالاترین مقام نزد خدا از آن بنده فروتن است!

(۲) هیچ یک از مؤمنان را نمی بینی که با تکبر رویش را از مردم برگرداند؛ زیرا فخر فروش، به سبب کارهای بدش و رفتاری زشت،

دوست داشتنی نیست. بنده فروتن، جایگاهش نزد خدا والا است!

(۳) هیچ مؤمنی با تکبر رویش را از مردم بر نمی گرداند؛ زیرا او می داند که خودپسند، به علت کارهای بدش و رفتار زشتش،

محبوب نیست. پس همانا بنده فروتن، بالاترین مقام را نزد خداوند دارد!

(۴) هیچ یک از افراد باایمان، رویش را با تکبر از مردم بر نمی گرداند؛ زیرا او می داند که فخر فروش، به علت کارهای بدش و رفتار

زشتش، محبوب نیست. بنده فروتن، نزد خدا جایگاهی والا دارد!

۸۳- « مَا أَغْرَبَ طَرِيقَةَ تَنْظِيفِ أَسْنَانِ التَّمْسَاحِ، فَبَعْدَ تَنَاوُلِ طَعَامِهِ، يَقْتَرِبُ مِنْهُ نَوْعٌ مِنَ الطَّيُورِ لِتَنْظِيفِهَا! »:

(۱) روش تمیز کردن دندان های تمساح چقدر عجیب است، بعد از خوردن غذایش، یک نوع از پرندگان برای تمیز کردن آن ها به

او نزدیک می شود!

(۲) عجیب ترین روش تمیز شدن دندان ها برای تمساح است، بعد از تمام کردن غذایش، یک نوع از پرندگان برای تمیز کردن

آن ها به او نزدیک می شود!

(۳) شیوه تمیز کردن دندان های تمساح چه عجیب است، بعد از خوردن غذایش، پرنده ای برای تمیز کردن دندان هایش به او

نزدیک می شود!

(۴) چقدر عجیب است روشی که تمساح با آن دندان های خود را تمیز می کند، بعد از اتمام غذایش، یک نوع از پرندگان برای

تمیز کردن آن ها به نزدیکی او می آید!

۸۴- عَيْنَ الصَّحِيح:

(۱) إِنَّهَا أُعْجِبَةُ تُثِيرُ إعْجابَ الَّذِينَ يَسْتَمْعُونَ إِلَى مُحَاضَرَاتِهَا!: او اعجوبه‌ای است که شگفتی کسانی را که به سخنرانی‌هایش

گوش می‌دهند، برمی‌انگیزد!

(۲) تَوَكَّلُوا عَلَى اللَّهِ فِي حَيَاتِكُمْ لِكَيْ تَذَلَّ لَكُمْ الصَّعَابُ!: در زندگیتان بر خداوند توکل کنید تا سختی‌ها را برای شما خوار و

کوچک سازد!

(۳) كَانَ لِسَفَانَةَ أَبٍ يُضْرَبُ بِهِ الْمَثَلُ فِي الْكَرَمِ بَيْنَ النَّاسِ!: سَفَانَه پدري داشت که مردم او را در بخشش مثال می‌زدند!

(۴) كَانَتْ تِلْكَ الْإِمْتِحَانَاتُ تُسَاعِدُ الطَّالِبَاتِ لِيَتَعَلَّمْنَ الدَّرْسَ!: آن امتحانات به دانش‌آموزان برای یادگیری درس‌هایشان کمک

می‌کرد!

۸۵- « دانش‌آموزان با تلاش خود موفق می‌شوند تا در امتحانات نمراتی عالی بگیرند! »؛ عَيْنَ الصَّحِيح:

(۱) الطَّلَابُ يَنْجَحُونَ بِجُهِدِهِمْ لِيَحْصِلُوا عَلَى دَرَجَاتٍ عَالِيَةٍ!

(۲) يَنْجَحُ الطَّلَابُ بِجُهِدِهِمْ فِي الْإِمْتِحَانَاتِ وَ يَأْخُذُونَ النَّتَاجَ الْعَالِيَةَ!

(۳) يُنْجَحُ الطَّلَابُ بِجُهِدِهِمْ لِيَحْصُلَ عَلَى دَرَجَاتٍ عَالِيَةٍ فِي الْإِمْتِحَانَاتِ!

(۴) يَنْجَحُ الطَّلَابُ بِجُهِدِهِمْ لِيَحْصِلُوا عَلَى دَرَجَاتٍ عَالِيَةٍ فِي الْإِمْتِحَانَاتِ!

۸۶- عَيْنَ الْإِنْسَبِ لِمَفْهُومِ هَذِهِ الْآيَةِ الْكَرِيمَةِ: ﴿ إِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا ﴾

(۱) بدی را بدی سهل باشد جزا اگر مردی أحسن إلى من أساء

(۲) هر علم را تمام کتابیست در دلش آری به جاهلی نتوان کرد مهتری

(۳) آنست خطای من که در خاطر بنمود خطاب و خشم شه خوارم

(۴) خواهی که کاروان سلامت بود تو را همراه خویش کن به سوی ما سلام دوست

٨٧- عَيْنُ الْخَطَا فِي التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ وَالْإِعْرَابِ: «إِنْ جُرِّبْتَ الْمُجَرَّبُ تَحَلَّ بِنَا النَّدَامَةُ!»

- (١) جُرِّبْتَ: فعل ماضٍ - مزيد من باب: تفعيل - مجهول / مع فاعله جملة فعلية؛ فعل شرط
- (٢) الْمُجَرَّبُ: مفرد مذكر - اسم مفعول؛ من مزيد ثلاثي / نائب فاعل، و مرفوع بعلامة الضمة
- (٣) تَحَلَّ: فعل مضارع - مجرد ثلاثي - معلوم - لازم / فاعله «النَّدَامَةُ»؛ الجملة فعلية، جواب شرط
- (٤) نا: اسم - ضمير متصل للمتكلم مع الغير - مبني / مجرور بحرف الجرّ، و لا تظهر علامة إعرابه

٨٨- عَيْنُ مَعْنَى حَرْفِ «الْأَمِّ» فِي فِعْلِ «لِنَذْكُرْ» يَخْتَلِفُ عَنِ الْبَاقِي:

(١) يَنْقَدُّمُ الْوَطْنَ بِمُسَاعَدَةِ أَبْنَائِهِ فَلِنَذْكُرْ جُهُودَهُمْ بِكُلِّ امْتِنَانٍ وَ تَقْدِيرٍ!

(٢) كَانَ حَاتِمُ الطَّائِي يَحْمِي أَهْلَهُ وَ عَرِضَهُ، فَلِنَذْكُرْهُ بِالْخَيْرِ دَائِمًا!

(٣) لِنَذْكُرْ نِعَمَ اللَّهِ الْكَثِيرَةِ الَّتِي وَهَبَهَا لَنَا وَ نَشْكُرْهُ عَلَيْهَا جَمِيعًا!

(٤) نَجْتَمِعُ الْيَوْمَ فِي قَاعَةِ الْمَدْرَسَةِ لِنَذْكُرْ أَصْدِقَاءَنَا الْقُدَمَاءَ!

٨٩- فِي أَيِّ عِبَارَةٍ لَا يُمَكِّنُ تَرْجَمَةَ الْفِعْلِ الْمَعْيَنِ فِي زَمَانَيْنِ؟

(١) اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ دَعَاءٍ لَا يُسْمَعُ!

(٢) إِنَّا رَأَيْنَا فَلَمَّا رَأَيْنَا قَرَأْنَا قِصَّتَهُ فِي أَيَّامٍ صِغَرْنَا!

(٣) هَؤُلَاءِ الطَّلَابُ الْأَذْكِيَاءُ يَقْرَءُونَ الدَّرُوسَ فِي الْقَاعَةِ!

(٤) يُعْجِبُنَا مَعْلَمُونَ يُشَجِّعُونَ الطَّلَابَ عَلَى اهْتِمَامٍ بِالدَّرُوسِ!

٩٠- عَيْنُ فِعْلًا مَاضِيًا لَا يُتَرَجَّمُ مُضَارِعًا:

(١) كَانَ رَسُولُ اللَّهِ أَشْوَهَ حَسَنَةً لَنَا!

(٢) لَيْسَ الْإِنْسَانُ إِلَّا مَظْلُومًا!

(٣) مَنْ طَلَبَ شَيْئًا وَ جَدَّ وَجَدَ!

(٤) ﴿وَ كَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ وَ الزَّكَاةِ﴾

منطق

مباحث کل کتاب

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

۹۱- کدام عبارت درباره «ماهیت و کارکرد دانش منطق» نادرست است؟

- (۱) قواعد منطق زاینده ذهن منطق دانان نیست، بلکه اصولی استخراج شده و مبتنی بر ساختار طبیعی اندیشه انسان است.
- (۲) دانش منطق جنبه‌ای کاربردی و مهارت‌محور دارد؛ از این رو آموختن دستورالعمل‌های نظری در روند یادگیری آن نقشی ندارد.
- (۳) همان‌گونه که دانستن قوانین رانندگی مانع تصادف نمی‌شود، فراگیری قواعد نظری منطق نیز به‌تنهایی مانع خطای ذهن نیست.
- (۴) تشبیه مغالطه به بیماری نشان می‌دهد که منطق علاوه بر جنبه‌ای اجباری، باید به دسته‌بندی و شناسایی عوامل لغزش ذهن نیز بپردازد.

۹۲- در کدام عبارت امکان بروز مغالطه «اشتراک لفظ» وجود دارد؟

- (۱) پیر شده‌ای و دیگر نمی‌توانی این سنگ را پرتاب کنی.
- (۲) نمی‌توانی ماشین را داخل پارکینگ بیاوری.
- (۳) طبق قانون، شما نمی‌توانید وارد بخش مراقبت‌های ویژه شوید.
- (۴) چون به سن قانونی نرسیده‌ای، نمی‌توانی گواهینامه رانندگی بگیری.

۹۳- نسبت میان مصادیق مفاهیم «غیرانسان و غیراسب» و «غیرزوج و غیرفرد» به‌ترتیب کدام است؟

- (۱) عموم و خصوص مطلق - تباین
- (۲) تباین - عموم و خصوص من‌وجه
- (۳) تباین - عموم و خصوص مطلق
- (۴) عموم و خصوص من‌وجه - تباین

۹۴- درباره تعریف «مصدر» به «کلمه‌ای که انجام کاری را می‌رساند» و تعریف «دلجویی» به «استمالت»، به‌ترتیب کدام مورد درست است؟

- (۱) جامع و مانع نیست - مانع نیست
- (۲) مانع است و جامع نیست - بی‌ربط است
- (۳) جامع است و مانع نیست - واضح نیست
- (۴) جامع و مانع نیست - واضح نیست

۹۵- کدام مورد در رابطه با «استقرای تعمیمی» نادرست است؟

- (۱) با استفاده از استدلال‌های استقرایی قوی می‌توان مبنایی برای علوم تجربی فراهم آورد.
- (۲) در یک استدلال استقرایی قوی، تعداد نمونه‌ها نسبت به کل جامعه آماری نسبت مناسبی دارد.
- (۳) وقتی شرایط استفاده از استقرا رعایت نشود، دچار مغالطه «تعمیم شتاب‌زده» خواهیم شد.
- (۴) در استدلال استقرایی قوی نمونه‌ها باید تصادفی بوده و بیانگر برخی طیف‌های در حال بررسی باشند.

۹۶- اگر موضوع قضیه‌ای حملی، قابلیت انطباق بر مصادیق متعدد را داشته باشد، آن قضیه ..... .

(۱) حتماً قضیه‌ای موجب کلیه خواهد بود.

(۲) ممکن است از اقسام قضایای محصوره نباشد.

(۳) حتماً قضیه‌ای سالبه کلیه یا جزئی نیست.

(۴) ممکن است قضیه‌ای از نوع جزئی باشد.

۹۷- اگر شخصی از قضیه «بعضی غیردانشجویان ورزشکار نیستند» قضیه «بعضی ورزشکاران غیردانشجو نیستند» را نتیجه بگیرد، کدام عبارت درباره این

استدلال درست است؟

(۱) استدلال دوری و نامعتبر است.

(۲) دچار مغالطه «ایهام انعکاس» شده است.

(۳) دچار مغالطه «استثنای قابل چشم‌پوشی» شده است.

(۴) با توجه به واقعیت خارجی، استدلال معتبر است.

۹۸- علامت‌گذاری دامنه مصادیق موضوع و محمول، در کدام قضیه به‌درستی بیان شده است؟

(۱) «نخستین فیلسوف یونانی تالس است» موضوع: (+) / محمول: (-)

(۲) «هیچ مربعی دایره نیست» موضوع: (-) / محمول: (+)

(۳) «بعضی گل‌ها قرمز هستند» موضوع: (+) / محمول: (-)

(۴) «بعضی جانوران ماهی نیستند» موضوع: (+) / محمول: (+)

۹۹- درباره «اقسام قضیه شرطی منفصل»، کدام گزاره لزوماً درست است؟

(۱) هرگاه دو بخش یک قضیه هم‌زمان صادق نباشند، آن قضیه منفصل حقیقی است.

(۲) اگر دو بخش یک قضیه هم‌زمان کاذب نباشند، آن قضیه منفصل مانعة‌الجمع است.

(۳) در منفصل حقیقی، محال بودن اجتماع و ارتفاع دو طرف قضیه به‌طور هم‌زمان برقرار است.

(۴) در منفصل مانعة‌الرفع، دو بخش قضیه هرگز نمی‌توانند هم‌زمان صادق باشند.

۱۰۰- کدام‌یک از عبارت‌های زیر، بیانگر «مغالطه در اثر عوامل روانی» است؟

(۱) با حضور فعال در کلاس‌های جمع‌بندی، احتمال قبولی شما در رشته‌های برتر افزایش می‌یابد.

(۲) مدیر مدرسه اعلام کرد دانش‌آموزانی که در آزمون سراسری رتبه برتر آورده‌اند، بسیار کوشا بوده‌اند.

(۳) فقط آدم‌های بیکار و بی‌هدف وقت خود را صرف مطالعه رمان می‌کنند.

(۴) معلم وقتی متوجه شد دانش‌آموز درس را مطالعه نکرده است، او را مورد پرسش شفاهی قرار داد.

فلسفه یازدهم

مباحث کل کتاب

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

۱۰۱- روش بررسی کدام پرسش با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟

(۱) آیا جهان هستی دارای هدف و غایت مشخصی است؟ (۲) آیا امکان زیستن موجودات زنده در سایر سیارات وجود دارد؟

(۳) آیا مجموع زوایای داخلی یک مثلث همواره ۱۸۰ درجه است؟ (۴) آیا انسان توانایی شناخت حقایق جهان را دارد؟

۱۰۲- کدام مورد، اصلی‌ترین هدف افلاطون از مطرح کردن «تمثیل غار» در کتاب جمهوری است؟

(۱) هشدار درباره درون‌بودن مواجهه اولیه با حقیقت (۲) تبیین نقش عقلانیت در شکستن زنجیر عادات باطل

(۳) آموزش روش‌های سخنوری برای تغییر باورهای مردم (۴) اثبات لزوم استقامت فیلسوف در برابر تمسخر جامعه

۱۰۳- در ارتباط با اندیشمندان یونان باستان کدام عبارت درست است؟

(۱) از نظر پارمنیدس، وجود امری واحد، تجزیه‌ناپذیر و ازلی است که حقیقت آن تنها از طریق عقل درک می‌شود.

(۲) فیثاغورس واژگان «فلسفه»، «تنوری» و «کیهان» را برای نخستین بار در تاریخ اندیشه ابداع کرد و بر سر زبان‌ها انداخت.

(۳) انتقال اندیشه‌های متضاد به آتن، نتیجه ظهور سوفیست‌ها و تلاش آن‌ها برای بی‌اعتبار کردن دانش بود.

(۴) تالس نخستین کسی بود که با تبیین تجربی بر پایه مشاهدات حسی، مبدأ جهان را به اثبات رساند.

۱۰۴- با توجه به دفاعیات سقراط در دادگاه، کدام مورد از افتراهایی به شمار می‌آید که از دیرباز به او نسبت می‌دادند؟

(۱) ادعای دانایی در اموری که دانشی در آن‌ها ندارد. (۲) گمراه کردن جوانان و برگرداندن آن‌ها از آیین پدرانشان

(۳) ایجاد گمراهی در جامعه و افشای نادانی بزرگان شهر (۴) حق جلوه‌دادن سخن باطل و آموزش دادن آن به دیگران

۱۰۵- گزاره «انسان نمی‌تواند به علمی مطابق با واقع دست یابد»، ناظر به کدامیک از حیطه‌های معرفت‌شناسی است؟

(۱) ماهیت شناخت (۲) ابزارهای شناخت

(۳) قلمرو شناخت (۴) امکان شناخت

۱۰۶- کدام عبارت نادرست است؟

- (۱) وقوع خطا در شناخت حسی به تنهایی برای نفی اعتبار آن کافی نیست.
  - (۲) داشتن شناخت تنها به انسان اختصاص دارد و حیوانات از ابزار شناختی بی بهره‌اند.
  - (۳) تشخیص تفاوت میان اشیاء، یکی از شواهد و نشانه‌های اعتبار شناخت حسی به شمار می‌آید.
  - (۴) بهره‌گیری عقل از داده‌های حسی، امکان استفاده متفاوت از اشیای گوناگون را فراهم می‌سازد.
- ۱۰۷- بر اساس مبانی معرفت‌شناختی «اوگوست کنت»، کدام یک از گزاره‌های زیر «معنادار» محسوب می‌شود؟

- (۱) اصول اولیه منطق مانند امتناع اجتماع نقیضین، قواعدی ثابت و پیشاتجربی در کل جهان هستی هستند.
- (۲) در اعماق لایه‌های زیرین کرهٔ مریخ، عناصر مادی با ساختار شیمیایی منحصر به فردی وجود دارند.
- (۳) روح مجرد و غیرمادی انسان از طریق تأثیر و ارتباط با مغز، تمامی رفتارهای فرد را هدایت می‌کند.
- (۴) تمامی قوانین جاری در طبیعت، برای دستیابی به یک غایت و نظم مشخص طراحی شده‌اند.

۱۰۸- کدام گزاره دربارهٔ نسبت میان «روح و بدن»، با دیدگاه دکارت در تقابل است؟

- (۱) روح و بدن دو ساحت کاملاً مجزا از یکدیگرند که ویژگی‌های متفاوتی دارند.
- (۲) روح انسانی آزاد از قوانین فیزیکی است، اما بدن از قوانین فیزیکی تبعیت می‌کند.
- (۳) نفس مرکز اندیشه‌های انسان است و از بدن مادی به منزلهٔ ابزار استفاده می‌کند.
- (۴) روح و بدن دو جنبهٔ ظاهری و باطنی از موجودی واحدند و وحدت حقیقی دارند.

۱۰۹- کدام گزینه بیان درست‌تری از نظر ابن‌سینا پیرامون حقیقت انسان است؟

- (۱) حقیقت انسان جنبهٔ غیرمادی اوست که نورانی است.
- (۲) وحدت حقیقت انسان برخاسته از دو بعد وجودی است.
- (۳) محبت انسان و حیوانات از یک گونه نیست.
- (۴) حقیقت انسان یک ماشین پیچیدهٔ غیرمجرد است.

۱۱۰- براساس دیدگاه «طبیعت‌گرایان» و «ماتریالیست‌ها» دربارهٔ معیار فعل اخلاقی، کدام گزاره درست است؟

- (۱) اگر انسان بداند رعایت عدالت نقشی در تأمین منافع او ندارد، دلیلی برای پایبندی به آن نخواهد داشت.
- (۲) ارزش‌هایی مانند عدالت و امانت‌داری، حتی اگر سودی نداشته باشند، به دلیل ارزش ذاتی رعایت می‌شوند.
- (۳) رعایت قواعد اخلاقی ناشی از گرایش فطری است، حتی اگر با منافع مادی و فردی انسان در تعارض باشد.
- (۴) انسان‌ها تنها زمانی به رعایت حقوق دیگران می‌پردازند که از سوی قوانین رسمی ملزم به آن شده باشند.

اقتصاد

مباحث کل کتاب

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

۱۱۱- کدام گزینه دربردارنده پاسخ صحیح سؤالات زیر است؟

(الف) محدوده عمل کدام نوع از کسب و کارها گاهی محلی و گاهی ملی و حتی جهانی است؟

(ب) کدام یک از موارد زیر در اساسنامه شرکت ذکر می شود؟

(ج) مسئولیت محدود برای سهامداران از ..... ایجاد شرکت های سهامی است.

(د) تأخیر در تصمیم گیری از معایب کدام نوع از کسب و کار است؟

(۱) تعاونی - چگونگی تقسیم و فروختن سهام - مزایای - شرکت سهامی

(۲) مؤسسه غیرانتفاعی - چگونگی تأمین سرمایه اولیه - مزایای - شرکت سهامی

(۳) تعاونی - قیمت محصولات، تخفیف های فروش و روش های بازاریابی - معایب - کسب و کار شخصی

(۴) مؤسسه غیرانتفاعی - چگونگی تقسیم سود و زیان - معایب - کسب و کار شخصی

۱۱۲- کدام گزینه درباره موضوع بهترین انتخاب با توجه به قوانین تصمیم گیری، درست است؟

(۱) در هر نقطه از زمان، هر شخص یا شرکت و یا هر کشوری مقدار معینی از نیروی کار، زمین قابل بهره برداری، سرمایه انسانی و فیزیکی دارد. (قید بودجه)

(۲) دو نوع گسترده از انواع تصمیمات وجود دارد. اولین دسته به یک انتخاب از میان گزینه های مختلف می پردازد و دسته دیگر به انتخاب چه مقدار از هر چیز اشاره می کند. (هزینه های هدررفته)

(۳) تنها هزینه ای که بر تصمیم گیریتان مؤثر است، هزینه هایی است که در زمان تصمیم گیری شما به وجود می آیند. (مقایسه بین هزینه ها و منافع)

(۴) همیشه باید بین گزینه های انتخاب «بده - بستان» کرد. (هزینه فرصت)

۱۱۳- با توجه به الگوی مرز امکانات تولید، کدام مورد درک بهتری در استفاده از منابع کمیاب ارائه می دهد؟

(۱) تولید در خارج از مرز امکانات، قابل دستیابی است به شرط آن که منابع کمیاب موجود با مدیریت صحیح به تولید کالا اختصاص یابد.

(۲) تولید کالا باید درون مرز امکانات تولید، انجام پذیرد به شرط آن که منابع کمیاب موجود با مدیریت صحیح به تولید کالا اختصاص یابد.

(۳) یک تولیدکننده بهتر است بر روی مرز امکانات، تولید کند و هر نقطه روی آن نشان می دهد که منابع کمیاب بین تولید دو کالای موردنظر تقسیم شده است.

(۴) یک تولیدکننده بهتر است درون مرز امکانات، تولید کند و هر نقطه در این محدوده نشان می دهد که منابع کمیاب بین تولید دو کالای موردنظر تقسیم شده است.

۱۱۴- در صورتی که درآمد کارگاهی در سال گذشته چهار برابر هزینه های تولید آن کارگاه و سود حاصل بیست و چهار میلیون تومان باشد، پاسخ

پرسش های زیر، به ترتیب از راست به چپ، کدام است؟

(الف) هزینه های تولید آن کارگاه، چند میلیون تومان بوده است؟

(ب) میزان درآمد کارگاه در سال گذشته، چند میلیون تومان بوده است؟

(ج) مبلغ قابل محاسبه برای پرداخت مهم ترین نوع مالیات این واحد تولیدی، چند میلیون تومان بوده است؟

(۴) ۸-۳۲-۳۲

(۳) ۸-۳۲-۲۴

(۲) ۶-۲۴-۳۲

(۱) ۶-۳۰-۲۴

۱۱۵- پاسخ صحیح سؤالات زیر در کدام گزینه به ترتیب، درست آمده است؟

الف) کدام عامل موجب شد تا دولت‌ها چاپ و انتشار اسکناس را برعهده گیرند؟

ب) افزایش نقدینگی در جامعه معمولاً ناشی از چیست؟

ج) برای کدام کالاها نیاز بیشتری به خرید هوشمندانه وجود دارد؟

۱) بی‌مبالاتی یا سوءاستفاده برخی صرافان از اعتماد مردم - عملکرد بانک‌ها - کالاهای گران‌تر و پیچیده‌تر

۲) افزایش حجم و سرعت مبادلات و همراه شدن آن با انقلاب دیجیتال و الکترونیک - عملکرد بانک‌ها - کالاهای ضروری‌تر

۳) تعداد زیاد انواع رسیده‌ها و صرافی‌ها - مخارج دولتی - کالاهای گران‌تر و پیچیده‌تر

۴) رونق روز افزون کار صرافی‌ها - مخارج دولتی - کالاهای ضروری‌تر

۱۱۶- مقدار تقاضای کالای A، برابر با ۲۰ واحد و مقدار تقاضای کالای B، ۵ واحد بیشتر از مقدار تقاضای کالای A است. اگر قیمت کالای A افزایش

یابد و اگر دو کالای A و B مکمل یکدیگر باشند، کدام گزینه صحیح است؟

۱) مقدار تقاضای کالای B، با مقدار تقاضای کالای A برابر می‌شود.

۲) قیمت کالای B بیشتر از قیمت کالای A خواهد شد.

۳) مقدار تقاضای کالای B به کمتر از ۲۵ واحد کاهش می‌یابد.

۴) دو کالا نمی‌توانند مکمل یکدیگر باشند؛ زیرا مقدار تقاضای اولیه آن‌ها برابر نیست.

۱۱۷- براساس اطلاعات ارائه شده، سهم دهک اول در کشور «الف» در سال ۱۴۰۱، سهم دهک اول در کشور «ب» در سال ۱۴۰۲ به ترتیب، کدام عدد

می‌تواند باشد؟

- در سال ۱۴۰۱، توزیع درآمد در کشور «الف» عادلانه‌تر از توزیع درآمد در کشور «ب» است.

- وضعیت توزیع درآمد در کشور «ب» در سال ۱۴۰۲ ناعادلانه‌تر از سال ۱۴۰۱ شده است.

کشور «الف»		کشور «ب»		
دهک اول	دهک دهم	دهک اول	دهک دهم	
۱۴۰۱	؟	۲۰	۵	۳۰
۱۴۰۲	۱۰	۲۲	؟	۳۲

۴-۳ (۴)

۳-۲ (۳)

۲-۵ (۲)

۴-۴ (۱)

۱۱۸- کدام گزینه بیان مناسبی در رابطه با جدول زیر است؟

۱	اسکناس‌های در دست مردم	۱۲۰۰ واحد پولی
۲	موجودی حساب‌های جاری	۲۰۰ واحد پولی
۳	موجودی حساب‌های پس‌انداز بلندمدت	۴۰۰ واحد پولی
۴	مسکوکات	یک سوم موجودی اسکناس‌ها
۵	چک‌پول‌ها	دو برابر مسکوکات
۶	موجودی حساب‌های پس‌انداز کوتاه‌مدت	نصف سپرده‌های دیداری

(۱) میزان شبه‌پول برابر با ۷۰۰ واحد پولی است.

(۲) میزان حجم پول برابر با ۲۴۰۰ واحد پولی است.

(۳) نقدینگی برابر با ۳۱۰۰ واحد پولی است که از طریق عملکرد بانک‌ها می‌توان آن را افزایش داد.

(۴) در محاسبه حجم پول، موجودی حساب‌های پس‌انداز را نیز در نظر می‌گیریم.

۱۱۹- کدام گزینه در رابطه با مسیر تاریخی اقتصاد ایران، صحیح است؟

(۱) در دوران حکومت پهلوی، مواردی مانند بی‌توجهی به سرمایه‌های انسانی و اجتماعی، سیاست‌های رکودی و انقباضی و تأسیس بانک‌های روسی و

انگلیسی آسیب‌های توان‌فرسایی بر اقتصاد ایران وارد کرد.

(۲) ویژگی عمده حکومت در دوران قاجار جدا شدن اقتصاد ایران از ابعاد هویتی، فرهنگی، اجتماعی، تاریخی و دینی خود بود.

(۳) در دوران حکومت قاجار، بسیاری از کارخانجات بزرگ و زیرساخت‌های صنعتی ساخته شد. با این حال ساختارهای اساسی اقتصاد کشور زیر سلطه

و برنامه‌ریزی بیگانگان قرار گرفت.

(۴) در بخش اقتصادی قانون اساسی، بر آموزه‌هایی همچون اقتصاد مردمی، نفی سلطه بیگانگان، استقلال اقتصادی، حقوق اقتصادی شهروندان و

عدالت اقتصادی تأکید شده است.

۱۲۰- فردی ۳۰ میلیون تومان سرمایه خود را به خرید سهام یک شرکت فرضی اختصاص داده است. اگر قیمت بازاری هر ورق سهم ۱۵۰۰ تومان و کل

سود دریافتی به ۱۵ میلیون تومان رسیده باشد. در این صورت تعداد سهام و قیمت اسمی هر سهم به ترتیب، کدام است؟

(۲) ۳۰,۰۰۰ عدد - ۱۰۰۰ تومان

(۱) ۳۰,۰۰۰ عدد - ۱۲۰۰ تومان

(۴) ۲۵,۰۰۰ عدد - ۱۰۰۰ تومان

(۳) ۲۵,۰۰۰ عدد - ۱۲۰۰ تومان

کتاب‌های آیة انسان‌ها را

پیمان‌های تمرین کنید

۸۴۵۱

www.kanoon.ir

www.kanoonbook.ir

آزمون تعیین سطح

آزمون ۳ مهر - سال ۱۴۰۵

آزمون اختصاصی دوازدهم انسانی

مدت پاسخ‌گویی: ۵۵ دقیقه

تعداد سؤال: ۵۰

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	وضعیت پاسخ‌گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	زمان پاسخ‌گویی
۱	اختیاری	ریاضی و آمار (۳)	۱۰	۱۲۱	۱۳۰	۱۵
۲		علوم و فنون ادبی (۳)	۱۰	۱۳۱	۱۴۰	۱۰
۳		علوم و فنون ادبی (۳) (سؤالات آشنا)	۱۰	۱۴۱	۱۵۰	۱۰
۴		عربی، زبان قرآن (۳)	۱۰	۱۵۱	۱۶۰	۱۰
۵		فلسفه دوازدهم	۱۰	۱۶۱	۱۷۰	۱۰

فیلم تحلیل آموزشی آزمون امروز

برای مشاهده فیلم‌ها در سایت کانون، کد روبه‌رو را با دوربین تلفن همراه خود اسکن کنید.

پدیدآورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	سامان اسپهرم، محمد اسدی، محمد بحیرایی، ابوالفضل بهاری، عارف بهرام‌نیا، محمد پردل نظامی، آروین حسینی، محمد حمیدی، احمدرضا ذاکرزاده، امیر زراندوز، جواد زنگنه قاسم آبادی، پیمان طیار، علیرضا عبدی، هادی فولادی، عباس مالکی، امیر محمودیان
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، محسن اصغری، عزیز الیاسی‌پور، سعید جعفری، مجتبی فرهادی، مبین محمدی تراکمه
جامعه‌شناسی	ریحانه امینی، آریتا بیدقی، مریم خسروی دهنوی، یاسین ساعدی، فاطمه صفری، سینا غلامی، سمیه محمدی مصیری، محمد مهدی یعقوبی
روان‌شناسی	هانا احمدزاده، محمد حبیبی، محمدعرفان فرهادی، فرید هادی
عربی زبان قرآن	نوید امساکی، ولی برجی، ابوطالب درانی، حسین رضایی، محمدرضا سوری، مرتضی کاظم شیرودی، کامران عبداللہی، امیرعلی فردین، حمیدرضا قائدامینی، مصطفی قدیمی‌فرد، محمدصادق محسنی، سید محمدعلی مرتضوی، رضا معصومی، محمد مهدی یعقوبی
منطق و فلسفه	حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، مجید پیرحسینلو، پرگل رحیمی، موسی سپاهی، کیما طهماسبی، الهه فاضلی، فرهاد قاسمی‌نژاد، محمد قربانی، علی معزی، فیروز نژادنجف
اقتصاد	آفرین ساجدی، سارا شریفی، مهدی ضیائی، احسان عالی‌نژاد، مهدی کاردان

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	عباس مالکی عرشیا محمدی	مسئول درس: ابراهیم نوری ویراستار: معصومه صنعت‌کار، سجاد سلیمی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی فرهاد علی‌نژاد	سیدعلیرضا احمدی فرهاد علی‌نژاد	سید آرش مرتضائی‌فر محمد مهدی اسلامی	مسئول درس: فریبا رنوفی ویراستار: محسن جمشیدی، مانده ملکی
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی‌فر	سید آرش مرتضائی‌فر	—	مسئول درس: سجاد حقیقی‌پور ویراستار: سیدمجتبی رضازاده، علی ابراهیمی آرانی، زهرا شمسایی
روان‌شناسی	محمد حبیبی	محمد حبیبی	سینا غلامی فرزانه حاجی	مسئول درس: محمدصدرا پنجه‌پور ویراستار: مریم عابدی، محمدحسن سعیدی
عربی زبان قرآن	احسان کلاته‌عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	مسئول درس: لیلا ایزدی ویراستار: محمد قزی، محمدحسین صادق‌پور، وجیه نجفی
منطق و فلسفه	محمد قربانی	فرهاد علی‌نژاد	امیرمحمد قلعه‌کاهی ایمان کلاته‌عربی	مسئول درس: سوگند بیگلری ویراستار: علی بدری، محمدحسین صادق‌پور
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	سینا غلامی	مسئول درس: سجاد حقیقی‌پور ویراستار: سیدمجتبی رضازاده، علی ابراهیمی آرانی، زهرا شمسایی

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

ریاضی و آمار (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۱۵ دقیقه

آمار و احتمال

درس ۱: شمارش، درس ۲: احتمال، درس ۳:
چرخه آمار در حل مسائل تا پایان «گام‌های
چرخه آمار در حل مسائل»
صفحه‌های ۱ تا ۳۷

۱۲۱- با ارقام ۰ و ۱ و ۲ و ۳ و ۴ چند عدد ۵ رقمی بدون تکرار ارقام می‌توان ساخت که رقم «۲» در آن دقیقاً

در وسط آمده باشد؟

(۲) ۱۸

(۱) ۱۴

(۴) ۳۶

(۳) ۲۴

۱۲۲- تعداد زیرمجموعه‌های ۵ عضوی مجموعه $\{0, 1, 2, 3, 7, 9, 10\}$ که شامل عدد ۳ باشد ولی شامل عدد ۹ نباشد، کدام است؟

(۴) ۵

(۳) ۶

(۲) ۸

(۱) ۱۰

۱۲۳- با نقاط مشخص شده روی دو خط موازی d_1 و d_2 چند چهارضلعی می‌توان ساخت به‌طوری که این نقاط رأس‌های چهارضلعی باشند؟

d_2 —•—•—•—•—

(۲) ۱۴

(۱) ۱۶

d_1 —•—•—•—•—

(۴) ۶۰

(۳) ۴۸

۱۲۴- می‌خواهیم ۳ کتاب عربی و ۴ کتاب فارسی متمایز را کنار هم در قفسه‌ای بچینیم. چقدر احتمال دارد که ۲ کتاب عربی کنار هم باشند، ولی ۳

تلاشی در مسیر موفقیت

کتاب عربی کنار هم نباشند؟

(۲) $\frac{9}{56}$

(۱) $\frac{4}{7}$

(۴) $\frac{15}{28}$

(۳) $\frac{33}{56}$

۱۲۵- اگر A و B دو پیشامد ناسازگار از فضای نمونه S باشند، کدام مورد زیر نادرست است؟

(۲) $A - B = A$ و $B - A = B$

(۱) $A \subseteq B'$

(۴) $A \cap B = \emptyset$

(۳) $B' \subseteq A'$

۱۲۶- **نهایی** احتمال اینکه روز تولد دو نفر در یک روز از ایام هفته نباشد، کدام است؟

(۴) $\frac{6}{7}$

(۳) $\frac{5}{7}$

(۲) $\frac{5}{6}$

(۱) $\frac{4}{5}$

۱۲۷- احتمال این که تیم ملی نروژ به جام جهانی برود، از سه برابر احتمال آن که این تیم به جام جهانی نرود، $\frac{6}{5}$ بیشتر است. با کدام احتمال تیم ملی

نروژ به جام جهانی نمی‌رود؟

(۴) $\frac{5}{4}$

(۳) $\frac{5}{1}$

(۲) $\frac{5}{6}$

(۱) $\frac{5}{9}$

۱۲۸- **نهایی** برای توصیف داده‌های کیفی کدام گزارش زیر مناسب‌تر است؟

(۲) گزارش درصد آماره

(۱) گزارش درصد

(۴) گزارش شاخص‌ها

(۳) گزارش درصد همراه با گزارش تعداد

۱۲۹- **نهایی** در چرخه آمار عبارت «سعی می‌کنیم اطلاعات توصیفی را تا حد ممکن به اطلاعات کمی تبدیل کنیم» مربوط به کدام گام از چرخه آمار در

حل مسائل است؟

(۲) طرح و برنامه‌ریزی

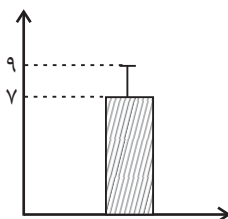
(۱) بیان مسئله

تلاشی در مسیر موفقیت

(۴) تحلیل داده‌ها

(۳) گردآوری و پاکسازی داده‌ها

۱۳۰- نمودار مقابل مربوط به تعدادی داده جامعه نرمال است. تقریباً چند درصد از داده‌ها در فاصله (۳, ۱۱) قرار دارند؟

(۱) ۹۲

(۲) ۹۸

(۳) ۹۶

(۴) ۶۸

علوم و فنون ادبی (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

فصل یکم
صفحه‌های ۱۰ تا ۴۰

۱۳۱- **تهایی** کدام گزینه درباره وضعیت عمومی زبان و ادبیات عصر بیداری نادرست است؟

- (۱) گروهی از روشن‌فکران این دوره مانند میرزا فتحعلی آخوندزاده و میرزا آقاخان کرمانی به پیروی از شرایط موجود پرداختند.
- (۲) ادبیات بیداری با ظهور مفاهیمی نو مثل آزادی، وطن، قانون‌خواهی و مبارزه با استبداد و استعمار شکل گرفت.
- (۳) ادبیات بیداری گویای اوضاع سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی روزگار خود است.
- (۴) بحث از حقوق اجتماعی، نفی عقاید خرافی در جامعه و سخن از حقوق زنان از دیگر مباحثی است که در این دوره مورد توجه قرار گرفت.

۱۳۲- از دیدگاه تاریخ ادبیات، در متن زیر، چند خطا یافت می‌شود؟

«فرخی یزدی از شاعران عصر بیداری است که او را به سبب آزادی‌خواهی، به زندان انداختند، تحت تأثیر شاعران گذشته، به‌ویژه خاقانی و سعدی بوده است. در دوره پنجم مجلس نماینده مردم یزد شد. بیت زیر سرآغاز یکی از سروده‌های اوست:

از خون جوانان وطن لاله دمیده / از ماتم سرو قدشان سرو خمیده»

- (۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج

۱۳۳- **تهایی** هر کدام از توصیف‌های زیر به ترتیب درباره کدام شخصیت ادبی دوران بازگشت و بیداری است؟

- (الف) شاخص‌ترین شاعر سبک بازگشت و پرچمدار این سبک است.
(ب) هر چند قصاید بلندی دارد، به‌ویژه از نظر غزل‌سرایی در بین هم‌روزگاران خود تا حدی کم‌نظیر است.
(ج) مهم‌ترین اثر او نمایشنامه «ایده‌آل» است.

- (۱) صبای کاشانی - میرزاده عشقی - ملک‌الشعراى بهار
(۲) صبای کاشانی - نشاط اصفهانی - میرزاده عشقی
(۳) نشاط اصفهانی - صبای کاشانی - فرخی یزدی
(۴) نشاط اصفهانی - صبای کاشانی - میرزاده عشقی

۱۳۴- **تهایی** متن زیر ویژگی سبک نوشته‌های کدام نویسنده را دارد و یکی از آثار او کدام است؟

«به لوح مزارم بنویسد پس از مرگ / ای وای ز محرومی دیدار و دگر هیچ بر موفقیت

شاهزاده جان، قربانت شوم ...

منم که امروز ماتم‌زاده روزگارم، از بالای آسمان هفتم به طبقه هفتمین زمین افتاده‌ام. بر هیچ‌کس مثل من ستم نشد چرا که وجود مسعود به هیچ کس مثل من فیض و شرف نمی‌بخشید. خدا مرا بکشد اگر به این زندگی راضی باشم. سگ که بی‌صاحب شد نبودنش به از بودن است. کاش من پیش از او به خاک می‌رفتم. این منم بر سر خاک تو که خاکم بر سر.»

- (۱) علامه دهخدا - امثال و حکم
(۲) محمدتقی بهار - سبک‌شناسی
(۳) قائم‌مقام فراهانی - منشآت
(۴) قائم‌مقام فراهانی - داستان باستان

۱۳۵- در کدام ابیات هم‌نشینی واژه «خشت» با سایر کلمات منجر به آرایه مراعات نظیر شده است؟

- (الف) بنالید و گفت اسب را زین کنید
(ب) به وفای تو که گر خشت زنند از گل من
(ج) تیغ او را با قضا و تیر او را با قدر
(د) نیک‌خواهانم نصیحت می‌کنند
(هـ) بدار ای فرومایه زین خشت دست
از این پس مرا خشت بالین کنید
همچنان در دل من مهر و وفای تو بود
دست او را با سپهر و خشت او را با شهاب
خشت بر دریا زدن بی‌حاصل است
که جیحون نشاید به یک خشت بست

- (۱) الف، ب (۲) ب، ج (۳) ج، د (۴) د، هـ

۱۳۶- کدام بیت تلمیحی به داستان پیامبران دارد؟

- (۱) کار سوزن می‌کند با سینه صد چاک من
- (۲) رشته ما آدم و نوح است و هود
- (۳) عرصه گیتی مجال همت او نیست
- (۴) صفت یوسف نادیده بیان می‌کردند
- (۱) رشته مریم اگر صرف رفویم می‌کنند
- (۲) رشته ما نسل ابراهیم بود
- (۳) روز قیامت نگر جمال محمد
- (۴) با میان آمد و بی نام و نشان گردیدیم

۱۳۷- کدام بیت را نمی‌توان به دو صورت دسته‌بندی هجایی کرد؟

- (۱) دایم گل این بستان شاداب نمی‌ماند
- (۲) دل می‌رود ز دستم صاحب‌دلان خدا را
- (۳) دوش آگهی ز یار سفر کرده داد باد
- (۴) گفتم تو ما را دیده‌ای، وز حال ما پرسیده‌ای
- (۱) دریاب ضعیفان را در وقت توانایی
- (۲) دردا که راز پنهان خواهد شد آشکارا
- (۳) من نیز دل به باد دهم هر چه باد، باد
- (۴) پس چون ز ما رنجیده‌ای؟ ما نیز هم بد نیستیم

۱۳۸- کدام یک از ابیات با بیت زیر هم‌وزن است؟

- «حال دل با تو گفتمن هوس است»
- (۱) چندان که گفتم غم با طیبیان
  - (۲) روز وصل دوستداران یاد باد
  - (۳) درد عشقی کشیده ام که می‌پرس
  - (۴) ای به انکار سوی ما نگران
  - (۱) خبر دل شنفتمن هوس است»
  - (۲) درمان نکردند مسکین غریبان
  - (۳) یاد باد آن روزگاران یاد باد
  - (۴) زهر هجری کشیده ام که می‌پرس

۱۳۹- مفهوم کدام بیت متفاوت است؟

- (۱) در شیب حسرتند ز بالای قصر خود
- (۲) از اسب پیاده شو بر نطع زمین نه رخ
- (۳) سریر کقباد و تاج کسری
- (۴) کی بود در زمانه وفا جام می بیار
- (۱) این سروران پست‌شده زیر پای خاک
- (۲) زیر پی پیلش بین شهمات شده نعمان
- (۳) نیرزد گرد نعلین گدایی
- (۴) تا من حکایت جم و کاووس کی کنم

۱۴۰- مفهوم همه ابیات یکسان است؛ به جز:

- (۱) یافتم روشن‌دلی از گریه‌های نیمه‌شب
- (۲) تا هم‌چو شمع پای نهادم در این بساط
- (۳) فیض سحر از دیده خونابه‌فشان است
- (۴) هیچ قفلی نیست نگشاید به آه نیمه‌شب
- (۱) خاطری چون صبح دارم از صفای نیمه شب
- (۲) عمرم به گریه شب و آه سحر گذشت
- (۳) شیر از کشش گریه طفلانه زند موج
- (۴) مانده‌ای در عقده دل این قدر حیران چرا؟

فصل یکم
صفحه‌های ۱۰ تا ۴۰

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

علوم و فنون ادبی (۳) - سؤالات آشنا

۱۴۱- «انجمن ادبی خاقان» به ریاست چه کسی و در کجا تأسیس شد و هدف از تشکیل این انجمن چه بود؟

(۱) فتحعلی‌شاه قاجار - تهران - رهایی شعر فارسی از انحطاط دوره صفوی و دوره‌های بعد از آن

(۲) عبدالوهاب نشاط - تهران - ایجاد اسلوب‌های جدید در شعر فارسی

(۳) فتحعلی‌شاه قاجار - اصفهان - ایجاد اسلوب‌های جدید در شعر فارسی

(۴) عبدالوهاب نشاط - تهران - رهایی شعر فارسی از انحطاط دوره صفوی و دوره‌های بعد از آن

۱۴۲- جاهای خالی زیر به‌ترتیب با کدام گزینه پر می‌شود؟

«گروهی از شاعران سبک بازگشت به قصیده‌سرایی به سبک شاعران کهن خراسانی و عهد .... پرداختند؛ افرادی مانند صبا کاشانی، .... و سروش اصفهانی از این گروه‌اند. گروه دیگر به سرودن غزل به سبک حافظ، سعدی و دیگر شاعران سبک عراقی پرداختند؛ شاعرانی مانند .... و نشاط اصفهانی از این گروه‌اند.»

(۱) غزنوی - فروغی بسطامی - قآنی شیرازی - مجمر اصفهانی (۲) سلجوقی - مجمر اصفهانی - نشاط اصفهانی - فروغی بسطامی

(۳) غزنوی - مجمر اصفهانی - نشاط اصفهانی - قآنی شیرازی (۴) سلجوقی - قآنی شیرازی - مجمر اصفهانی - فروغی بسطامی

۱۴۳- به‌ترتیب ملک‌الشعراى بهار به چه سبکی شعر می‌سرود و کدام اثر، از او نیست؟

(۱) خراسانی - داستان باستان (۲) عراقی - سبک‌شناسی

(۳) خراسانی - تاریخ مختصر احزاب سیاسى ایران (۴) عراقی - تاریخ تطوّر نظم فارسی

۱۴۴- هر یک از ویژگی‌های زیر به‌ترتیب، مربوط به کدام شاعر است؟

- در طنز و هزل و هجو چیره‌دست بود و در اشعارش اندیشه‌های نوگرایانه وجود داشت.

- تصنیف‌ها و ترانه‌های میهنی او در برانگیختن مردم و آزادی‌خواهی نقش مهمی داشت.

- وی تحت‌تأثیر شاعران گذشته به‌ویژه مسعود سعد و سعدی بود.

- شاعر، روزنامه‌نگار، نمایش‌نامه‌نویس و نظریه‌پرداز دوره مشروطه بود.

(۱) ایرج میرزا - عارف قزوینی - فرخی یزدی - میرزاده عشقی

(۲) نسیم شمال - عارف قزوینی - ملک‌الشعراى بهار - میرزاده عشقی

(۳) ایرج میرزا - سیداشرف‌الدین گیلانی - فرخی یزدی - ملک‌الشعراى بهار

(۴) سیداشرف‌الدین گیلانی - میرزاده عشقی - فرخی یزدی - ملک‌الشعراى بهار

۱۴۵- کدام آثار همگی مربوط به «دوره بیداری» است؟

(۱) سبک‌شناسی - داستان باستان - امثال و حکم - منشآت

(۲) چرند و پرند - تاریخ احزاب سیاسى - سه تابلوی مریم - گلشن صبا

(۳) سرگذشت حاجی بابا اصفهانی - شمس و طغرا - گنجینه نشاط - ایده‌آل

(۴) شمس‌الدین و قمر - خداوندنامه - تاریخ تطوّر نظم فارسی - تاریخ بیداری ایرانیان

۱۴۶- از دیدگاه تاریخ ادبیات در متن زیر، چند «خطا» به چشم می‌خورد؟

«نمایش‌نامه‌نویسی نوع ادبی جدیدی در ایران به‌شمار می‌رود و با این شکل غربی‌اش در ادب کهن سابقه‌ای ندارد. در دوره مظفرالدین شاه با رفت‌وآمد ایرانیان به اروپا این نوع ادبی هم رواج یافت. اولین کسی که در ایران به نوشتن نمایش‌نامه فارسی پرداخت، محمدباقر میرزا خسروی بود. زبان این نمایش‌نامه‌ها متکلف و تا حدی غیرقابل فهم بود.»

(۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج
۱۴۷- با توجه به ویژگی‌های سبک بازگشت و دوره بیداری، ابیات کدام گزینه به‌ترتیب می‌توانند متعلق به این دو سبک باشند؟

الف) در این بهار دل‌نشین که گشته خاک عنبرین
ب) تاز بر خاکی ای درخت تنومند
ج) دلیل کاروان اشکم آه سرد را مانم
د) ایها الشاعر تو هم از شعر گفتن لال باش
ه) همت طلب از باطن پیران سحرخیز
ز من ربوده عقل و دین، نگاری از نگارها
مگسل از این آب و خاک رشته پیوند
اثرپرداز داغم، حرف صاحب‌درد را مانم
شعر یعنی چه، برو حتمال شو رتمال باش
زیرا که یکی را ز دو عالم طلبیدند

(۱) الف - ج (۲) ه - د (۳) ب - الف (۴) ج - ب

۱۴۸- با توجه به ابیات زیر، ویژگی بارز آن‌ها از لحاظ فکری از زمینه‌های مهارت کدام شاعر عصر بیداری است؟
«عاقل «طباطبایی» کور است کو به مکر
گه اعتدال و گه رادیکال، گاه سوسیال
خلق گویند در خزانه نمانده‌ست یک فلوس
با هر طرف بساخت که مزد از سه سو گرفت
بدتر از آن زنیست که هفتاد شو گرفت
ما را هزار خنده از این گفتگو گرفت»

(۱) فرخی یزدی (۲) ادیب‌الممالک فراهانی (۳) عارف قزوینی (۴) میرزاده عشقی

۱۴۹- مفهوم «بی‌توجهی معشوق، انابت و تضرع، طلب جلوه‌گری، وفاداری» به‌ترتیب، در کدام ابیات آمده است؟
الف) در بزم ز رخسار دو صد شمع برافروز
ب) تا گنج غمت در دل ویرانه مقیم است
ج) پیش کمان ابرویش لابه همی کنم ولی
د) اشک سحر زداید از لوح دل سیاهی
وز لعل شکر بار می و نقل فرو ریز
همواره مرا کوی خرابات مقام است
گوش کشیده است از آن گوش به من نمی‌کند
خرم کند جهان را باران صبحگاهی

(۱) ج - د - الف - ب (۲) ج - د - ب - الف (۳) ب - الف - د - ج (۴) د - ج - الف - ب

۱۵۰- کدام ابیات، دربردارنده مفهوم «انتظار» است؟
الف) ما به غم خو کرده‌ایم ای دوست ما را غم فرست
ب) ای صبح شب‌نشینان جانم به طاقت آمد
ج) یک عمر دور و تنها، تنها به جرم اینکه
د) شب چو درستم و مست از می نابش کردم
ه) همه شب در این امیدم که نسیم صبحگاهی
تحفه‌ای کز غم فرستی نزد ما هر دم فرست
از بس که دیر ماندی چون شام روزه‌داران
او سرسپرده می‌خواست من دل سپرده بودم
ماه اگر حلقه به در کوفت جوابش کردم
به پیام آشنایی بنوازد آشنا را

(۱) الف - ج (۲) الف - ه (۳) ب - د (۴) ب - ه

عربی زبان قرآن (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

مِنَ الْأَشْعَارِ الْمُنْسُوبَةِ إِلَى الْإِمَامِ
عَلِيٍّ (ع)
درس ۱
صفحه‌های ۱ تا ۱۸

■ عَيْنُ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (۱۵۱ - ۱۵۴)

۱۵۱- **نهایی** ﴿ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴾:

(۱) آیا کسانی که آگاهند و کسانی که نمی‌دانند، برابر نخواهند بود؟!

(۲) آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند، برابر هستند؟!

(۳) آیا آنان که می‌دانند از کسانی که نمی‌دانند جدا می‌شوند؟!

(۴) آیا به اندازه کسانی که می‌دانند، افراد ناآگاه وجود دارد؟!

۱۵۲- « لَيْتَ هَؤُلَاءِ النِّسَاءِ تَخْلُصْنَ مِنْ أَفْكَارٍ تَمْنَعُهُنَّ عَنِ الْوُصُولِ إِلَى الْغَايَاتِ! »:

(۱) کاش این زنان از افکاری که آن‌ها را از دستیابی به هدف‌های خود باز می‌دارد، رهایی می‌یافتند!

(۲) کاش این زن‌ها از افکاری که آن‌ها را از رسیدن به اهداف باز می‌داشت، رهایی می‌یافتند!

(۳) کاش این زن‌ها نجات یافته بودند از افکاری که مانع رسیدن آن‌ها به اهداف می‌شود!

(۴) کاش این زنان رهایی یابند از افکاری که آن‌ها را از رسیدن به اهداف باز می‌دارد!

۱۵۳- **نهایی** « أَيُّهَا الْعَاقِلُ! كَأَنَّ إِرْضَاءَ جَمِيعِ النَّاسِ غَايَةٌ لَا تُدْرِكُ! »: ای انسان خردمند! ...

(۱) شاید راضی کردن تمام مردم هدفی باشد که به دست نیاید! **تلاش دست نیافتنی**

(۲) مثل این که راضی کردن تمام مردم هدفی است که به دست آورده نمی‌شود!

(۳) گویی خشنود کردن همه مردم سرانجامی است که آن را به دست نمی‌آوری!

(۴) قطعاً راضی کردن همه مردم هدفی است که درکش نخواهی کرد!

۱۵۴- عَيْنُ الصَّحِيحِ:

(۱) لَعَلَّ تَلَامِيذَنَا يَبْحَثُونَ عَنْ مَعْنَى الْكَلِمَاتِ فِي الْمَعْجَمِ!: امید است دانش‌آموزانمان دنبال معنی کلمات در فرهنگ لغت بگردند!

(۲) يَنْصَحُنَا الْوَالِدُ بِالْأَلَّا نَعِدَ وَعَدًا لَا نَسْتَطِيعُ الْوَفَاءَ بِهِ!: پدر ما را نصیحت می‌کند که فقط وعده‌ای دهیم که می‌توانیم بدان وفا کنیم!

(۳) أَسَعَى أَنْ تُرْضِيَ جَمِيعَ النَّاسِ؟! أَنْتَ خَاسِرٌ!: آیا تلاش می‌کنی مردم همه راضی باشند؟! تو زیانکار هستی!

(۴) لَيْتَ النَّاسَ لَا يَفْتَخِرُونَ بِمَا لَا قِيَمَةَ لَهُ!: ای کاش مردم به آنچه که بی‌ارزش است، افتخار نکنند!

۱۵۵- عَيْنَ الصَّحِيحِ عَنْ كَلِمَةِ «مَرْصُوصٍ»:

- (۱) من الفلزات الصلبة!
(۲) صفة لشيء أحكم بنيانه!
(۳) تستعمل لتوصيف الناس!
(۴) مرادفها: صعب و مضادها: متين!

۱۵۶- عَيْنَ الصَّحِيحِ فِي الإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ: « إِنَّ التَّفَاخُرَ بِالنَّسَبِ أَمْرٌ مَذْمُومٌ يَنْهَى الْحُكَمَاءُ عَنْهُ! »

- (۱) التَّفَاخُرُ: اسم - مفرد مذكر - مصدر (ماضيه: فَاخَرَ؛ مضارعه: يُفَاخِرُ) - معرب / اسم إنَّ و منصوب بالفتحة
(۲) ينهى: مضارع - للغائب - مجرد ثلاثي (حروفه الأصلية: ن ه ي) / فعل و فاعله: الحكماء؛ الجملة فعلية
(۳) مذموم: مفرد - اسم مفعول (حروفه الأصلية: ذ م م) - معرب / خبر إنَّ المشبهة بالفعل و مرفوع
(۴) الحكماء: اسم - جمع مكسر (مفردة: حَكِيم، على وزن: فَعِيل) - معرفة / مفعول و منصوب

۱۵۷- عَيْنَ الْحَرْفِ الَّذِي جَاءَ لِلتَّأْكِيدِ:

- (۱) لبت العداوة تنتهي بين هؤلاء الأصدقاء القدماء!
(۲) كأنَّ بعض النَّاسِ ينسون ظلم الظَّالِمِينَ بعد قليل!
(۳) أوصانا أبي: إِنَّ الصَّدَقَ مِنْ أَكْرَمِ الصِّفَاتِ الْإِنْسَانِيَّةِ!
(۴) طُلِبَ مِنِّي أَنْ أَنْقُلَ ذِكْرِيَاةَ الْمَجَاهِدِينَ فِي الْحَرْبِ الْمَفْرُوضَةِ!

۱۵۸- عَيْنَ مَا نَرَجُو وَقُوعَهُ:

- (۱) كان العجوز يقول لبت أيام المدرسة ترجع لي يوماً!
(۲) ينظر الفلاح إلى السماء لعلَّ الغيوم تُنْزِلَ أمطارها!
(۳) فَقَدْنَا فُرْصَةَ قِيَمَةٍ فِي الْمَاضِي لَنْ نَرَاهَا مَرَّةً أُخْرَى!
(۴) ﴿وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ ثَرِيًّا﴾

۱۵۹- «إِنَّ الْأَنْبِيَاءَ مُرْشِدُونَ إِلَى الْحَقِّ، فَعَلِينَا إِنْ نَتَّبِعْ أَقْوَالَهُمْ!»؛ عَيْنَ الصَّحِيحِ عَنْ قِرَاءَةِ «إِنْ» عَلَى التَّرْتِيبِ:

- (۱) إِنَّ - إِنْ (۲) إِنْ - إِنَّ (۳) إِنْ - أَنْ (۴) إِنَّ - أَنْ

۱۶۰- عَيْنَ «لَا» النَّافِيَةِ لِلْجِنْسِ:

- (۱) لَا نَتَوَقَّعُ الشَّرَّ مِنَ الَّذِي تَرَى فِي مَكْتَبِ الْأَحْرَارِ!
(۲) لَا تَتَكَاسَلِي فِي الْحَيَاةِ تَتَجَحَّى!
(۳) لَا ثَرَوَةٌ أَكْثَمَ مِنَ الْقَنَاعَةِ!
(۴) لَا تَحَاوُلْ إِلَّا لِإِكْتِسَابِ الْمَجْدِ وَ التَّقَدُّمِ!

فلسفه دوازدهم

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

هستی و چیستی، جهان ممکنات،
جهان علی و معلولی
درس‌های ۱، ۲ و ۳
صفحه‌های ۲۱ تا ۲۱

۱۶۱- **پایان** یک گیاه موجود و یک انسان موجود را تصور کنید، این دو در چه وجهی مشترک و در چه وجهی متمایزند؟

- (۱) در وجود مشترک و در ماهیت متمایز
(۲) در وجود مشترک و در ماهیت مشترک
(۳) در وجود متمایز و در ماهیت مشترک
(۴) در وجود متمایز و در ماهیت متمایز

۱۶۲- حمل یگانه بر غنی بالذات، از نظر نسبت، مانند کدام حمل است؟

- (۱) شکل بر دوزنقه
(۲) گیاه بر دارای حیات
(۳) منحصر به فرد بر مولود کعبه
(۴) دوزنقه بر دارای چهار ضلع

۱۶۳- در کدام گزینه، چنانچه نسبت قضیه تغییر کند، رابطه بین موضوع و محمول کمافی السابق خواهد ماند؟

- (۱) عمر متوسط انسان‌ها هزار سال است.
(۲) عدد هزار و بیست و هشت، فرد است.
(۳) مجموع زوایای داخلی مثلث سه قائمه است.
(۴) بیر در رده جانوران پستاندار قرار می‌گیرد.

۱۶۴- **پایان** نوع رابطه موضوع و محمول در قضایای کدام گزینه یکسان نیست؟

- (۱) دیوار خانه ما سفید است. - دوست من ۲۰ ساله است.
(۲) اسب حیوان است. - مثلث سه زاویه دارد.
(۳) عدد چهار فرد است. - شریک خداوند وجود دارد.
(۴) حیوانات زمین بی‌شمارند. - کوه ژله‌ای وجود دارد.

۱۶۵- اگر معلول یک علت موجود باشد، درباره علت یا معلول چه می‌توان گفت؟

- (۱) علت ضرورتاً موجود است.
(۲) ممکن نیست علت ممکن‌الوجود بالذات باشد.
(۳) معلول ممتنع‌الوجود بالغیر است.
(۴) معلول واجب‌الوجود بالذات است.

۱۶۶- چند مورد از موارد زیر در خصوص رابطه علیت نادرست است؟

- رابطه میان علت و معلول رابطه‌ای قائم به طرفین است.
- احتمالاً نخستین مسئله‌ای که فکر بشر را به خود متوجه ساخته، چرایی این رابطه است.
- در این رابطه یک طرف همواره نیازمند است و طرف دیگر هیچ نیازی به غیر ندارد.
- باید توجه داشت که رابطه بین علت و معلول از سنخ روابط ماهوی نیست.
- کاربرد واژه علیت در زندگی روزمره، بازتابی از کلمه «چرا» در زبان است.

۱۶۷- کدام گزینه جزء تفاوت عقاید هیوم با دیگر تجربه‌گرایان است؟

(۱) به رسمیت شناختن علّیت

(۲) نوع شناخت

(۳) منشأ درک علّیت

(۴) مبنای شناخت

۱۶۸- چنانچه پس از آمدن طوفان و مشاهده شاخه شکسته‌شده درخت این‌گونه حکم کنیم که طوفان علت شکسته شدن شاخه درخت بوده است؛ از نظر

فلاسفه مسلمان کدام گزینه درباره این عبارت صحیح است؟

(۱) انسان بر حسب فطرت و ذات خود این رابطه را درک می‌کند، بنابراین آن را از جایی کسب نکرده و ابتدائاً همراه او بوده است.

(۲) درک هم‌زمانی بین طوفان و شکسته‌شدن شاخه درخت مانند درک اصل رابطه علّیت، از طریق عقل صورت می‌گیرد.

(۳) در بدو تولد ذهن انسان با مفاهیمی از قبیل علت و معلول آشنا بوده، اما کشف مصادیق آن در طی زمان و از طریق تجربه بوده است.

(۴) درک رابطه ضروری میان علت و معلول مؤخر از درک اصل امتناع اجتماع نقیضین و درک این اصل نیز مؤخر از شکل‌گیری ذهن است.

۱۶۹- در کدام گزینه بر اساس اصل «سنخیت میان علت و معلول» عمل شده است؟

(۱) درمان سرطان کبد با انرژی درمانی

(۲) کشف فرمول واکسن کرونا برای درمان آن

(۳) کسب ثروت با فنگ‌شویی (چیدمان منزل به سبک چین باستان)

(۴) کسب رتبه تک‌رقمی کنکور با روزی دو ساعت تصویرسازی ذهنی

۱۷۰- «برای باسواد شدن باید درس بخوانیم و برای تندرستی باید ورزش کنیم»، کدام گزینه به این عبارت اشاره ندارد؟

(۱) با مشاهده حضور معلول می‌توان به وجود علت حکم کرد.

(۲) میان هر علت با معلول خودش مناسبت خاصی حکم‌فرما است.

(۳) نظام حاکم بر ارتباط و پیوستگی میان موجودات جهان را آشکار می‌کند.

(۴) از علت واحد به غیر از معلول واحد صادر نمی‌شود.

آزمون ۳ مہر ماہ ۱۴۰۵

سؤالات اختصاصی دوازدهم علوم و معارف اسلامی

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ گویی

ردیف	وضعیت پاسخ گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ گویی (به دقیقه)
۱	اجباری	عربی، زبان قرآن (۱)	۱۰	۱۷۱	۱۸۰	۱۰
۲	اجباری	عربی، زبان قرآن (۲)	۱۰	۱۸۱	۱۹۰	۱۰
۳	اختیاری	عربی، زبان قرآن (۳)	۱۰	۱۹۱	۲۰۰	۱۰

نرنج بوک
تلاشی در مسیر موفقیت
پدید آورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
عربی، زبان قرآن	ولی برجی، مهران ترکمان، مهدی جلادتی، ابوطالب درانی، حسین رضایی، محمدرضا سوری، احمد طریقی، کامران عبدالهی، امیرعلی فردین، حمیدرضا قائدامینی، مصطفی قدیمی فرد، مرتضی کاظم شیرودی، سید محمدعلی مرتضوی، رضا معصومی، محمد مهدی یعقوبی

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصور خاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف چین و صفحه آرا	مehشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

عربی زبان قرآن (۱)

مباحث کل کتاب

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

■ عَيْنَ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (۱۷۱ - ۱۷۶)

۱۷۱- ﴿وَاعْمَلُوا صَالِحاً إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ﴾:

(۱) و کار نیکو انجام دهید، قطعاً من به چیزی که انجام دادید، آگاه هستم!

(۲) و کار شایسته انجام دهید، قطعاً من به آنچه که انجام می‌دهید، آگاهم!

(۳) و کارهای شایسته را انجام دادید، زیرا من به آنچه انجام می‌دهید، دانا هستم!

(۴) و کار خوب انجام می‌دهید، به راستی من به چیزی که عمل‌کننده هستید، دانا می‌باشم!

۱۷۲- « أَثْنَاءَ الدَّوَامِ الْمُدْرَسِيِّ كَانَتْ إِحْدَى زَمِيلَاتِي تَقْتَرِحُ عَلَيَّ أَنْ أَطْفِئَ مُكَيِّفَ الْهَوَاءِ قَلِيلاً لِلْحِفَافِ عَلَى طَاقَةِ الْكَهْرِبَاءِ حَتَّى السَّاعَةِ الْحَادِيَةِ عَشْرَةَ إِلَّا عَشْرِينَ دَقِيقَةً!»: هنگام ...

(۱) ساعت کاری مدرسه یکی از دوستانم پیشنهاد می‌داد که کولر مدرسه را برای حفاظت از انرژی برق تا ساعت یک ربع به یازده خاموش کنیم!

(۲) زنگ تفریح یکی از همکلاسی‌هایم بود که به من پیشنهاد داد برای محافظت از انرژی برق تا ساعت بیست دقیقه به یازده کولر خاموش شود!

(۳) ساعت کار مدرسه یکی از همکلاسی‌هایم به من پیشنهاد می‌داد که برای محافظت از انرژی برق تا ساعت ده و چهل دقیقه کولر را کمی خاموش کنم!

(۴) ساعت کار مدرسه پیشنهاد یکی از همکلاسی‌هایم این بود که برای محافظت از انرژی برق، تا ساعت یازده و بیست دقیقه کولر را کمی خاموش نمایم!

۱۷۳- « يُسْتَخْرَجُ النَّفْطُ مِنْ أَعْمَاقِ الْأَرْضِ بِأَحْدَثِ التَّقْنِيَّاتِ ثُمَّ يُنْقَلُ إِلَى الْمَصَانِعِ الْكَبِيرَةِ لِتُصْنَعَ مِنْهُ مُنْتَجَاتٌ مُتَنَوِّعَةٌ تُسَهِّلُ فِي تَقْدِمِ الْحَيَاةِ الْمَعَاصِرَةِ!»: نفت از اعماق زمین ...

(۱) با ساخت فناوری‌های جدید استخراج می‌شود، سپس به کارخانه‌های بزرگ منتقل می‌گردد تا از آن، محصولات گوناگونی که در پیشرفت زندگی امروزی ما نقش دارند، ساخته شود!

(۲) با احداث فناوری‌ها استخراج می‌شود، سپس به کارخانه‌های بزرگ منتقل می‌شود تا از آن، محصولات گوناگون ساخته شود که در پیشرفت زندگی امروزی نقش دارند!

(۳) با جدیدترین تکنولوژی‌ها استخراج می‌شود، سپس به کارخانه‌های بزرگ منتقل می‌شود تا از آن، محصولاتی گوناگون ساخته شود که در پیشرفت زندگی نقش دارند!

(۴) با جدیدترین فناوری‌ها استخراج می‌شود، سپس به کارخانه‌های بزرگ منتقل می‌گردد تا از آن، محصولات گوناگونی که در پیشرفت زندگی امروزی نقش دارند، ساخته شود!

۱۷۴- عَيْنِ الْخَطَا:

(۱) أَصْبَحَتِ الْجِبَالُ مَفْرُوشَةً بِالتَّلْجِ بَعْدَ أَنْ تَسَاقَطَ التَّلْجُ مِنَ السَّمَاءِ كَثِيرًا!: کوه‌ها پس از آنکه برف از آسمان بسیار فرو ریخت،

پوشیده از برف شدند!

(۲) أَرْجُو أَنْ يَتَّعِدَ كُلُّ عَمَلٍ خَائِنٍ عَنِ الْمُسْلِمِينَ فِي الْعَالَمِ!: امیدوارم که هر مزدور خائنی از مسلمانان در جهان دور شود!

(۳) شَاهَدْتُ الْفِلْمَ الْجَدِيدَ الَّذِي كَانَ عَنْ ظَاهِرَةِ مَطَرِ السَّمَاءِ، فَحَيَّرَنِي كَثِيرًا!: فیلم جدیدی را که درباره پدیده «باران ماهی»

بود، دیدم و بسیار حیرت زده شدم!

(۴) لَا يَتَجَاوَزُ الْقَائِدُ الْعَادِلُ حُدُودَ الْإِنصَافِ، وَ يَحْتَرِمُ حَقُوقَ جَمِيعِ النَّاسِ!: رهبر عادل از مرزهای انصاف تجاوز نمی‌کند و به

حقوق تمام مردم احترام می‌گذارد!

۱۷۵- «اردک غده‌ای طبیعی نزدیک دُمش دارد که حاوی روغنی مخصوص است!»؛ عَيْنِ الصَّحِيح:

(۱) لِلْبَطَّةِ غَدَّةٌ طَبِيعِيَّةٌ قَرِيبًا مِنْ دَنْبِهَا وَ هِيَ تَمْلِكُ زَيْتًا خَاصًّا!

(۲) الْبَطَّةُ تَمْلِكُ غَدَّةً طَبِيعِيَّةً بِالْقَرَبِ مِنْ دَنْبِهَا تَحْتَوِي زَيْتًا خَاصًّا!

(۳) الْقَطَّةُ لَهُ غَدَّةٌ طَبِيعِيَّةٌ قَرِيبًا مِنْ دَنْبِهِ تَحْتَوِي عَلَى زَيْتٍ خَاصٍّ!

(۴) لِلْقَطَّةِ غُدَّةٌ طَبِيعِيَّةٌ بِالْقَرَبِ مِنْ دَنْبِهَا وَ هِيَ تَحْتَوِي زَيْتًا خَاصًّا!

۱۷۶- عَيْنِ مَا يَنَاسِبُ مَفْهُومَ الْآيَةِ الشَّرِيفَةِ: ﴿وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي قُلُوبِكُمْ﴾

(۱) دلا تا کی همی جویی منی را چه داری دوست هرزه دشمنی را

(۲) جهد کن تا لکن جهل ز دل برداری تا که از مشرق جان صبح برآید روشن

(۳) ز دست دیده و دل هر دو فریاد که هر چه دیده بیند، دل کند یاد

(۴) راز پوشنده گرچه هست بسی بر تو پوشیده نیست راز کسی

١٧٧- عین الخطأ في ضبط حركات الحروف:

- (١) مَسْئُولُ الْإِسْتِقْبَالِ يَتَّصِلُ بِالْمُشْرِفِ وَ يَأْتِي الْمُشْرِفُ مَعَ مُهَنْدِسِ الصِّيَانَةِ!
- (٢) تَتَجَمَّعُ بِسُرْعَةٍ حَوْلَهَا، وَ تَضْرِبُهَا بِأُنُوفِهَا الْحَادَّةِ وَ تَقْتُلُهَا فِي النَّهَايَةِ!
- (٣) لَهُ ذَاكِرَةٌ قَوِيَّةٌ وَ هُوَ مِنَ الْحَيَوَانَاتِ اللَّبُونَةِ الَّتِي تُرَضِّعُ صِغَارَهَا!
- (٤) تُرْجَمُ الْكَلِمَاتُ الْمَوْجُودَةُ فِي الْجَدُولِ الْمُتَقَاطِعِ، ثُمَّ اُكْتُبَ رَمَزُهُ!

١٧٨- عین الصحيح في صياغة الأفعال:

- (١) هؤلاء التلميذات تُدرّس اللغة العربية لهنَّ مُعلِّمةٌ حاذقةٌ!
- (٢) هذان الطَّبَّيَّانِ تَعْمَلَانِ فِي مَسْتَوْصَفٍ هَذِهِ الْمَدِينَةِ!
- (٣) أُولَئِكَ الطَّلَّابُ يُطَالَعْنَ دُرُوسَهُمْ فِي الْمَكْتَبَةِ!
- (٤) يَا زَيْنَبُ! أَلَا تَفْهَمُ مَعْنَى هَذِهِ الْعِبَارَةِ؟!

١٧٩- عین الصحيح: (في تعيين إعراب الكلمات و علاماتها)

- (١) تَجَذَّبْنَا قَلْعَتَيْنِ صَغِيرَتَانِ تَقَعَانِ فِي تِلْكَ الْقَرْيَةِ! (فاعل و مرفوع بِالْأَلْفِ)
- (٢) الطَّلَّابُ الْمُؤَدَّبُونَ مُحْتَرَمُونَ عِنْدَ الْمُعَلِّمِينَ فِي كُلِّ حَالٍ! (خبر و مرفوع بِ«وَنَ»)
- (٣) تَتَوَعَّعُ الْمَعَالِمُ التَّارِيخِيَّةُ فِي بِلَادِنَا يُشَجَّعُ جَمِيعُ السَّائِحِينَ لِرُؤْيَيْهَا! (مفعول و منصوب بِالْيَاءِ)
- (٤) بَعْضُ الطَّيُورِ تَعْرِفُ بِغَرِيزَتِهَا كَيْفَ تَسْتَعْمَلُ الْأَعْشَابَ الْمُنَاسِبَةَ لِلْمُعَالَجَةِ! (مضاف إليه و مجرور بِالْكَسْرِ)

١٨٠- عین ما فيه نائبان عن الفاعل:

- (١) قَدْ أُنتَخِبَ مَكَانٌ مُنَاسِبٌ لِكَيْ يُؤَسَّسَ الْمَحْسَنُونَ مَسْتَشْفَى بِجُهِودٍ كَثِيرَةٍ لِخِدْمَةِ الْمَرْضَى!
- (٢) يُعْرِفُ الطَّبَّاحُ بِمَهَارَتِهِ وَ تَنْتَشِرُ صُورُ مَأكُولَاتِهِ فِي الْإِنْتَرْنِتِ وَ نَحْنُ نُشَاهِدُهَا هُنَاكَ!
- (٣) يُحَذِّرُ الْمَوَاطِنُونَ بِلُوحَاتٍ تَحذِيرِيَّةٍ جَدِيدَةٍ عَلَى امْتِدَادِ خُطُوطِ الْأَنْبَابِيبِ تُعْلِنُ الْخَطَرَ!
- (٤) يُسْتَخْرَجُ النَّفْطُ مِنَ بَاطِنِ الْأَرْضِ بَعْدَ سِنِينَ مِنْ تَكُونِهِ، ثُمَّ يُنْقَلُ النَّفْطُ إِلَى الْمَصَافِي!

عربی زبان قرآن (۲)

مباحث کل کتاب

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

■ عَيْنَ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (۱۸۱ - ۱۸۶)

۱۸۱- ﴿ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ رَسُولًا فَعَصَىٰ فِرْعَوْنَ الرَّسُولَ ... ﴾:

(۱) پیامبری به سوی فرعون فرستادیم، پس فرعون از آن پیامبر نافرمانی کرد!

(۲) به سوی فرعون پیامبری برانگیختیم و فرعون از آن پیامبر تبعیت نکرد!

(۳) به طرف فرعون رسولی فرستاده شد، پس او از آن رسول نافرمانی کرد!

(۴) رسولی که به سمت فرعون ارسال کردیم، فرعون از او عصیان نمود!

۱۸۲- « لَا يُصْعَرُ كُلُّ مُؤْمِنٍ خَدَهُ لِلنَّاسِ لِأَنَّهُ يَعْلَمُ أَنَّ الْمُخْتَالَ لَيْسَ مَحْبُوبًا بِسَبَبِ أَعْمَالِهِ السَّيِّئَةِ وَ سُلُوكِهِ الْقَبِيحِ. فَإِنَّ لِلْعَبْدِ

الْمُتَوَاضِعِ أَرْفَعَ مَقَامٍ عِنْدَ اللَّهِ! »:

(۱) مؤمن هرگز رویش را با تکبر از مردم بر نمی گرداند؛ زیرا او می داند که خودپسند، به علت کارهای بدش و رفتار زشت خود،

محبوب به شمار نمی آید. بالاترین مقام نزد خدا از آن بنده فروتن است!

(۲) هیچ یک از مؤمنان را نمی بینی که با تکبر رویش را از مردم برگرداند؛ زیرا فخر فروش، به سبب کارهای بدش و رفتاری زشت،

دوست داشتنی نیست. بنده فروتن، جایگاهش نزد خدا والا است!

(۳) هیچ مؤمنی با تکبر رویش را از مردم بر نمی گرداند؛ زیرا او می داند که خودپسند، به علت کارهای بدش و رفتار زشتش،

محبوب نیست. پس همانا بنده فروتن، بالاترین مقام را نزد خداوند دارد!

(۴) هیچ یک از افراد باایمان، رویش را با تکبر از مردم بر نمی گرداند؛ زیرا او می داند که فخر فروش، به علت کارهای بدش و رفتار

زشتش، محبوب نیست. بنده فروتن، نزد خدا جایگاهی والا دارد!

۱۸۳- « مَا أَغْرَبَ طَرِيقَةَ تَنْظِيفِ أَسْنَانِ التَّمْسَاحِ، فَبَعْدَ تَنَاوُلِ طَعَامِهِ، يَقْتَرِبُ مِنْهُ نَوْعٌ مِنَ الطَّيْرِ لِتَنْظِيفِهَا! »:

(۱) روش تمیز کردن دندان های تمساح چقدر عجیب است، بعد از خوردن غذایش، یک نوع از پرندگان برای تمیز کردن آن ها به

او نزدیک می شود!

(۲) عجیب ترین روش تمیز شدن دندان ها برای تمساح است، بعد از تمام کردن غذایش، یک نوع از پرندگان برای تمیز کردن

آن ها به او نزدیک می شود!

(۳) شیوه تمیز کردن دندان های تمساح چه عجیب است، بعد از خوردن غذایش، پرنده ای برای تمیز کردن دندان هایش به او

نزدیک می شود!

(۴) چقدر عجیب است روشی که تمساح با آن دندان های خود را تمیز می کند، بعد از اتمام غذایش، یک نوع از پرندگان برای

تمیز کردن آن ها به نزدیکی او می آید!

۱۸۴- عَيْن الصَّحِيح:

(۱) إِنَّهَا أُعْجِبَةُ تُثِيرُ إعجاب الَّذِينَ يَسْتَمْعُونَ إِلَى مُحَاضَرَاتِهَا!! او اعجوبه‌ای است که شگفتی کسانی را که به سخنرانی‌هایش

گوش می‌دهند، برمی‌انگیزد!

(۲) تَوَكَّلُوا عَلَى اللَّهِ فِي حَيَاتِكُمْ لِكَيْ تَذَلَّ لَكُمْ الصَّعَابُ!: در زندگیتان بر خداوند توکل کنید تا سختی‌ها را برای شما خوار و

کوچک سازد!

(۳) كَانَ لِسَفَانَةِ أَبٍ يُضْرَبُ بِهِ الْمَثَلُ فِي الْكَرَمِ بَيْنَ النَّاسِ!: سَفَانَه پدری داشت که مردم او را در بخشش مثال می‌زدند!

(۴) كَانَتْ تِلْكَ الْإِمْتِحَانَاتُ تُسَاعِدُ الطَّالِبَاتِ لِيَتَعَلَّمْنَ الدَّرْسَ!: آن امتحانات به دانش‌آموزان برای یادگیری درس‌هایشان کمک

می‌کرد!

۱۸۵- « دانش‌آموزان با تلاش خود موفق می‌شوند تا در امتحانات نمراتی عالی بگیرند! »؛ عَيْن الصَّحِيح:

(۱) الطَّلَابُ يَنْجَحُونَ بِجُهِدِهِمْ لِيَحْصِلُوا عَلَى دَرَجَاتٍ عَالِيَةٍ!

(۲) يَنْجَحُ الطَّلَابُ بِجُهِدِهِمْ فِي الْإِمْتِحَانَاتِ وَ يَأْخُذُونَ النَّتَائِجَ الْعَالِيَةَ!

(۳) يُنْجَحُ الطَّلَابُ بِجُهِدِهِمْ لِيَحْصُلَ عَلَى دَرَجَاتٍ عَالِيَةٍ فِي الْإِمْتِحَانَاتِ!

(۴) يَنْجَحُ الطَّلَابُ بِجُهِدِهِمْ لِيَحْصِلُوا عَلَى دَرَجَاتٍ عَالِيَةٍ فِي الْإِمْتِحَانَاتِ!

۱۸۶- عَيْن الْأَنْسَبِ لِمَفْهُومِ هَذِهِ الْآيَةِ الْكَرِيمَةِ: ﴿ إِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَاماً ﴾

(۱) بدی را بدی سهل باشد جزا اگر مردی أحسن إلى مَنْ أَسَاءَ

(۲) هر علم را تمام کتابیست در دلش آری به جاهلی نتوان کرد مهتری

(۳) آنست خطای من که در خاطر بنمود خطاب و خشم شه خوارم

(۴) خواهی که کاروان سلامت بود تو را همراه خویش کن به سوی ما سلام دوست

۱۸۷- عَيْنُ الْخَطْأِ فِي التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ وَالْإِعْرَابِ: «إِنْ جُرِّبْتَ الْمُجْرِبُ تَحَلَّ بِنَا النَّدَامَةُ!»

- (۱) جُرِّبْتَ: فعل ماضٍ - مزيد من باب: تفعيل - مجهول / مع فاعله جملة فعلية؛ فعل شرط
- (۲) الْمُجْرِبُ: مفرد مذکر - اسم مفعول؛ من مزيد ثلاثي / نائب فاعل، و مرفوع بعلامة الضمة
- (۳) تَحَلَّ: فعل مضارع - مجرد ثلاثي - معلوم - لازم / فاعله «النَّدَامَةُ»؛ الجملة فعلية، جواب شرط
- (۴) نا: اسم - ضمير متّصل للمتكلم مع الغير - مبني / مجرور بحرف الجرّ، و لا تظهر علامة إعرابه

۱۸۸- عَيْنُ مَعْنَى حَرْفِ «الْلَامِ» فِي فِعْلِ «لِنَذْكُرُ» يَخْتَلِفُ عَنِ الْبَاقِي:

(۱) يَنْقَدُّمُ الْوَطْنَ بِمُسَاعَدَةِ أَبْنَائِهِ فَلِنَذْكُرُ جُهُودَهُمْ بِكُلِّ امْتِنَانٍ وَ تَقْدِيرٍ!

(۲) كَانَ حَاتِمُ الطَّائِي يَحْمِي أَهْلَهُ وَ عِرْضَهُ، فَلِنَذْكُرْهُ بِالْخَيْرِ دَائِمًا!

(۳) لِنَذْكُرْ نِعَمَ اللَّهِ الْكَثِيرَةِ الَّتِي وَهَبَهَا لَنَا وَ نَشْكُرْهُ عَلَيْهَا جَمِيعًا!

(۴) نَجْتَمِعُ الْيَوْمَ فِي قَاعَةِ الْمَدْرَسَةِ لِنَذْكُرَ أَصْدِقَاءَنَا الْقُدَمَاءَ!

۱۸۹- عَيْنُ مَا لَيْسَ فِيهِ إِسْمٌ بِعَلَامَةِ فَرْعِيَّةٍ لِلْإِعْرَابِ: شَيْءٌ دَرَسِيرْمَوْفَقِيَّت

(۱) لَمْ يَشْتَرِكْ أَحَدُ الْمُعَلِّمِينَ فِي حَفْلَتِنَا الْعَظِيمَةِ!

(۲) سَلَّمْتُ عَلَى أَخِي صَدِيقٍ فِي حَفْلَةِ الْعَرَسِ وَ قَدْ فَرِحَ بِفَرَحِ الْأَصْدِقَاءِ!

(۳) رَحَّبَ أَبُي صَدِيقٌ فِي مَدْخَلِ الْبَيْتِ وَ قَدْ اسْتَفَادَ مِنْ فُضَائِلِهِ!

(۴) مَنْ هُوَ فِي الْبَحْرِ لَيْسَ بِأَحْوَجَ إِلَى اللَّهِ وَ لَطْفِهِ مَمَّنْ هُوَ فِي بَيْتِهِ بَيْنَ أَهْلِهِ وَ مَالِهِ!

۱۹۰- عَيْنُ فِعْلًا مَاضِيًّا لَا يُتَرَجَّمُ مُضَارِعًا:

(۱) كَانَ رَسُولُ اللَّهِ أَسْوَأَ حَسَنَةً لَنَا!

(۲) لَيْسَ الْإِنْسَانُ إِلَّا مَظْلُومًا!

(۳) مَنْ طَلَبَ شَيْئًا وَ جَدَّ وَجَدَ!

(۴) ﴿وَ كَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ وَ الزَّكَاةِ﴾

عربی زبان قرآن (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

لغة القرآن، مكة المكرمة و
المدينة المنورة، ثلاث قصص
قصيرة
درس‌های ۱ تا ۳
صفحه‌های ۱ تا ۴۸

■ عین الأنسب للجواب عن الترجمة من أو إلى العربية (۱۹۱ - ۱۹۴)

۱۹۱- **نهایی** ﴿هل يستوي الذين يعلمون و الذين لا يعلمون﴾:

- (۱) آیا کسانی که آگاهند و کسانی که نمی‌دانند، برابر نخواهند بود؟
- (۲) آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند، برابر هستند؟
- (۳) آیا آنان که می‌دانند از کسانی که نمی‌دانند جدا می‌شوند؟
- (۴) آیا به اندازه کسانی که می‌دانند، افراد ناآگاه وجود دارد؟

۱۹۲- «ليت هؤلاء النساء تخلصن من أفكار تمنعهن عن الوصول إلى الغايات!»:

- (۱) کاش این زنان از افکاری که آن‌ها را از دستیابی به هدف‌های خود باز می‌دارد، رهایی می‌یافتند!
- (۲) کاش این زن‌ها از افکاری که آن‌ها را از رسیدن به اهداف باز می‌داشت، رهایی می‌یافتند!
- (۳) کاش این زن‌ها نجات یافته بودند از افکاری که مانع رسیدن آن‌ها به اهداف می‌شود!
- (۴) کاش این زنان رهایی یابند از افکاری که آن‌ها را از رسیدن به اهداف باز می‌دارد!

۱۹۳- **نهایی** «أيها العاقل! كأن إرضاء جميع الناس غاية لا تدرك!»: ای انسان خردمند! ...

- (۱) شاید راضی کردن تمام مردم هدفی باشد که به دست نیاید! **تلاش دست نیافتنی**
- (۲) مثل این که راضی کردن تمام مردم هدفی است که به دست آورده نمی‌شود!
- (۳) گویی خشنود کردن همه مردم سرانجامی است که آن را به دست نمی‌آوری!
- (۴) قطعاً راضی کردن همه مردم هدفی است که درکش نخواهی کرد!

۱۹۴- عین الصحيح:

- (۱) لعلّ تلاميذنا يبحثون عن معنى الكلمات في المعجم!: امید است دانش‌آموزانمان دنبال معنی کلمات در فرهنگ لغت بگردند!

- (۲) ينصحننا الوالد بالألا نعد وعداً لا نستطيع الوفاء به!: پدر ما را نصیحت می‌کند که فقط وعده‌ای دهیم که می‌توانیم بدان وفا کنیم!

- (۳) أ تسعی أن تُرضي جميع الناس؟! أنت خاسر!: آیا تلاش می‌کنی مردم همه راضی باشند؟! تو زیانکار هستی!

- (۴) ليت الناس لا يفتخرون بما لا قيمة له!: ای کاش مردم به آنچه که بی‌ارزش است، افتخار نکنند!

۱۹۵- عَيْنَ الصَّحِيحِ عَنْ كَلِمَةِ «مَرْصُوصٍ»:

(۱) من الفلزات الصلبة!

(۲) صفة لشيء أحكم بنيانه!

(۳) تستعمل لتوصيف الناس!

(۴) مرادفها: صعب و مضادها: متين!

۱۹۶- عَيْنَ الصَّحِيحِ فِي الإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ: « إِنَّ التَّفَاخُرَ بِالنَّسَبِ أَمْرٌ مَذْمُومٌ يَنْهَى الْحُكَمَاءُ عَنْهُ! »

(۱) التَّفَاخُرُ: اسم - مفرد مذكر - مصدر (ماضيه: فَاخَرَ؛ مضارعه: يُفَاخِرُ) - معرب / اسم إنَّ و منصوب بالفتحة

(۲) ينهى: مضارع - للغائب - مجرد ثلاثي (حروفه الأصلية: ن ه ي) / فعل و فاعله: الحكماء؛ الجملة فعلية

(۳) مذموم: مفرد - اسم مفعول (حروفه الأصلية: ذ م م) - معرب / خبر إنَّ المشبهة بالفعل و مرفوع

(۴) الحكماء: اسم - جمع مكسر (مفرده: حَكِيم، على وزن: فَعِيل) - معرفة / مفعول و منصوب

۱۹۷- عَيْنَ الآيَةِ الْكَرِيمَةِ الَّتِي مَا جَاءَ فِيهَا فِعْلٌ مَعْتَلٌّ الْفَاءُ:

(۱) «إِنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ»

(۲) «إِنَّمَا يَرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ»

(۳) «هَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً»

(۴) «وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ»

۱۹۸- عَيْنَ الْخَطَأِ: (حَسَبَ أَحْكَامِ الْمَعْتَلَّاتِ)

(۱) يَا أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ! سِيرُوا فِي الْأَرْضِ وَ قُولُوا مَا تَرِيدُونَ!

(۲) الْمَرْمُضَاتُ إِبْتَعْنَ الْمُعْدَاتَ الطَّبِيَّةَ لِيَصِفَ الطَّبِيبُ لَهُ دَوَاءً!

(۳) أَنْتَنَ قُلْنَ فِي الصَّفِّ: إِنَّا زَمِيلَاتُ صَادِقَاتِ!

(۴) يَا أَيُّهَا الْمُؤْمِنَاتُ! سِيرْنَ حَوْلَكُمْ!

۱۹۹- عَيْنَ الْخَطَأِ فِي الْأَفْعَالِ الْمَعْتَلَّةِ مِمَّا يَأْتِي:

(۱) فَعَلَ النَّهْيُ لِلْمَخَاطَبَةِ مِنْ «بَاعَ، يَبِيعُ»: لَا تَتَّبِعِي

(۲) الْأَمْرُ لِلْمَخَاطَبِينَ مِنْ «تَابَ، يَتُوبُ»: تَوْبَا

(۳) الْمَاضِي لِلْمَتَكَلِّمِ مَعَ الْغَيْرِ مِنْ «جَالَ، يَجُولُ»: جُلْنَا

(۴) الْمَضَارِعُ الْمَجْزُومُ بِ «لَمْ» لِلْغَائِبِ مِنْ «خَافَ، يَخَافُ»: لَمْ يَخَافْ

۲۰۰- «... فِي الدُّنْيَا بِالْأَمَلِ، حَتَّى ... حُلُو الْحَيَاةِ دَائِمًا!» عَيْنَ الْخَطَأِ لِلْفَرَاعِينَ:

(۱) عِشْ - تَذَوَّقْ

(۲) عِشِي - تَذَوَّقِي

(۳) عِشُوا - تَذَوَّقُوا

(۴) عِشَنَّ - تَذَوَّقَنَّ

پاسخنامه

دوازدهم انسانی

۳ مهر ماه ۱۴۰۵

(آزمون تعیین سطح)

بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام) ۶۴۶۳-۰۲۱

پدیدآورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	سامان اسپهرم، محمد اسدی، محمد بحیرایی، ابوالفضل بهاری، عارف بهرام‌نیا، محمد پردل نظامی، آروین حسینی، محمد حمیدی، احمدرضا ذاکرزاده، امیر زراندوز، جواد زنگنه قاسم آبادی، پیمان طیار، علیرضا عبدی، هادی فولادی، عباس مالکی، امیر محمودیان
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، محسن اصغری، عزیز الیاسی‌پور، سعید جعفری، مجتبی فرهادی، مبین محمدی تراکمه
جامعه‌شناسی	ریحانه امینی، آریتا بیدقی، مریم خسروی دهنوی، یاسین ساعدی، فاطمه صفری، سینا غلامی، سمیه محمدی مصیری، محمد مهدی یعقوبی
روان‌شناسی	هانا احمدزاده، محمد حبیبی، محمدعرفان فرهادی، فرید هادی
عربی زبان قرآن	نوید امساکی، ولی برجی، ابوطالب درانی، حسین رضایی، محمد رضا سوری، مرتضی کاظم شیروودی، کامران عبداللهی، امیرعلی فردین، حمیدرضا قائدامینی، مصطفی قدیمی‌فرد، محمدصادق محسنی، سید محمدعلی مرتضوی، رضا معصومی، محمد مهدی یعقوبی
منطق و فلسفه	حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، مجید پیرحسینلو، پرگل رحیمی، موسی سپاهی، کیما طهماسبی، الهه فاضلی، فرهاد قاسمی‌نژاد، محمد قربانی، علی معزی، فیروز نژادنجف
اقتصاد	آفرین ساجدی، سارا شریفی، مهدی ضیائی، احسان عالی‌نژاد، مهدی کاردان

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	عباس مالکی عرشیا محمدی	مسئول درس: ابراهیم نوری ویراستار: معصومه صنعت‌کار، سجاد سلیمی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی فرهاد علی‌نژاد	سیدعلیرضا احمدی فرهاد علی‌نژاد	سید آرش مرتضائی‌فر محمد مهدی اسلامی	مسئول درس: فریبا رنوفی ویراستار: محسن جمشیدی، مانده ملکی
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی‌فر	سید آرش مرتضائی‌فر	—	مسئول درس: سجاد حقیقی‌پور ویراستار: سیدمجتبی رضازاده، علی ابراهیمی آرانی، زهرا شمسایی
روان‌شناسی	محمد حبیبی	محمد حبیبی	سینا غلامی فرزانه حاجی	مسئول درس: محمدصدرا پنجه‌پور ویراستار: مریم عابدی، محمدحسن سعیدی
عربی زبان قرآن	احسان کلاته‌عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	مسئول درس: لیلا ایزدی ویراستار: محمد قزی، محمدحسین صادق‌پور، وجیهه نجفی
منطق و فلسفه	محمد قربانی	فرهاد علی‌نژاد	امیرمحمد قلعه‌کاهی ایمان کلاته‌عربی	مسئول درس: سوگند بیگلری ویراستار: علی بدری، محمدحسین صادق‌پور
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	سینا غلامی	مسئول درس: سجاد حقیقی‌پور ویراستار: سیدمجتبی رضازاده، علی ابراهیمی آرانی، زهرا شمسایی

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

ریاضی و آمار (۱)

۱- گزینه «۱»

(علیرضا عبیدی)

با استفاده از حاصل ضرب ریشه‌ها می‌توان به راحتی به جواب رسید:

$$x_1 \cdot x_2 = \frac{c}{a} \Rightarrow x_1 \cdot x_2 = -\frac{9}{4}$$

$$\frac{x_1 = -3}{\rightarrow -3x_2 = -\frac{9}{4}} \Rightarrow 12x_2 = 9$$

$$x_2 = \frac{9}{12} = \frac{3}{4}$$

$$\Rightarrow \frac{x_1}{x_2} = \frac{-3}{\frac{3}{4}} = -4$$

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دوم، صفحه‌های ۲۷ تا ۳۲)

۲- گزینه «۳»

(محمدرپرل نظامی)

چون جواب معادله $x = 4$ است، پس آن را در معادله جایگذاری می‌کنیم.

$$\frac{16-3}{6-2} = \frac{k^2+16+9}{16+36} \Rightarrow \frac{13}{4} = \frac{k^2+25}{4(4+9)}$$

$$\Rightarrow 13 = \frac{k^2+25}{13} \Rightarrow k^2+25=169 \Rightarrow k^2=144$$

$$k = \pm 12$$

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دوم، صفحه‌های ۳۳ تا ۳۸)

۳- گزینه «۳»

(سامان اسپهر)

مؤلفه‌های متناظر را برابر با هم قرار می‌دهیم:

$$2x-1=-7 \Rightarrow 2x=-7+1 \Rightarrow 2x=-6 \Rightarrow x=-3$$

$$3-2y=6 \Rightarrow -2y=6-3 \Rightarrow -2y=3$$

$$\Rightarrow y = -\frac{3}{2}$$

$$x-2y = -3 - 2(-\frac{3}{2}) = -3+3=0$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه ۳۹)

۴- گزینه «۳»

(آروین هسینی)

ضابطه تابع خطی به صورت $y = mx + h$ است، بنابراین باید ضریب x^2

صفر باشد:

$$2a^2 - a - 6 = 0 \Rightarrow \Delta = (-1)^2 - 4(2)(-6) = 49$$

$$\Rightarrow a = \frac{1 \pm \sqrt{49}}{2(2)} = \begin{cases} a = \frac{1+7}{4} = 2 \\ a = \frac{1-7}{4} = -\frac{6}{4} = -\frac{3}{2} \end{cases}$$

شیب تابع خطی باید منفی باشد، پس $a = -\frac{3}{2}$ قابل قبول است، از طرفی

تابع خطی باید از نقطه $(-2, 3)$ عبور کند، پس داریم:

$$3a < 0 \Rightarrow a < 0 \Rightarrow a = -\frac{3}{2}$$

$$f(x) = 2(-\frac{3}{2})x + b \Rightarrow f(x) = -\frac{9}{2}x + b$$

$$\frac{(-2, 3)}{\rightarrow 3 = -\frac{9}{2}(-2) + b \Rightarrow b = 3 - 9 = -6}$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۵۷ تا ۶۲)

۵- گزینه «۳»

(امیر مضموریان)

ابتدا باید ضابطه سهمی را به دست آوریم.

روش (۱): می‌توان با دانستن محل برخورد با محور y ها، سهمی را به

صورت $y = ax^2 + bx - 16$ نوشت و سپس ۲ نقطه دیگر (محل برخورد

با محور x ها) را در سهمی جایگذاری کرد:

$$\begin{cases} (2, 0) \Rightarrow 4a + 2b - 16 = 0 \\ (-4, 0) \Rightarrow 16a - 4b - 16 = 0 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} 2a + b = 8 \\ 4a - b = 4 \end{cases}$$

$$\xrightarrow{\text{حل دستگاه}} \begin{cases} a = 2 \\ b = 4 \end{cases} \Rightarrow y = 2x^2 + 4x - 16$$

روش (۲): با دانستن ۲ محل برخورد تابع سهمی با محور x ها (ریشه‌ها)،

ضابطه سهمی به صورت زیر خواهد بود:

$$y = a(x+4)(x-2) \xrightarrow{(0, -16)} -16 = a(0+4)(0-2) \Rightarrow a = 2$$

$$\Rightarrow y = 2(x+4)(x-2) = 2(x^2 + 2x - 8) = 2x^2 + 4x - 16$$

حال محل تقاطع سهمی و $f(x)$ را به دست می‌آوریم:

طول محل تقاطع، ریشه‌های معادله زیر است:

$$2x^2 + 4x - 16 = 3x - 6 \Rightarrow 2x^2 + x - 10 = 0$$

از آنجا که مجموع طول نقاط تقاطع خواسته شده و $\Delta > 0$ است، از رابطه

مجموع ریشه‌ها یعنی $S = -\frac{b}{a}$ استفاده می‌کنیم:

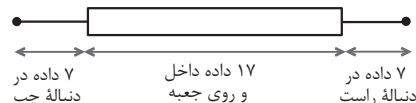
$$S = -\frac{b}{a} = -\frac{1}{2}$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۶۳ تا ۷۰)

۶- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانه ای - کنگور سراسری ۹۲)

از آنجایی که تعداد داده ها ۳۱ است، پس میانه داده وسط است. یعنی ۱۵ داده قبل از میانه و ۱۵ داده بعد از میانه وجود دارد. برای داده های قبل از میانه، چارک اول در وسط داده ها قرار دارد، یعنی ۷ داده قبل از چارک اول در دنباله سمت چپ قرار دارد. همچنین برای داده های بعد از میانه، چارک سوم در وسط قرار دارد، یعنی ۷ داده بعد از چارک سوم در دنباله سمت راست قرار دارد. توزیع داده ها مطابق شکل زیر است.

از طرفی میانگین داده های هر قسمت داده شده است، پس مجموع داده ها را در هر قسمت می توان به دست آورد.

$$\bar{x}_{\text{چپ}} = \frac{S_1}{n_1} = \frac{84}{7} = 12 \Rightarrow S_1 = 84$$

$$\bar{x}_{\text{کل}} = \frac{\text{مجموع کل داده ها}}{\text{تعداد کل داده ها}} = \frac{84 + 147 + 255}{31} = \frac{486}{31}$$

$$= \frac{486}{31} = 15.67$$

(ریاضی و آمار (۱)، نمایش داده ها، صفحه های ۱۰۶ و ۱۰۷)

۷- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانه ای)

اگر تعداد متغیرها را در حالت جدید n در نظر بگیریم، در حالت اولیه تعداد آن ها $n-3$ بوده است. پس رابطه زیر برقرار است:

$$10 = \text{جدید } \alpha - \text{اولیه } \alpha$$

$$\frac{360^\circ}{n-3} - \frac{360^\circ}{n} = 10 \Rightarrow \frac{360n - 360n + 1080}{n(n-3)} = 10$$

$$\Rightarrow \frac{1080}{n(n-3)} = 10 \Rightarrow n(n-3) = \frac{1080}{10} = 108 = 12(12-3)$$

پس $n=12$ است و زاویه مرکزی در حالت جدید برابر $\frac{360^\circ}{12} = 30^\circ$ است.

(ریاضی و آمار (۱)، نمایش داده ها، صفحه ۱۱۷)

۸- گزینه «۲»

(مفهم اسری)

جامعه آماری $\leftarrow$ تمام دانش آموزان دبیرستانی هستند.
نمونه آماری $\leftarrow$ دانش آموزانی که از آن ها تحقیق به عمل آمده است. (نه آن ۷۰ درصد!)
روش گردآوری داده ها $\leftarrow$ پرسشنامه یا مصاحبه موارد مناسبی هستند که در گزینه ها پرسشنامه را داریم.

(ریاضی و آمار (۱)، کار با داده های آماری، صفحه های ۷۲ تا ۷۸)

۹- گزینه «۲»

(هاری فولادی)

به بررسی گزاره ها می پردازیم:

(الف) نادرست است - نمودار میله ای مناسب داده های کمی و کیفی است.
(ب) نادرست است - در نمودار نقطه ای و میله ای دو نمودار متفاوت هستند.
(پ) نادرست است - اگر فراوانی داده ها به هم نزدیک باشد، بهتر است به جای میله ای از نمودار دایره ای استفاده کنیم.

(ت) صحیح است.

(ریاضی و آمار (۱)، نمایش داده ها، صفحه های ۱۰۰ تا ۱۰۹)

۱۰- گزینه «۳»

(امیر زرانروز)

ابتدا داده ها را از کوچک به بزرگ مرتب می کنیم:

$$3, 5, 6, 9, 12, 15, 16, 18, 21, 25 \Rightarrow \text{میانه} = \frac{12+15}{2} = 13.5$$

داده های بیشتر از عدد 13.5 را حذف می کنیم. داریم:

$$3, 5, 6, 9, 12$$

$$\bar{x} = \frac{3+5+6+9+12}{5} = 7$$

$$\sigma = \sqrt{\frac{(3-7)^2 + (5-7)^2 + (6-7)^2 + (9-7)^2 + (12-7)^2}{5}}$$

$$= \sqrt{\frac{50}{5}} = \sqrt{10}$$

(ریاضی و آمار (۱)، کار با داده های آماری، صفحه های ۹۰ و ۹۱)

۱۸- گزینه «۲»

(عباس مالکی)

$f(x)$ و $g(x)$ را به صورت چند ضابطه‌ای می‌نویسیم:

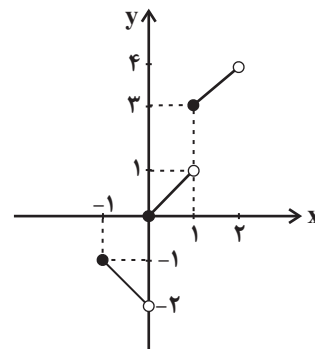
$$f(x) = 2[x] = \begin{cases} 2(-1) = -2 & , -1 \leq x < 0 \\ 2(0) = 0 & , 0 \leq x < 1 \\ 2(1) = 2 & , 1 \leq x < 2 \end{cases}$$

$$g(x) = |x| = \begin{cases} x & , x > 0 \\ 0 & , x = 0 \\ -x & , x < 0 \end{cases}$$

حالا ضابطه $f+g$ را تشکیل می‌دهیم:

$$(f+g)(x) = f(x) + g(x) = \begin{cases} -2-x & , -1 \leq x < 0 \\ 0+x & , 0 \leq x < 1 \\ 2+x & , 1 \leq x < 2 \end{cases}$$

حالا نمودار $f+g$ را رسم می‌کنیم.

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۸ تا ۵۴)

۱۹- گزینه «۳»

(عارف بهرام‌نیا)

ابتدا خط فقر را به روش نصف میانگین حساب می‌کنیم.

$$\bar{x} = \frac{x^2 + x + 18}{6} \Rightarrow \text{خط فقر} = \frac{x^2 + x + 18}{12}$$

با توجه به صحیح بودن x و $x \geq 2$

حالت اول

$= 2 = \text{خط فقر} \rightarrow 4 = \text{میان} \rightarrow 1, 4, 4, 4, 5, 6 \rightarrow x = 2$ اگر

$$\Rightarrow \frac{x^2 + x + 18}{12} = 2 \Rightarrow x^2 + x + 18 = 24$$

$$\Rightarrow x^2 + x - 6 = 0 \Rightarrow (x+3)(x-2) = 0$$

$$\begin{cases} x = -3 \times \\ x = 2 \checkmark \end{cases}$$

قابل قبول $x = 2$

حالت دوم:

$\frac{5}{2} = \text{خط فقر} \rightarrow 5 = \text{میان} \rightarrow 1, 4, 5, 5, 6, 9 \rightarrow x = 3$ اگر

$$\Rightarrow \frac{x^2 + x + 18}{12} = \frac{5}{2} \Rightarrow x^2 + x + 18 = 30$$

$$\Rightarrow x^2 + x - 12 = 0 \Rightarrow (x+4)(x-3) = 0$$

$$\begin{cases} x = -4 \times \\ x = 3 \checkmark \end{cases}$$

قابل قبول $x = 3$

حالت سوم $x \geq 4$ باشد؛ خط فقر برابر $\frac{11}{4}$ خواهد بود.

$$\frac{x^2 + x + 18}{12} = \frac{11}{4} \Rightarrow x^2 + x + 18 = 33 \Rightarrow x^2 + x - 15 = 0$$

ریشه‌ها غیر صحیح و غیر قابل قبول هستند لذا فقط $x = 2, 3$ قابل قبول

است که مجموع برابر ۵ است.

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۵۶ و ۵۷)

۲۰- گزینه «۳»

(پیمان طیار)

اگر x شغل ایجاد شود آن‌گاه جمعیت بیکار برابر $500 - x$ می‌شود، آن‌گاه:

$$100 \times \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} = \text{نرخ بیکاری}$$

$$\frac{500 - x}{2500} \times 100 < 6 \Rightarrow \frac{500 - x}{25} < 6$$

$$\Rightarrow 500 - x < 6 \times 25$$

$$\Rightarrow 500 - x < 150$$

$$\Rightarrow 500 - 150 < x$$

$$\Rightarrow 350 < x$$

پس باید حداقل ۳۵۱ شغل ایجاد شود.

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۶۰ و ۶۱)

علوم و فنون ادبی (۱)

۲۱- گزینه ۲

(مبین ممردی تراکمه)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: کتاب شاهنامه ابومنصوری در سال ۳۴۶ هجری قمری تألیف شده است.

گزینه ۳: اصل کتاب «تفسیر طبری» را محمد بن جریر طبری به زبان عربی نوشت و دانشمندان آن زمان آن را به فارسی برگرداندند.

گزینه ۴: بلعمی کتاب «تاریخ الرسل والملوک» (تاریخ مفصل نوشته محمد بن جریر طبری) را ترجمه کرد و به صورت تألیفی مستقل درآورد، نه تفسیر طبری را.

(علوم و فنون ادبی (۱)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۴۴ و ۴۵)

۲۲- گزینه ۱

(عزیز الیاسی پور)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۲: سبک دوره «سلجوقی» بینابین است، نه دوره غزنوی.

گزینه ۳: سعدی شاعر این سبک نیست.

گزینه ۴: «سنایی و انوری» صحیح است. ناصر خسرو تحولی در غزل ایجاد نکرده است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی و تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۶۲ و ۸۱)

۲۳- گزینه ۳

(سید علیرضا احمدری)

«مه» در مصراع اول: ماه در آسمان و «مهر» در مصراع اول: خورشید / «مه» و «مهر» در مصراع دوم: استعاره از چهره تابان یار ← بیت فاقد تکرار است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «مصر دلبری»: اضافه تشبیهی / مفهوم مصراع دوم: تو در جمال از یوسف برتری (به عبارت دیگر «تو مانند یوسفی بلکه از او هم برتری» = تشبیه مرجح)

گزینه ۲: «گوهر» استعاره مصرّحه از بوسه و «لعل» استعاره مصرّحه از لب

گزینه ۴: تکرار صامت «د» مشهود و ملموس است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، بیان و بدیع)

۲۴- گزینه ۱

(سید علیرضا احمدری)

همه ابیات دارای جناس ناقص و جناس تام هستند.

بیت اول: «سرو» و «سر»: جناس ناقص / «بالا» (قد) و «بالا» (سمت بالا):

جناس تام

بیت دوم: «سر» و «در»: جناس ناقص / «تار» (مو) و «تار» (ساز) و «چنگ»

(دست) و «چنگ» (ساز): جناس تام

بیت سوم: «عاشق» و «عشق»: جناس ناقص / «است» (وجود دارد) و

«است» (می‌باشد): جناس تام

بیت چهارم: «طلب» و «طالب»: جناس ناقص / «قرار» (ملاقات) و «قرار»

(آرامش): جناس تام

(علوم و فنون ادبی (۱)، بیان و بدیع)

۲۵- گزینه ۲

(سید علیرضا احمدری)

الف) «یار» هر دو بار به معنای «دوست» آمده است.

ب) «آه» به معنای «صوت حاوی پیام غم» تکرار شده است.

ج) «مدام» در مرتبه اول به معنای «شراب» و در مرتبه دوم به معنای «همیشه» آمده است.

د) «دوست» در مرتبه اول به معنای «یار» و در مرتبه دوم قسمتی از فعل مرکب است.

ه) «بار» در مرتبه اول به معنای «محموله» و در مرتبه دوم به معنای «اجازه ورود» آمده است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، بدیع)

۲۶- گزینه ۱

(سید علیرضا احمدری)

الف) با حذف حرف الحاقی (صامت «ی») مصوت کوتاه «و» و صامت «واو» حروف اصلی را تشکیل می‌دهند. توجه کنید که واژه‌هایی هم چون «نو» و «کیخسرو» مختوم به «و» هستند و بنابر قاعده دو قافیه با همدیگر قافیه می‌شوند.

ب) واژه «جهان» در این بیت دارای جناس تام است و قافیه می‌شود. مرتبه نخست در معنای «دنیا» و سپس در معنای «جهنده» آمده است.

پ) شکل نوشتاری حرف روی در این بیت متفاوت و موجب عیب قافیه است.

علوم و فنون ادبی (۲)

۳۱- گزینه ۴»

(مجتبی فرهادی)

فخرالدین عراقی در هر فصل از مثنوی «عشاق نامه» به یکی از مباحث عرفانی پرداخته و سخن را با تمثیل و حکایت به پایان رسانده است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، سبک‌شناسی و تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۵، ۱۷، ۶۰ و ۶۱)

۳۲- گزینه ۴»

(عزیز الیاس پور)

در ابیات سه گزینه اول مضمون‌سازی‌ها و تصویرسازی‌های بدیع از طریق کاربرد آرایه‌هایی مثل اسلوب معادله (گزینه‌های ۱ و ۲) و تلمیح (گزینه ۳) دیده می‌شود، اما بیت گزینه ۴» مفهوم عاشقانه بدون پیچیدگی‌های تصویری بیان شده است و مربوط به سبک عراقی است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۸۱ تا ۸۳)

۳۳- گزینه ۳»

(سید علیرضا امیری)

الف) استعاره: مکالمه «دل» با «چشم»: تشخیص و استعاره مکنیه و «لعل» استعاره از لب / تشبیه: همانندی «لعل یار» و «خون دل» / واژه‌آرایی: «دل» تکرار شده است.

ب) استعاره: «چشمه حیوان» استعاره از لب / تشبیه: «خط سبز فام» (موی نورسته بر روی صورت) به خضر تشبیه شده است. / فاقد واژه‌آرایی است.

ج) استعاره: مکالمه با «دل»: تشخیص و استعاره مکنیه است و «لعل» استعاره از لب / تشبیه: «چشم» به «بیمار» تشبیه شده است. / واژه‌آرایی: «ز» به عنوان حرف اضافه تکرار شده است.

د) استعاره: «مشک» و «چوگان» در مصراع دوم استعاره از موی یار و «مه» در هر دو مصراع استعاره از چهره است. / تشبیه: «مه» به «گوی» تشبیه شده است. / واژه‌آرایی: «مه» و «چوگان» تکرار شده است..

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان و بدیع)

۳۴- گزینه ۱»

(سید علیرضا امیری)

۱- «لعل لب» ۲- «خال مشک فام» ۳- تشبیه تصویر مصراع اول به تصویر مصراع دوم

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۲»: ۱- «دام زلف» ۲- «خنجر مؤگان»

گزینه ۳»: ۱- «گلستان رخ» ۲- «گلستان رخ مانند نار (آتش)» نمرد است.

گزینه ۴»: این بیت یک تشبیه مرکب دارد: دلی که از هوس خال یار به دام زلف می‌افتد مانند مرغی است که در طمع دانه به دام می‌افتد.

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان)

ت) واژه «روا» و واژه «کجا» بر مبنای قاعده یک، قافیه می‌شوند.

ث) واژه «ملک‌آرای» و واژه «مبارک‌رای» هم‌قافیه هستند و صامت «ی» از واژه «مبارک‌رای» غیرقابل حذف است. حروف اصلی این قافیه، «ای» و قاعده آن، قاعده دو است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، قافیه)

۲۷- گزینه ۱»

(سید علیرضا امیری)

وزن مصراع «الف»: مفعول (U --) فاعلات (U - U -) مفاعیل (U - U -) فاعلن (U - - U -)

وزن مصراع «ب»: مفعول (U --) مفاعیلن (U - U -) مفاعیلن (U - - - U -)

وزن مصراع «ج»: مفعول (U --) مفاعیلن (U - U -) فاعلن (U - - - U -)

وزن مصراع «د»: مفعول (U --) فاعلات (U - U -) مفاعیلن (U - - - U -)

(علوم و فنون ادبی (۱)، موسیقی شعر)

۲۸- گزینه ۱»

(الهام ممدی)

تقطیع هجایی صورت سؤال و گزینه ۱» به این شکل است:

U - U - U - - (مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فاعلاتن)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های ۲ و ۳: U - - - U - - - U - - - (فاعولن فاعولن فاعولن)

گزینه ۴: U - U - - - - U - - - - (مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن)

(علوم و فنون ادبی (۱)، موسیقی شعر)

۲۹- گزینه ۴»

(سعید یعفری)

بیت صورت پرسش به آن اشاره دارد که نکوکار سرانجام نکویی خواهد دید، اما بیت گزینه ۴» به این مطلب اشاره دارد که نکوکار سرانجام بدی می‌بیند و عاقبت از فرط اندوه و سرگستگی (نژندی) فرومی‌پژمرد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱»: نیکی به دشمنان باعث می‌شود خبثت نکنند و دشمنی‌شان را کنار بگذارند.

گزینه ۲»: هر طور رفتار کنی، همان طور هم با تو رفتار خواهد شد.

گزینه ۳»: نتایج کارها متناسب با خود آنهاست و نمی‌توان انتظار نتایج نامتناسب داشت.

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه ۹۰)

۳۰- گزینه ۱»

(سعید یعفری)

عبارت صورت سؤال و بیت گزینه ۱» هر دو به این مطلب اشاره دارند که مردان خدا همیشه و در همه جا به یاد خدایند و در برخورد با هر چیز و ضمن هر کاری از یاد خدا غافل نمی‌شوند.

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه‌های ۱۰۳ و ۱۰۴)

۳۵- گزینه «۳»

(سیر علیرضا احمري)

«الف»: «جان» استعاره مصرّحه از یار / «دست هجر»: تشخیص و استعاره مکنیه.

«ب»: «آن لعل شیرین» استعاره مصرّحه از لب / «انگشت مکیدنِ شکر»: تشخیص و استعاره مکنیه.

«ج»: «بت ترسا» استعاره مصرّحه از یار / «روی آفاق»: تشخیص و استعاره مکنیه.

«د»: «صنم» استعاره مصرّحه از یار.

«ه»: «لعل» استعاره مصرّحه از لب / «سی و دو لؤلؤ»: استعاره مصرّحه از دندان.

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان)

۳۶- گزینه «۲»

(سیر علیرضا احمري)

ب): «بحر عشق» اضافه تشبیهی و تشبیه بلیغ است. / «غبار» همچو بحر لب خشک و چشم تر دارد: تشبیه گسترده

د): «عشق مانند پادشاهی است که .....» (وجه شبه در ادامه بیت آمده است): تشبیه گسترده و «عقل همچون پاسبانان .....»: تشبیه گسترده / «چرخ دولت»: تشبیه فشرده

ه): «رو به بهشت»: تشبیه گسترده / «گلشن جنت»: تشبیه فشرده اضافی

تشریح سایر ابیات:

الف): «غمزهات جادو است»: تشبیه فشرده / «تیر غمزه»: تشبیه فشرده
ج): «گل چهره»: تشبیه فشرده درون واژه‌ای / تشبیه «رو» به «گلبرگ» نیز فاقد وجه شبه و ادات تشبیه است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان)

۳۷- گزینه «۳»

(سیر علیرضا احمري)

بیت اول در وزن «فعولن فعولن فعولن» سروده شده است و وزن بیت دوم نیز «مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن» است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «من»: (-) جای خالی باید به صورت (U - -)

گزینه «۲»: «شاید»: (- -) جای خالی باید به صورت (- U)

گزینه «۴»: «رها»: (U -) جای خالی باید به صورت (U - U)

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر)

۳۸- گزینه «۴»

(سیر علیرضا احمري)

بیت نخست به شباهت ظاهری «چشم یار» و «گل نرگس» اشاره دارد و در مصراع دوم از مروج بودن لب او سخن می‌کند. لیبی که در جان بخشی و روح‌نوازی هم‌چون کوثر است. (کوثر، نام چشمه‌ای است در بهشت)، ولی بیت مذکور در گزینه «۴»، حالت مستی چشم و قرمزی شراب را توصیف می‌کند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تلمیح: اشاره غیرمستقیم به ماجرای خضر نبی و آب حیوان / جناس: «گر» و «تر» / تکرار: «بی تو»

گزینه «۲»: وزن مصراع دوم: «مفعول مفاعیل مفاعیل فعل» یا همان «مستفعل مستفعل مستفعل فع» است.

گزینه «۳»: واژگان قافیه: «تر، کوثر و تر» هستند و حروف اصلی این‌ها «ر» است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، ترکیبی)

۳۹- گزینه «۴»

(مسن اصفری)

در بیت صورت سؤال سعدی خود را گرفتار کمند عشق معشوق می‌داند و از این گرفتاری شادمان است و رهایی از آن را نمی‌پسندد، اما مفهوم مقابل آن یعنی «ناراحتی از گرفتاربودن در کمند معشوق و رهایی جستن از آن» در بیت گزینه «۴» مشهود است.

ابیات گزینه‌های «۱ تا ۳» با بیت صورت سؤال قرابت معنایی دارند و بیانگر مفهوم یکسانی هستند. در بیت گزینه «۲» شاعر می‌گوید کسی که در کمند عشق گرفتار شده تنها با دست اجل (یعنی هنگام مرگ) رها می‌شود، یعنی اینکه به اختیار خود تلاشی برای رهایی از کمند عشق نخواهد کرد.

(علوم و فنون ادبی (۲)، مفهوم، صفحه ۵۵)

۴۰- گزینه «۴»

(عزیز الیاسی پور)

در گزینه «۴» سخن از بی‌درمانی درد عشق و نالیدن عاشق از آن است، اما در بقیه ابیات شاعر به دنبال همدم و اهل دلی می‌گردد که درد عشق، هجران و اشتیاق را با او در میان بگذارد.

(علوم و فنون ادبی (۲)، مفهوم، صفحه‌های ۴۸ و ۵۳)

جامعه‌شناسی (۱)

۴۱- گزینه «۳»

(سینا غلامی)

الف) علی در حال فکر کردن به امتحان است و آگاهی و اراده او ناظر به دیگران نیست؛ پس کنش او درونی و فردی است.

ب) احترام به قانون یک کنش اجتماعی است.

ج) کنش اجتماعی کنشی است که در آن آگاهی و اراده انسان ناظر به دیگران است؛ حتی اگر در حضور فیزیکی آنها انجام نشود. رضا با عبور از پل، مقرراتی را رعایت کرده که مورد قبول دیگران است. به همین دلیل کنش او اجتماعی است.

د) مهسا برای انتخاب مردد است و برای تصمیم‌گیری بر سر دوراهی قرار گرفته که بیانگر ویژگی ارادی بودن کنش است.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۴، ۱۱ و ۲۵)

۴۲- گزینه «۴»

تشریح موارد:

- ارزش‌های اجتماعی، آن دسته از پدیده‌های مطلوب و خواستنی‌اند که مورد توجه و پذیرش هستند و افراد یک جامعه نسبت به آنها گرایش و تمایل دارند.

- در مواردی ممکن است عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و مهارت‌های پذیرفته شده در یک خرده فرهنگ، ناسازگار و مخالف با فرهنگ عمومی باشد. در این صورت، این خرده فرهنگ را ضد فرهنگ می‌نامند. خرده فرهنگ تبهکاران، سارقان و ... ضد فرهنگ است.

- عمیق‌ترین لایه جهان اجتماعی، عقاید کلانی هستند که بر ارزش‌های اجتماعی تأثیر می‌گذارند.

- تغییرات سطحی از نوع تغییراتی است که درون یک جهان اجتماعی رخ می‌دهد.

- رواج کنش‌های حسابگرانه معطوف به دنیا، عرصه را بر سایر کنش‌های انسانی، مانند کنش‌های عاطفی و اخلاقی تنگ می‌کند. این وضعیت به تدریج انسان را اسیر نظام اجتماعی پیچیده‌ای می‌سازد که مثل قفس آهنین همه ابعاد وجود انسان را احاطه می‌کند و فرصت رهایی از این قفس خود ساخته را از آنان می‌گیرد. از این روند به از دست رفتن آزادی و اراده انسان‌ها یاد می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۱۳، ۲۳، ۳۴، ۴۱ و ۵۲)

۴۳- گزینه «۲»

(سمیه صفیری مصیری)

- زمانی که یک جامعه مبهوت و مقهور جهان اجتماعی دیگر شود و حالت فعال و خلاق خود را در گزینش عناصر فرهنگی دیگر از دست بدهد، دچار خودباختگی فرهنگی شده است.

- غرب‌زدگی جوامع غیرغربی مهم‌ترین مانع تعامل آن‌ها با جهان غرب است. - جوامع مختلف، با ایمان به عقاید و ارزش‌های حقیقی، آن‌ها را به قلمرو آرمانی خود وارد می‌کنند و اگر هنجارها و اعمال خود را نیز براساس این عقاید و ارزش‌ها سامان دهند، آن‌ها را به قلمرو واقعی وارد نموده‌اند.

(جامعه‌شناسی (۱)، ترکیبی، صفحه‌های ۶۱، ۱۰۲ و ۱۰۳)

۴۴- گزینه «۳»

(ریحانه امینی)

هویت فرهنگی جهان اجتماعی تا زمانی که عقاید و ارزش‌های آن مورد پذیرش اعضای جهان اجتماعی و برای آنها مهم باشد، دوام می‌آورد و اعتبار دارد.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۸۰، ۸۸، ۱۰۱ و ۱۱۱)

۴۵- گزینه «۲»

(سینا غلامی)

الف) نادرست؛ ارزش‌هایی که مردم یک جامعه از آن جانب‌داری می‌کنند و رعایت آنها را لازم می‌دانند اما در عمل ممکن است برخی از آنها را نادیده بگیرند، قلمرو آرمانی جهان اجتماعی را شکل می‌دهد و ارزش‌هایی که مردم به آن عمل می‌کنند، قلمرو واقعی جهان اجتماعی را می‌سازند.

نکته: ارزش‌های درون قلمرو آرمانی ممکن است در عمل نادیده گرفته شوند، یعنی همه ارزش‌ها به قلمرو واقعی راه پیدا نمی‌کنند.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۴۰، ۴۱، ۵۶ و ۶۰)

۴۶- گزینه «۳»

(فاطمه صفیری)

نمودار «الف»: بیانگر نگاه عرضی به تاریخ بشر است و در این دیدگاه، هر جهان اجتماعی، فرهنگ و تمدن مناسب خود را به وجود می‌آورد. فرهنگ‌ها و تمدن‌ها نیز براساس آرمان‌ها و ارزش‌های خود، تحولاتی را دنبال می‌کنند و مسیرهای مختلفی را می‌پیمایند. برخی فرهنگ‌ها و تمدن‌ها، زمانی طولانی دوام می‌آورند و بعضی دیگر پس از مدتی از بین می‌روند.

(مریم قسروی رهنوی)

۴۸- گزینه «۳»

شيوه حکومت	براساس فضیلت	براساس خواست و میل افراد
تعداد حاکمان	موناشری	تیرانی (استبدادی)
فرد	آریستوکراسی	الیگارشی
اقلیت	پولیتری (جمهوری)	دموکراسی
اکثریت		

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه ۱۱۲۹)

(آریتا پیرقی)

۴۹- گزینه «۲»

بازگشت جامعه ایران به هویت اسلامی خود ← علت ظهور جامعه ایران به عنوان قلب تپنده بیداری اسلامی

خودباختگی فرهنگی بخش‌هایی از ذهنیت مسلمانان ← معلول قدرت

سیاسی و نظامی غرب

ظهور اسلام به عنوان یک قطب فرهنگی جدید ← پیامد الهام گرفتن از

انقلاب اسلامی ایران

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۱۱۰ و ۱۱۳)

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

۵۰- گزینه «۴»

- مدار مشروعیت حق و باطل بودن است.

- جهان اسلام طی سده‌های مختلف یا مانند آن‌چه در جنگ‌های صلیبی

گذشت، به دفع مهاجمان پرداخت یا مانند آن‌چه در حمله مغول رخ داد،

مهاجمان را درون خود جذب و هضم کرد.

- افرادی که مدت زیادی با هم زندگی کرده‌اند، سرگذشت و سرنوشت

مشترکی پیدا می‌کنند که به صورت خاطره جمعی و مشترک درمی‌آید و از

نسلی به نسل دیگر انتقال می‌یابد. این خاطره در گذر زمان، متراکم و

مستحکم می‌شود و بُعد تاریخی هویت جامعه را می‌سازد.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۱۱۰، ۱۱۱ و ۱۱۲)

نمودار «ب»: بیانگر نگاه طولی به تاریخ بشر است و در این دیدگاه، عده‌ای از جامعه‌شناسان مانند آگوست کنت، اسپنسر، دورکیم و مارکس معتقدند همه جهان‌های اجتماعی شبیه یکدیگرند و بر همین اساس مسیر یکسانی را نیز طی می‌کنند. دورکیم حرکت جوامع بشری را به دو مقطع تقسیم می‌کند. جوامع مقطع نخست را جوامع مکانیکی و جوامع مقطع دوم را جوامع ارگانیکی می‌نامد.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۴۲ و ۴۳)

(کتاب آبی پیمانه‌ای - کنکور سراسری ۹۵)

۴۷- گزینه «۲»

- جهان اجتماعی بی‌شابهت با موجودات زنده نیست. برخی از ویژگی‌های موجود زنده در جهان اجتماعی نیز وجود دارد. جهان اجتماعی مانند بدن یک موجود زنده دارای اعضای مختلف است و این اعضا در ارتباط با هم از نوعی نظم برخوردارند. با وجود همه این شباهت‌ها، تفاوت‌های مهمی میان اندامواره موجود زنده با جهان اجتماعی وجود دارد. مهم‌ترین و اصلی‌ترین تفاوت این است که نظم و چینش عناصر و اعضای جهان اجتماعی، طبیعی و تکوینی نیست، بلکه با اراده و آگاهی انسان تعریف می‌شود و با قرارداد و اعتبار انسان‌ها به وجود می‌آید.

- هرگاه یک نسل نتواند فرهنگ خود را حفظ کند یا نتواند آن را به نسل بعد منتقل سازد، جهان اجتماعی آن فرومی‌ریزد یا دگرگون می‌شود. هر جامعه طی نسل‌های مختلف، با انتقال فرهنگ خود به بازتولید خویش می‌پردازد.

- اجزا و بخش‌های مختلف جهان اجتماعی دارای اهمیتی یکسان نیستند؛ بخش‌هایی به سهولت تغییر پیدا می‌کنند و تغییر آن‌ها، تحولی مهم در جهان اجتماعی پدید نمی‌آورد؛ برخی می‌توانند حذف شوند و با حذف آن‌ها جهان اجتماعی استمرار پیدا می‌کند؛ اما بخش‌های دیگر نمی‌توانند حذف شوند، چون با حذف آن‌ها، جهان اجتماعی فرومی‌ریزد و برخی از آن‌ها به گونه‌ای هستند که با تغییرشان، جهان اجتماعی نیز تغییر بنیادین پیدا می‌کند به بخش‌هایی که امکان تغییر بیشتر داشته و نقش حیاتی و اساسی ندارند، «لایه‌های سطحی جهان اجتماعی» و به بخش‌هایی که تأثیر حیاتی و تعیین‌کننده برای جهان اجتماعی دارند، «لایه‌های عمیق و بنیادین جهان اجتماعی» می‌گوییم.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۴ و ۲۴)

جامعه‌شناسی (۲)

۵۱- گزینه «۱»

(سینا غلامی)

گزینه «۱»: درست - نادرست؛ با اوج‌گیری جنبش عدالتخانه، منورالفکران غرب‌زده به آن پیوستند و در جریان بست نشینی در سفارتخانه انگلستان، نام مشروطه را برای آن برگزیدند.

گزینه «۲»: درست - درست

گزینه «۳»: نادرست؛ بیدارگران نخستین، باوجود رویکرد اعتراض‌آمیز به غرب، از فرهنگ غرب شناخت عمیقی نداشتند. آنها خطر غرب را بیشتر در سلطه‌گری و قدرت سیاسی و اقتصادی آن می‌دیدند - نادرست؛ جنبش تنباکو نمونه‌ای موفق از فعالیت رقابت‌آمیز اصلاحی است و فعالیت رقابت‌آمیز را از اصلاح رفتار به اصلاح ساختار تغییر داد و به «جنبش عدالتخانه» منجر شد.

گزینه «۴»: نادرست؛ بر خلاف منورالفکران غرب‌گرا که حضور سیاسی و اقتصادی کشورهای استعمارگر را فرصت می‌دانستند، بیدارگران نخستین به خطر کشورهای غربی برای جوامع اسلامی توجه داشتند و خواستار استقلال اقتصادی و سیاسی جوامع اسلامی بودند - نادرست؛ هنگامی که قاجار به دلیل اثربخشی از دولت‌های استعماری به‌جای مقاومت در برابر بیگانگان به قراردادهای استعماری روی آوردند، مقاومت منفی به‌سوی فعالیت رقابت‌آمیز تغییر کرد (نه جنبش عدالتخانه).

(پایه‌شناسی (۲)، بیداری اسلامی و جهان پریر، صفحه‌های ۹، ۱۱۶ و ۱۱۷)

۵۲- گزینه «۲»

(سینا غلامی)

الف) انقلاب اسلامی ایران، انقلاب‌ها و جنبش‌های آزادی‌بخش قرن بیستم، همگی جهت‌گیری ضد استعماری داشتند و در جهت ازبین‌بردن سلطه سیاسی کشورهای غربی عمل می‌کردند.

ب) انقلاب اکتبر ۱۹۱۷ روسیه به دلیل رویکرد چپ و سوسیالیستی با دیگر انقلاب‌های اروپایی تفاوت داشت. ولی به دلیل سکولار بودن درون فرهنگ غرب قرار داشت.

ج) جنبش عدالتخانه و انقلاب مشروطه از جمله فعالیت‌هایی بودند که به تغییر ساختار سیاسی منجر شدند نه صرفاً اصلاح رفتار یا ساختار حکومت.

به همین دلیل انقلاب اجتماعی بودند.

د) رهبران دینی پس از شکست در مشروطه، از موضع فعالیت رقابت‌آمیز به موضع مقاومت منفی بازگشتند. این موضع در مرجعیت شیعه تا شروع انقلاب اسلامی ادامه یافت.

(پایه‌شناسی (۲)، بیداری اسلامی و جهان پریر، صفحه‌های ۱۱۸، ۱۲۱ و ۱۲۶)

۵۳- گزینه «۲»

(ریحانه امینی)

تشریح موارد نادرست:

- بر اساس دیدگاه اول جهان تکوینی به جهان طبیعت محدود می‌شود و جهان طبیعت از جهان ذهنی و فرهنگی مهم‌تر است.

- کودتای انگلیسی سوم اسفند ۱۲۹۹ رضاخان و همچنین کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ محمدرضا پهلوی دو نمونه موفق مربوط به استعمار نو می‌باشند.

- استبداد قومی دارای هویتی غیر اسلامی بود اما به دلیل اینکه پشتوانه‌ای خارج از جهان اسلام نداشت، از رویارویی مستقیم با فرهنگ اسلامی دوری می‌کرد.

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۷، ۸، ۱۳، ۲۴ و ۳۱)

۵۴- گزینه «۴»

(ریحانه امینی)

تشریح موارد:

- از منظر قرآن، هرگاه انسان، اخلاق الهی داشته باشد و جامعه نیز از فرهنگ توحیدی برخوردار باشد، جهان تکوینی درهای برکات خود را به روی آنها می‌گشاید.

- فرهنگ‌هایی که به حقیقتی قائل نباشند، نمی‌توانند معیار و میزانی برای سنجش عقاید و ارزش‌های مختلف داشته باشند و در نتیجه، نمی‌توانند از حقانیت ارزش‌های خود دفاع کنند.

- قومی که در اثر تهاجم نظامی شکست می‌خورد، اگر هویت فرهنگی‌اش را حفظ کند با ضعیف شدن تدریجی قدرت نظامی مهاجم، می‌تواند استقلال سیاسی خود را به دست آورد.

- این مکاتب علاوه بر اینکه وحدت امت اسلامی را مخدوش می‌کردند، مورد حمایت مردمی که در دامان فرهنگ اسلام تربیت یافته بودند قرار نمی‌گرفتند.

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۸، ۱۵، ۲۱ و ۳۲)

۵۵- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمان‌های)

تک‌محصولی شدن اقتصاد کشورهای استعمارزده، قدرت چانه‌زنی در اقتصاد جهانی را از آنها می‌گیرد و این پدیده، موجب وابستگی اقتصادی آنها به کشورهای استعمارگر می‌شود. کشورهای غربی به اقتضای بازار مصرف،

۵۸- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

- همکاری با پادشاه جز در مورد واجبات نظامیه انجام نمی‌شد ← مقاومت منفی

- پیوستن منورالفکران به عالمان مسلمان ← اوج‌گیری جنبش عدالتخانه

- دنیسم یعنی اعتقاد به خدایی که هیچ برنامه‌ای برای هدایت و سعادت بشر ندارد.

- تحمیل رفتار عادلانه بر کسانی که با معیارهای الهی به قدرت نرسیده بودند. ← مشکل عدالتخانه

(جامعه‌شناسی (۲)، ترکیبی، صفحه‌های ۴۲، ۱۱۶، ۱۱۷ و ۱۲۰)

۵۹- گزینه «۳»

(مفهوم‌های یعقوبی)

تشریح عبارت‌ها:

الف) شناخت عقلی جدید بیش از دو سده دوام نیاورد. به همین دلیل در قرن نوزدهم و بیستم، شناخت حسی و تجربی را تنها راه شناخت علمی می‌دانستند.

ب) فرهنگ غرب با انکار حقایق قدسی، به آرمان‌های انقلاب فرانسه نرسید.

ج) در نیمه اول قرن بیستم، با روشن شدن محدودیت‌های علم تجربی، علم از داوری‌های ارزشی دست برداشت و به امور طبیعی محدود شد.

د) فرهنگ غرب با اصالت بخشیدن به انسان دنیوی در قرن بیستم به پوچ‌گرایی، یأس و ناامیدی و مرگ آرمان‌ها و امیدها انجامید.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۹۹ و ۱۰۱)

۶۰- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

عارضی و تحمیلی بودن جنگ در جامعه جدید غربی: کنت

جهنمی‌ترین جنگ قرن بیستم: جنگ ویتنام

مرکز و پیرامون: بر اساس این نظریه، جوامع غربی، چالش‌های درونی خود را از طریق بهره‌کشی از کشورهای غیرغربی حل می‌کنند.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۸۴، ۸۵ و ۸۹)

برخی از صنایع وابسته را به کشورهای استعمارزده منتقل می‌کنند؛ ولی این انتقال، در جهت استقلال یا تعدیل جهانی ثروت عمل نمی‌کند؛ بلکه در جهت منافع بیش‌تر کشورهای استعمارگر است و بدین ترتیب با رشد و تحول کشورهای استعمارزده نیز فاصله و وابستگی کشورهای غربی و غیرغربی، هم‌چنان حفظ می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۶۵ و ۶۶)

۵۶- گزینه «۳»

(فاطمه صفری)

- ترویج علوم انسانی غربی در کشورهای غیرغربی، عمیق‌ترین تأثیر را بر توزیع فرهنگ غرب در جهان دارد؛ زیرا این علوم موجب می‌شوند که فرهنگ‌های دینی، هویت خود را از نگاه فرهنگ غربی بازنگری و ارزیابی کنند. این پدیده، فرهنگ‌ها را از علمی که بر پایه بنیان‌های معرفتی دینی است، محروم می‌گرداند. رسانه، ابزار جهان غرب برای تأثیرگذاری بر عموم مردم است، نه نخبان.

- به دلیل وابستگی کشورهای استعمارزده، مبادلات تجاری در سطح جهانی نامتعادل می‌شود و انتقال ثروت، به طرف کشورهای غربی ادامه می‌کند و همچنین این وابستگی، امکان عبور از مرحله استعمار به استعمار نو را برای کشورهای استعمارگر پدید می‌آورد.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۶۶، ۷۰ و ۷۱)

۵۷- گزینه «۲»

(یاسین ساعدی)

- فرهنگ‌هایی که به حقیقتی قائل نباشند. نمی‌توانند معیار و میزانی برای سنجش عقاید و ارزش‌های مختلف داشته باشند و در نتیجه نمی‌توانند از حقانیت ارزش‌های خود دفاع کنند.

- فرهنگ جهانی باید دارای دو سطح از عقلانیت باشد؛ ابتدا باید به پرسش‌های بنیادین بشر درباره انسان و جهان پاسخ دهد. اگر فرهنگی نتواند به این پرسش‌ها پاسخ دهد توانایی دفاع از هویت خود را نخواهد داشت.

- فرهنگی که صرفاً متوجه نیازهای مادی و دنیوی انسان است و از نیازهای ابدی و معنوی او چشم‌پوشی می‌کند، بشر را به بحران‌های روحی و روانی گرفتار می‌سازد. فرهنگ جهانی باید از معنویت که ارزشی جهان‌شمول است برخوردار باشد.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۱۴ تا ۱۶)

روان‌شناسی

۶۱- گزینه «۳»

(مفهم میبوی)

تعریف عملیاتی، یک متغیر را به شکل دقیق، شفاف و قابل اندازه‌گیری تعریف می‌کند. در گزینه «۳»، اضطراب بر اساس نمره حاصل از پرسشنامه اضطراب یک تعریف شده است؛ بنابراین این گزینه یک تعریف عملیاتی است. سایر گزینه‌ها صرفاً تعریف مفهومی یا نظری متغیرها را بیان می‌کنند و شیوه سنجش آن‌ها را مشخص نمی‌سازند.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۱۸ و ۱۹)

۶۲- گزینه «۳»

(مفهم میبوی)

دوقلوهای همسان از یک تخمک تشکیل می‌شوند، ویژگی‌های وراثتی یکسان دارند و همیشه هم‌جنس هستند. دوقلوهای ناهمسان از دو تخمک جداگانه تشکیل می‌شوند و می‌توانند هم‌جنس یا غیرهم‌جنس باشند.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه ۴۰)

۶۳- گزینه «۱»

بررسی عبارت‌ها:

الف) نادرست؛ در محرومیت حسی، تمام گیرنده‌های حسی (نه فقط بینایی و شنوایی) تا حد امکان از دریافت محرک‌های بیرونی محروم می‌شوند. ب) درست؛ تفسیر و معنا بخشیدن به علامت «ایست» و تصمیم به توقف، نمونه‌ای از ادراک است. ج) درست؛ توجهی که به‌صورت مداوم و پایدار ادامه یابد، تمرکز نامیده می‌شود. د) درست؛ خوگیری موجب کاهش پردازش محرک‌های تکراری شده و از آفات تمرکز به شمار می‌آید.

(روان‌شناسی، احساس، توجه، ادراک، صفحه‌های ۶۹، ۷۰، ۷۳ و ۷۵)

۶۴- گزینه «۲»

(مفهم میبوی)

بررسی عبارت‌ها:

الف) این وضعیت نمونه‌ای از پدیده نوک‌زبانی است؛ یعنی فرد احساس می‌کند پاسخ را می‌داند، اما در لحظه قادر به بازیابی آن نیست.

ب) دانستن پایتخت کشورها از اطلاعات و دانش عمومی بوده و به حافظه معنایی تعلق دارد.

ج) چون فرد هرگز به ویژگی موردنظر توجه کافی نداشته و آن را به حافظه نسپرده است، با عدم رمزگردانی روبه‌رو هستیم.

د) مطرح کردن پرسش پیش از مطالعه، به مرحله سؤال کردن در روش پس‌خبا مربوط است.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۹۳ تا ۹۸، ۱۰۲ و ۱۰۷)

۶۵- گزینه «۲»

(مفهم‌عرفان فرهادی)

- در کشورهای زلزله‌خیز، محکم‌ترین بناها ساخته می‌شود؛ زیرا دانش زمین‌شناسی و زلزله‌شناسی در آن‌ها رشد خوبی داشته است.

مثال‌های فوق نشان می‌دهد انسان‌ها می‌کوشند با استفاده از روش‌های درست، آن مسائل راه‌حل کنند؛ در نتیجه، مسئله به جای تهدید به یک موضوع خوشایند و فرصت پیشرفت تبدیل می‌شود.

- محمد با انتخاب راه‌حل‌های جایگزین به حل مسئله پرداخته و این مرحله زمانی کاربرد دارد که فرد با به‌کارگیری یک راه‌حل نتواند مسئله خود را حل کند و باید از راه‌حل‌های جایگزین استفاده کند.

- تجربه گذشته ما، بر توانایی ما در حل مسئله تأثیر می‌گذارد. تأثیر یادگیری‌های گذشته بر حل مسئله را «انتقال» می‌گویند. اثر تجربه گذشته همیشه آسان کردن راه‌حل نیست؛ بنابراین انتقال، گاهی می‌تواند اثر مثبت داشته باشد و گاهی می‌تواند منجر به آثار منفی شود.

- در این عبارت نیما کم‌کم به وضعیت مطلوب خود نزدیک می‌شود؛ پس روش او کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب است.

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه‌های ۱۱۵، ۱۲۰، ۱۲۱ و ۱۲۶)

۶۶- گزینه «۲»

(مفهم میبوی)

بررسی دقیق ویژگی‌ها و آینده رشته‌های مختلف ← نشان‌دهنده سبک تصمیم‌گیری منطقی است.

بررسی ویژگی‌های گزینه‌های مختلف پیش از انتخاب ← مربوط به مرحله سوم تصمیم‌گیری (بررسی و ارزیابی هر انتخاب یا اولویت) است.

با وجود توانایی، موفقیت خود را بعید دانستن ← نمونه‌ای از کوچک‌شمردن خود است.

علاقه به رشته در کنار ترس از شکست ← بیانگر تعارض گرایش-اجتناب است؛ زیرا یک گزینه هم جنبه مطلوب (علاقه) و هم جنبه نامطلوب (ترس از شکست) دارد.

(روان‌شناسی، تفکر (۲) تصمیم‌گیری، صفحه‌های ۱۳۶ تا ۱۵۲)

۶۷- گزینه «۳»

(هانا اهمرزاده)

بررسی عبارت‌ها:

- انگیزه‌ها از نظر شدت و جهت در افراد متفاوت هستند.
- انتخاب هدف علاوه بر ایجاد توانمندی، باعث انسجام در رفتار می‌شود.
- هدف معین فرد را از بیراهه‌رفتن و اتلاف منابع انرژی خود مصون می‌دارد.
- یک عنصر هرچه نیرومندتر و هر اندازه ارزیابی مثبت یا منفی آن قوی‌تر باشد، تأثیر قوی‌تری بر نگرش شخص خواهد داشت و رفتار او را شکل خواهد داد.
- در صورت ناهماهنگی با شواهد محیطی، نوعی ادراک کنترل و کارایی کاذب ایجاد می‌شود که مانع بروز رفتار است.
- عوامل مؤثر بر رشد و پیشرفت هر کشور علاوه بر شناسایی موانع بیرونی تابع روش‌های درست اسناددهی می‌باشد.
- بنابراین در مورد «د» همچون مورد «ب» تمامی موارد ذکرشده درست و مرتبط می‌باشند.

(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه‌های ۱۶۲، ۱۶۸، ۱۷۱، ۱۷۳ و ۱۷۶)

۶۸- گزینه «۲»

(هانا اهمرزاده)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه «۱»: بعضی از فشارها و مسائل روانی در ایجاد انواع بیماری‌های جسمانی مانند بیماری‌های قلبی-عروقی تأثیر دارند. بنابراین این فرد نه تنها جایگاه خود را بر روی «سلامت کامل» تثبیت نکرده، بلکه سبک زندگی ناسالمی در پیش گرفته و در حال حرکت به سمت چپ پیوستار است.
- گزینه «۳»: افرادی که از مقابله‌های ناسازگارانه استفاده می‌کنند، معمولاً از موقعیت اجتناب می‌کنند و آن را انکار می‌کنند. خود و دیگران را به‌خاطر مشکل سرزنش می‌کنند، عصبی، پرخاشگر، افسرده و منفعل می‌شوند و دچار فشارهای روانی بیشتری می‌گردند که اثرات آنها وخیم‌تر از فشار روانی اولیه است؛ پس نیاز در موقعیت «ب» نسبت به آراین در موقعیت «الف» فشار روانی عظیم‌تری را متحمل شده است.
- گزینه «۴»: بین روان‌شناسی سلامت و ویژگی‌های روان‌شناختی ارتباط تنگاتنگی وجود دارد و عوامل جسمانی و روانی در روان‌شناسی سلامت با هم نقش متقابل دارند.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی سلامت، صفحه‌های ۱۸۹ تا ۱۹۱ و ۱۹۵ و ۲۰۲)

۶۹- گزینه «۱»

(مهمرب میببی)

- در پژوهش‌های روان‌شناختی، رعایت ملاحظات و اصول اخلاقی، امکان تکرار دقیق بسیاری از مطالعات را محدود می‌کند؛ بنابراین دستیابی به تکرارپذیری نتایج با دشواری بیشتری همراه است. از این‌رو گزینه «۳» که «تعریف عملیاتی» را مطرح کرده است، نادرست است.
- جمله «آدم هرچه ذاتش باشد، همان می‌ماند.» بیانگر این دیدگاه است که ویژگی‌های افراد بیشتر تحت‌تأثیر عوامل ژنتیکی و ذاتی قرار دارند؛ بنابراین به وراثت اشاره دارد و گزینه «۲» که «محیط» را مطرح کرده است، صحیح نیست.
- در مثال مربوط به اپراتور نیروگاه، هشدار سیستم در حالی مورد توجه قرار می‌گیرد که خطر واقعی وجود ندارد؛ چنین وضعیتی نمونه‌ای از هشدار کاذب است، نه «از دست دادن محرک هدف». بنابراین گزینه «۴» نیز رد می‌شود.

همچنین، صرف استفاده از فناوری یا موتورهای جست‌وجو باعث تضعیف حافظه نمی‌شود. کاهش عملکرد حافظه بیشتر در نتیجه استفاده افراطی و وابستگی طولانی‌مدت به فناوری برای انجام تکالیف شناختی رخ می‌دهد.

بنابراین عبارت «به‌تنهایی سبب تضعیف حافظه نمی‌شود» صحیح است.

(روان‌شناسی، ترکیبی، صفحه‌های ۱۹، ۳۹، ۷۷ و ۱۰۴)

۷۰- گزینه «۳»

(فریر هاری)

بررسی گزینه‌ها:

- گزینه «۱»: ناهماهنگی شناختی ناراحت‌کننده است. / در گام چهارم حل مسئله روش‌های قبلی اصلاح و بازبینی می‌شوند.
- گزینه «۲»: یادگیری حاصل از حل مسئله در مقایسه با سایر یادگیری‌ها قابل تعمیم است/ تعارض حاصل ناتوانی در تصمیم‌گیری است.
- گزینه «۳»: درست / نسبت دادن شکست به عدم استعداد، نسبت دادن به عوامل پایدار و درونی است.
- گزینه «۴»: درست/ درست

(روان‌شناسی، ترکیبی، صفحه‌های ۱۱۷ تا ۱۲۰، ۱۵۱، ۱۶۲، ۱۶۹، ۱۷۵، ۱۸۹ و ۱۹۶)

عربی زبان قرآن (۱)

۷۱- گزینه «۲»

(امیر علی فردین- کنبدکاووس)

«اعملوا» (فعل امر): انجام دهید (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «صالحاً» (مفرد): کار شایسته، کار نیکو (رد گزینه ۳) / «تعملون» (فعل مضارع): انجام می‌دهید (رد گزینه‌های ۱ و ۴)

(ترجمه)

۷۲- گزینه «۳»

(ممد رضا سوری - نهاوند)

«الدوام المدرسی»: ساعت کار مدرسه (رد گزینه ۲) / «كانت ... تقترح»: پیشنهاد می‌داد (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «إحدى زميلاتي»: یکی از همکلاسی‌هایم / «أن أطفئ»: که خاموش کنم (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «مكيف الهواء»: کولر / «قليلاً»: کمی (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «لحفاظ على طاقة الكهرباء»: برای محافظت از انرژی برق / «حتى»: تا / «الساعة الحادية عشرة إلّا عشرين دقيقة»: ساعت ده و چهل دقیقه (رد گزینه‌های ۱ و ۴)

(ترجمه)

۷۳- گزینه «۴»

(کامران عبدالهی)

«يُستخرج»: استخراج می‌شود / «أحدث التقنيات»: جدیدترین فناوری‌ها (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «ثُمَّ»: سپس / «يُنقل»: منتقل می‌گردد / «إلى المصانع الكبيرة»: به کارخانه‌های بزرگ / «لِتُصنَع منه»: تا از آن ساخته شود / «مُنتجات مُتنوعة»: محصولات گوناگونی، محصولات گوناگون (رد گزینه ۲) / «تُسهم في ...»: نقش دارند در ... / «تقدّم الحياة المعاصرة»: پیشرفت زندگی امروزی (رد گزینه‌های ۱ و ۳)

(ترجمه)

۷۴- گزینه «۳»

(مهم مهری یعقوبی)

در این گزینه، فعل «خَيَّرَني» (فعل غایب «خَيَّرَ» + نون وقایه + ضمیر «ی» متکلم) به معنای «من را حیران کرد» است.

(ترجمه)

۷۵- گزینه «۲»

(ابوطالب درانی)

«اردک دارد»: البطة تملك ...، للبطة ... (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «غده‌ای طبیعی»: غدة طبيعية (رد گزینه ۴) / «ذئب»: دَنبها (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «روغنی مخصوص»: زيتاً خاصاً

نکته مهم درسی:

مراقب باشید «ذئب: گناه» را با «ذئب: دم» اشتباه نگیرید!

(تعريب)

۷۶- گزینه «۴»

(ممد رضا قائدا مینی - اصفهان)

ترجمه آیه شریفه: «و خداوند آنچه را که در دل‌هایتان هست، می‌داند». بیت گزینه «۴»، همانند آیه صورت سؤال، به دانا بودن خداوند بر رازها، اشاره دارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «۱»: شاعر، مخاطب را از هوای نفس و خواهش‌های نفسانی باز می‌دارد.

گزینه «۲»: «۲»: شاعر، مخاطب را به فراگیری دانش دعوت می‌کند.

گزینه «۳»: «۳»: شاعر به این نکته اشاره دارد که دل، پیرو و تابع چشم است.

(مفهوم)

۷۷- گزینه «۳»

(مصطفی قریمی فرد)

موارد نادرست:

«له» (خطا)، صحیحش: «له» / «الحيوانات» (خطا)، صحیحش: «الحيوانات» / «اللينة» (خطا)، صحیحش: «اللينة»

نکته مهم درسی:

حرف جرّ «ل» با ضمیر، به صورت «لَ» (مثلاً: له) و با سایر اسم‌ها به صورت «لِ» (مثلاً: للمدرسة) می‌آید.

(فبط حرکات)

۷۸- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

در این گزینه، «تدرّس» که فعل مضارع مفرد مؤنث غایب است، با فاعلش (معلّمه) تناسب دارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: در این گزینه، فعل «تعملان» مربوط به مثنای مؤنث غایب است و با «هذان الطّبیان» متناسب نیست.

گزینه «۳»: در این گزینه، فعل مؤنث «یطالعن» با «الطّلاب» که جمع مکسر «الطّالب» است، هم‌خوانی ندارد.

گزینه «۴»: در این گزینه فعل «تفهم» که مربوط به مفرد مذکر مخاطب است، با «زینب» که مفرد مؤنث است، هماهنگی ندارد.

(قواعد فعل)

۷۹- گزینه ۱»

(ولی بری - ابهر)

در گزینه ۱» «قلعتان» فاعل و مرفوع با «الف» است؛ دقت کنید در اسم‌های مثنی، «الف» به تنهایی نشانه مرفوع بودن است، نه «ان»!

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲» «مُحترمون» خبر است، اما جمع مذکر سالم با «واو» مرفوع می‌شود نه «ون»، بنابراین «واو» به تنهایی علامت رفع آن است.

گزینه ۳» «السائحین» مفعول نیست بلکه مضاف‌الیه است و «جميع» مفعول می‌باشد. (در ترکیب اضافی، همیشه مضاف در جمله نقش می‌گیرد!)

گزینه ۴» «المناسبة» صفت است نه مضاف‌الیه، دقت کنید صفت در اعراب تابع موصوف خود است، بنابراین «المناسبة» صفت و منصوب با فتحه است، چون موصوفش (الأعشاب) مفعول و منصوب است.

تکته مهم درسی:

اسمی که بعد از «جميع، كل، بعض، أحد» می‌آید، نقش مضاف‌الیه را دارد.

(انواع اعراب)

۸۰- گزینه ۴»

(مرتضی کاظم شیروزی)

صورت سؤال، گزینه‌ای را می‌خواهد که در آن دو نایب فاعل وجود دارد.

يُسْتَخْرَجُ: مضارع مجهول / النَفْطُ: نایب فاعل / يُنْقَلُ: مضارع مجهول / النَفْطُ:

نایب فاعل. (ترجمه: نفت پس از سال‌ها از شکل‌گیری‌اش از درون زمین استخراج می‌شود، سپس نفت به پالایشگاه‌ها منتقل می‌شود!)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱» «أنتخب: ماضی مجهول / مکان: نایب فاعل / يؤسس: مضارع معلوم (ترجمه: مکان مناسبی انتخاب شده است تا نیکوکاران با تلاش‌های فراوانی بیمارستانی برای خدمت به بیماران تأسیس کنند!)

گزینه ۲» «يُعرف: مضارع مجهول / الطَّبَّاحُ: نایب فاعل / تَنْتَشِرُ و تُشاهدُ:

مضارع معلوم (ترجمه: آشپز به مهارتش معرفی می‌شود و تصاویر غذاهایش در اینترنت منتشر می‌شود و ما آن‌ها را در آنجا مشاهده می‌کنیم!)

گزینه ۳» «يُحَذَّرُ: مضارع مجهول / المُواطِنُونُ: نایب فاعل / تُعَلِنُ: مضارع معلوم (ترجمه: به شهروندان با تابلوهای هشداردهنده جدیدی در امتداد خطوط لوله‌ها که خطر را اعلام می‌کنند، هشدار داده می‌شود!)

(فعل مجهول)

عربی زبان قرآن (۲)

۸۱- گزینه ۱»

(سیر ممدعلی مرتضوی)

«أرسلنا»: ارسال کردیم، فرستادیم (رد گزینه ۳) / «رسولاً»: پیامبری، رسولی / «عصى»: نافرمانی کرد، عصیان نمود (رد گزینه ۲) / «الرسول»: آن پیامبر، آن رسول (رد گزینه ۴)

تکته مهم درسی:

هرگاه اسمی بار اول به صورت نکره و بار دوم همراه با «ال» بیاید، «ال» را می‌توانیم به شکل اسم اشاره (این، آن) ترجمه کنیم:

رسولاً ..... الرسول ..... ← پیامبری ..... آن پیامبر .....

(ترجمه)

۸۲- گزینه ۳»

(ممدرضا قانراهمینی - اصفهان)

«كلّ مؤمن»: هیچ مؤمنی (رد سایر گزینه‌ها) / «لا يُصْغِرُ خَدَّهَ لِلنَّاسِ»: با تکبر رویش را از مردم بر نمی‌گرداند (رد گزینه ۲) / «المُخْتَالِ»: خودپسند (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «لَيْسَ» (فعل ماضی): نیست (رد گزینه ۱) / «للغبد المتواضع ...»: بنده فروتن ... دارد (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «أرفع مقام» (ترکیب اضافی): بالاترین مقام، بالاترین جایگاه (رد گزینه‌های ۲ و ۴)

تکات مهم درسی:

۱) اگر «كلّ» در جمله منفی بیاید و بعد از آن هم اسمی مفرد آمده باشد، معمولاً به صورت «هیچ» ترجمه می‌شود؛ مثال: «لا يُصْغِرُ كُلّ مؤمن خَدَّهَ

لِلنَّاسِ: هیچ مؤمنی، با تکبر رویش را از مردم بر نمی‌گرداند»

۲) هرگاه اسم تفضیل، مضاف واقع شود، معنای «ترین» دارد.

(ترجمه)

۸۳- گزینه ۱»

(امیرعلی فردین - گنبد کاووس)

«ما أغرب»: چه عجیب است، چقدر عجیب است (رد گزینه ۲) / «طريقة تنظيف أسنان التمساح»: روش تمیز کردن دندان‌های تمساح (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «تناول»: خوردن (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «يقترب»: نزدیک می‌شود (رد گزینه ۴) / «نوع من الطيور»: یک نوع از پرندگان (رد گزینه ۳)

(ترجمه)

۸۴- گزینه ۱»

(ولی برمی - ابهر)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: «تَذَلُّ» لازم است نه متعدی و «الصَّعَابُ» نیز فاعلش است که مرفوع شده است، بنابراین جمله باید به صورت «تا سختی‌ها برای شما خوار و کوچک شود» ترجمه گردد.

گزینه ۳: «يُضْرَبُ» مضارع مجهول و «الْمَثَلُ» نیز نایب فاعلش می‌باشد، بنابراین باید به صورت «در میان مردم مثال زده می‌شد» ترجمه شود.

گزینه ۴: «لِيَتَعَلَّمَنَّ» فعل مضارع است و به صورت «تا یاد بگیرند» ترجمه می‌شود، در این گزینه ضمیر متصل در «درس‌هایشان» نیز اضافه است.

(ترجمه)

۸۵- گزینه ۴»

(کامران عبدالهی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «در امتحانات» در تعریب نیامده است.

گزینه ۲: «و يُأْخِذُونَ» به معنی «و می‌گیرند» است که نادرست می‌باشد.

گزینه ۳: «يُنَجِّحُ» فعل مجهول و نادرست است، در این گزینه فعل «تَحْصُلُ» نیز با جمله مطابقت ندارد.

۸۶- گزینه ۱»

(مصطفی قریمی فرد)

ترجمه آیه: هرگاه افراد نادان آنان را خطاب کنند، سلام (سخن آرام) می‌گویند!

مفهوم آیه: خویشن‌داری، دوری از بحث‌های بیهوده، حفظ وقار و پاسخ دادن با آرامش در برابر نادانی

این مفهوم دقیقاً در بیت گزینه ۱» هم مشهود است.

(مفهوم)

۸۷- گزینه ۱»

(ابوطالب درانی)

«مع فاعله» نادرست است، زیرا فعل «جُرِّبَتْ» مجهول است و فاعل ندارد.

تکات مهم درسی:

در سؤالات تحلیل صرفی و اعراب دقت کنید برای فعل‌های معلوم، «فاعل» و برای فعل‌های مجهول، «نائب فاعل» ذکر شود.

(تحلیل صرفی و اعراب)

۸۸- گزینه ۴»

(مرتضی کاظم شیرودی)

در گزینه ۴، حرف «لام» برای بیان سبب و علت آمده است به معنای «تا، برای اینکه» (امروز در سالن مدرسه گردهم می‌آییم تا دوستان قدیمی‌مان را یاد کنیم!)؛ اما در سایر گزینه‌ها، حرف «لام» معنای امر (باید) می‌دهد.

ترجمه گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «میهن به کمک فرزندان پیشرفت می‌کند؛ پس باید از تلاش‌های آنان با تمام سپاس و قدردانی یاد کنیم!

گزینه ۲: «حاتم طائی از خانواده و آبروی خود حمایت می‌کرد؛ پس باید همیشه او را به نیکی یاد کنیم!

گزینه ۳: «باید نعمت‌های فراوانی را که خدا به ما بخشیده است، یاد کنیم و همگی از او به خاطر آن‌ها سپاسگزاری کنیم!

(ترجمه فعل مضارع)

۸۹- گزینه ۳»

(مهدی رضا سوری - نعاوندر)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «(مضارع + ... مضارع ← مضارع اخباری / مضارع التزامی)

«لَا يَسْمَعُ»: شنیده نمی‌شود، شنیده نشود

گزینه ۲: «(ماضی + ... ماضی ← ماضی ساده / ماضی بعید)

«قُرْأْنَا»: خواندیم، خوانده بودیم

گزینه ۴: «(مضارع + ... مضارع ← مضارع اخباری / مضارع التزامی)

«يَشْجَعُونَ»: تشویق می‌کنند، تشویق بکنند

(ترجمه فعل مضارع)

۹۰- گزینه ۴»

(ابوطالب درانی)

«كَانَ يَأْمُرُ»: (معادل ماضی استمراری فارسی) امر می‌کرد

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «كان» به یک حقیقت ثابت اشاره دارد، پس می‌تواند به صورت مضارع (است) ترجمه شود.

گزینه ۲: «لَيسَ» یک فعل ماضی است، اما معنای مضارع (نیست) دارد.

گزینه ۳: فعل ماضی را در جمله‌های شرطی، می‌توان به صورت مضارع ترجمه کرد.

(افعال ناقصه)

منطق

۹۱- گزینه ۲

(مهم قربانی)

دانش منطق مانند مهارت‌هایی نظیر دوچرخه‌سواری یا رانندگی، دو جنبه «نظری» و «عملی» دارد. اگرچه منطق دانشی مهارتی و کاربردی است، اما این امر به معنای بی‌تأثیر بودن دستورالعمل‌های نظری نیست؛ بلکه برای رسیدن به تبحر عملی، ابتدا باید قواعد نظری را آموخت و سپس با تمرین و ممارست آن‌ها را به کار بست. بنابراین نقشی آموزه‌های نظری، این عبارت را نادرست می‌سازد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: قواعد منطق ابداع، اختراع یا ساخته ذهن منطق‌دانان نیستند، بلکه این قواعد در ساختار طبیعی ذهن انسان وجود داشته‌اند و منطق‌دانان صرفاً آن‌ها را کشف، شناسایی و استخراج کرده‌اند.

گزینه ۳: هدف منطق زمانی محقق می‌شود که قواعد آن عملاً رعایت شوند. صرف دانستن قواعد منطق (مانند دانستن قوانین رانندگی) به تنهایی مانع لغزش و خطای ذهن نمی‌شود، بلکه به کار بستن آن‌ها مانع خطاست.

گزینه ۴: منطق علاوه بر جنبه ایجابی (ارائه شیوه درست اندیشیدن)، جنبه سلبی نیز دارد. تشبیه مغالطه به بیماری نشان می‌دهد که منطق‌دان باید مانند پزشک، عوامل لغزش و بیماری‌های فکری (مغالطه‌ها) را دسته‌بندی و شناسایی کند تا بتواند از آن‌ها جلوگیری نماید.

(منطق، منطق، ترازوی اندیشه، صفحه‌های ۴ و ۵)

۹۲- گزینه ۲

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

نمی‌توانی (بلد نیستی یا اجازه نداری) ماشین را داخل پارکینگ بیاوری.

(منطق، لفظ و معنا، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴)

۹۳- گزینه ۴

(علی معزی)

هرگاه دو مفهوم با یکدیگر نسبت «تباین» داشته باشند، برای تعیین نسبت میان نقیض‌های آن‌ها («غیر الف» و «غیر ب»)، دو حالت کلی رخ می‌دهد:

حالت اول: دو مفهوم متباین، نقیض یکدیگر «نباشند» (مانند انسان و اسب) دو مفهوم «انسان» و «اسب» هیچ مصداق مشترکی ندارند (تباین دارند)، اما تمام موجودات هستی را هم به دو بخش تقسیم نمی‌کنند؛ زیرا مفاهیمی مانند «درخت» یا «سنگ» وجود دارند که نه انسان هستند و نه اسب. در این صورت نسبت بین نقیض‌های دو مفهوم، «عموم و خصوص من‌وجه» خواهد بود:

«بعضی غیرانسان‌ها، غیراسب هستند» - «بعضی غیراسب‌ها، غیرانسان نیستند»

«بعضی غیراسب‌ها، غیرانسان هستند» - «بعضی غیرانسان‌ها، غیراسب نیستند»

حالت دوم: دو مفهوم متباین، نقیض یکدیگر «باشند» (مانند زوج و فرد) در مجموعه اعداد صحیح، دو مفهوم «زوج» و «فرد» نه تنها هیچ مصداق مشترکی ندارند، بلکه کل مجموعه اعداد را کاملاً منحصر به همین دو دسته می‌کنند. در این صورت نسبت بین نقیض‌های دو مفهوم، «تباین» خواهد بود:

«هیچ غیرزوجی، غیرفرد نیست» - «هیچ غیرفردی، غیرزوج نیست»
در نتیجه نسبت میان مفاهیم صورت سؤال به‌ترتیب «عموم و خصوص من‌وجه» و «تباین» است.

(منطق، مفهوم و مصداق، صفحه‌های ۲۲ و ۲۳)

۹۴- گزینه ۴

(علی معزی)

بخش اول (تعریف مصدر): تعریف درست و کامل مصدر عبارت است از: «کلمه‌ای که بر انجام کار یا وقوع حالتی (بدون زمان مشخص) دلالت می‌کند».

تعریف صورت سؤال جامع نیست؛ زیرا مصدرهایی را که بر «وقوع حالت» دلالت دارند در بر نمی‌گیرد.

تعریف صورت سؤال مانع نیست؛ زیرا «فعل» را هم که بر انجام کاری دلالت دارد، شامل می‌شود.

بنابراین تعریف صورت سؤال نه جامع است و نه مانع.

بخش دوم (تعریف دلجویی به استمالت): یکی از شرایط تعریف صحیح، «واضح و روشن بودن» (استفاده از الفاظ آشنا برای مخاطب) است. واژه «استمالت» خود واژه‌ای دشوار و ناآشنا برای مخاطب است؛ بنابراین، این تعریف شرط واضح بودن را ندارد.

(منطق، اقسام و شرایط تعریف، صفحه‌های ۳۴ و ۳۵)

۹۵- گزینه ۴

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

در یک استدلال استقرایی قوی، نمونه‌ها باید متفاوت و تصادفی باشند و بیانگر همه طیف‌های مختلفی باشند که بررسی خواهند شد.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه‌های ۴۶ و ۴۷)

۹۶- گزینه «۴»

(فرهار قاسمی نزار)

قابلیت انطباق موضوع بر موارد و مصادیق متعدد، به معنای کلی بودن مفهوم موضوع است. قضیه‌ای که موضوع آن مفهوم کلی باشد، قضیه محصوره نامیده می‌شود. قضیه محصوره از نظر کمیت می‌تواند «کلیه» یا «جزئی» باشد؛ بنابراین این قضیه ممکن است محصوره جزئی باشد (گزینه «۴»).

علت رد سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: قضیه محصوره می‌تواند سالبه یا جزئی باشد. مثال: «بعضی انسان‌ها شاعرند».

گزینه «۲»: هر قضیه‌ای که موضوع آن مفهوم کلی باشد، قطعاً محصوره است و نمی‌تواند شخصیه باشد.

گزینه «۳»: کیفیت قضیه محصوره می‌تواند سالبه نیز باشد. مثال: «هیچ انسانی پرنده نیست».

(منطق، قضیه مملی، صفه‌های ۵۸ و ۵۹)

۹۷- گزینه «۲»

(ممد قربانی)

در منطق، برای به‌دست‌آوردن عکس مستوی یک قضیه، باید موضوع و محمول قضیه جابه‌جا شوند؛ اما رعایت دو قاعده اصلی برای صحت استدلال ضروری است:

۱- بقای کیفیت: (موجب به موجب و سالبه به سالبه تبدیل شود)

۲- بقای صدق: (قضیه جدید حتماً صادق باشد)

بر اساس قواعد منطقی عکس مستوی قضیه «سالبه جزئی» هیچ‌گاه عکس مستوی لازم‌الصدق ندارد. در این سؤال، قضیه اولیه «بعضی غیردانشجویان ورزشکار نیستند» یک سالبه جزئی است. شخص با جابه‌جا کردن موضوع و محمول، سعی کرده برای این سالبه جزئی عکس مستوی تشکیل دهد که دچار مغالطه «یهام انعکاس» شده است.

(منطق، اعلام قضایا، صفه‌های ۶۷ تا ۶۹)

۹۸- گزینه «۱»

(موسی سپاهی - سروان)

برای تعیین دامنه مصادیق (علامت‌گذاری) در منطق، دو قانون اصلی وجود دارد:

۱- علامت موضوع: در قضایای کلیه و شخصیه برابر با مثبت (+) و در قضایای جزئی برابر با منفی (-) است.

۲- علامت محمول: در قضایای سالبه برابر با مثبت (+) و در قضایای موجب برابر با منفی (-) است.

در قضیه گزینه «۱» («نخستین فیلسوف یونانی تالس است»)، از نظر ساختار نگارشی جای موضوع و محمول جابه‌جا شده است؛ یعنی «نخستین فیلسوف یونانی» نقش محمول را دارد و «تالس» موضوع قضیه است. اما از آن‌جا که این قضیه درباره یک فرد مشخص صحبت می‌کند، یک قضیه شخصیه موجب محسوب می‌شود. در قضایای شخصیه، موضوع قضیه همواره علامت مثبت (+) می‌گیرد و محمول آن نیز به دلیل موجب بودن حکم، علامت منفی (-) به خود اختصاص می‌دهد. بنابراین علامت‌گذاری این گزینه کاملاً درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: این قضیه از نوع سالبه کلیه است. در قضایای سالبه کلیه هم دامنه مصادیق موضوع و هم دامنه مصادیق محمول باید علامت مثبت داشته باشند.

گزینه «۳»: این قضیه از نوع موجب جزئی است. در قضایای موجب جزئی هم موضوع و هم محمول دارای علامت منفی هستند.

گزینه «۴»: این قضیه از نوع سالبه جزئی است. در قضایای سالبه جزئی، موضوع دارای علامت منفی و محمول دارای علامت مثبت است.

(منطق، قیاس اقترانی، صفه‌های ۷۶ و ۷۷)

۹۹- گزینه «۳»

(پرگل رمیمی)

در قضیه منفصل حقیقی، اجتماع و ارتفاع دو بخش قضیه به‌طور هم‌زمان محال است؛ یعنی طرفین قضیه «نه هم‌زمان صادق می‌شوند و نه هم‌زمان کاذب».

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: این گزاره لزوماً درست نیست؛ زیرا «هم‌زمان صادق نبودن» می‌تواند ویژگی قضیه مانع‌الجمع نیز باشد و آن قضیه لزوماً منفصل حقیقی نباشد.

گزینه «۲»: این عبارت نادرست است؛ زیرا «هم‌زمان کاذب نبودن» (امکان پذیر نبودن ارتفاع) ویژگی قضایای مانع‌الرفع و منفصل حقیقی است، نه مانع‌الجمع.

گزینه «۴»: این گزاره نادرست است؛ زیرا در قضیه مانع‌الرفع، فقط کذب هم‌زمان محال است، اما صدق و اجتماع هم‌زمان دو بخش جایز و ممکن است.

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفه‌های ۸۷ تا ۸۹)

۱۰۰- گزینه «۳»

(فیروز نژادنیف - تبریز)

عبارت گزینه «۳» دچار مغالطه مسموم کردن چاه (از اقسام مغالطه در اثر عوامل روانی) شده است. در این مغالطه، گوینده بدون ذکر دلیل عقلی، ویژگی‌های ناپسند و منفی (مانند «بیکار و بی‌هدف بودن») را به طرفداران یک عمل یا نظریه (علاقه‌مندان به مطالعه رمان) نسبت می‌دهد تا کسی جرئت نکند به آن سمت برود یا آن عمل را انجام دهد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: گزاره‌ای عادی درباره رابطه میان تلاش آموزشی و قبولی است و هیچ مغالطه‌ای ندارد.

گزینه «۲»: گزارش یک واقعیت درباره دانش‌آموزان برتر است و فاقد استدلال مغالطه‌آمیز است.

گزینه «۴»: توصیف یک رویداد طبیعی و منطقی در محیط آموزشی است و مغالطه‌ای در آن رخ نداده است.

(منطق، سنشگری در تفکر، صفحه ۱۰۸)

فلسفه یازدهم

۱۰۱- گزینه «۲»

(پواد پاکدل - فاروج)

روش بررسی مسائل فلسفی (گزینه‌های ۱ و ۴) و مسائل ریاضی (گزینه ۳) یکسان بوده و متکی بر عقل و استدلال عقلی است؛ زیرا در این دانش‌ها، تجربه و حواس کاربردی ندارند. اما بررسی امکان حیات در سایر سیارات (گزینه ۲) موضوعی کاملاً تجربی است که پاسخ به آن از طریق مشاهده، آزمایش و ابزارهای تجربی (مانند کاوشگرهای فضایی) انجام می‌شود.

(فلسفه یازدهم، پیستی فلسفه، صفحه ۱۰)

۱۰۲- گزینه «۲»

(مهمد قربانی)

افلاطون تمثیل غار را در کتاب «جمهوری» مطرح کرده است تا نشان دهد بزرگ‌ترین زندان بشر، گرفتاری در توهمات، تعصبات و عادات‌های غیرمنطقی است.

در زبان تمثیل:

زندانیان درون غار: نماد انسان‌هایی هستند که غرق در عادات و باورهای نادرست خود و جامعه شده‌اند.

زنجیرها: نماد تعصبات و عادات‌های غیرمنطقی هستند که مانع حرکت انسان به سمت حقیقت می‌شوند.

رهایی و خروج از غار: به معنای گسستن این زنجیرها به کمک تفکر فلسفی و نیروی عقلانیت است.

بنابراین، هدف اصلی و جامع افلاطون این است که نقش عقل و فلسفه را در شکستن زنجیر عادات باطل، رهایی از جهل و رسیدن به آزادی حقیقی اندیشه به تصویر بکشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: دردناک بودن مواجهه اولیه با حقیقت فقط یکی از مراحل و ویژگی‌های مسیر دستیابی به معرفت حقیقی است. این موضوع حقیقت مسیر را نشان می‌دهد اما هدف کلی و اصلی افلاطون از طرح کل تمثیل نیست.

گزینه «۳»: آموزش فن سخنوری و تقلیل هدف اندیشه به پیروزی در گفت‌وگوها، روش سوفیست‌ها بود. تفکر فلسفی افلاطون و سقراط کاملاً در نقطه مقابل سوفیست‌ها قرار دارد و به دنبال کشف حقیقت از طریق عقل است، نه آموزش سخنوری برای تغییر نظر مردم.

گزینه «۴»: تمسخر فرد آزادشده توسط زندانیان درون غار، نشان‌دهنده واکنش اولیه جامعه در برابر فیلسوفان و نقد عادات باطل توسط آنها است. لزوم استقامت فیلسوف شرط رسیدن به هدف است، اما «هدف اصلی و نهایی» طرح تمثیل غار محسوب نمی‌شود.

(فلسفه یازدهم، فلسفه و زندگی، صفحه‌های ۲۴ و ۲۵)

۱۰۳- گزینه «۱»

(مهمد قربانی)

پارمنیدس، هستی و وجود را امری یکپارچه، واحد، غیرقابل تجزیه و ازلی می‌دانست. او بر این باور بود که در جهان جایی برای «نیستی» یا «عدم» وجود ندارد و وجود، زوال‌ناپذیر و همیشگی است.

از نظر پارمنیدس، جهان در دستگاه ادراکی ما دارای دو لایه است:

۱- لایه ظاهری: لایه‌ای که توسط حواس درک می‌شود و به اشتباه، حرکت، تغییر و کثرت را به ما نشان می‌دهد (که غیرحقیقی است).

۲- لایه باطنی: لایه‌ای که حقیقت واقعیت را نشان می‌دهد که امری ثابت و باثبات است و تنها از طریق عقل قابل دریافت و درک است.

از این رو، او حواس را نامعتبر دانسته و عقل را تنها ابزار شناخت حقیقت وجود می‌داند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: لفظ «فلسفه» را اولین بار فیثاغورس به کار برد؛ اما سقراط آن را بر سر زبان‌ها انداخت و عمومی کرد. فیثاغورس همچنین واژه «تئوری» را به معنای رایج امروزی و واژه «کیهان» را برای جهان، نخستین بار به کار برد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: وقوع خطا در برخی از ادراکات حسی باعث نفی کلی اعتبار شناخت حسی نمی‌شود؛ چرا که ما اساساً بر پایه همین شناخت حسی زندگی می‌کنیم، نیازهای روزمره خود را برطرف می‌سازیم و امور طبیعی را پیش می‌بریم.

گزینه «۳»: یکی از مهم‌ترین نشانه‌ها و دلایل ارزش و اعتبار شناخت حسی، توانایی حواس در شناخت تفاوت‌ها و تمایز میان اشیا است.

گزینه «۴»: ابزار حس، تفاوت و تمایز میان اشیا را درک می‌کند و سپس عقل بر اساس این داده‌های حسی تصمیم‌گیری کرده و امکان استفاده‌های گوناگون و متناسب از اشیای مختلف را برای انسان فراهم می‌سازد.

(فلسفه یازدهم، ابزارهای شناخت، صفحه ۵۱)

۱۰۷- گزینه «۲»

(مفهم قربانی)

بر اساس معرفت‌شناسی اوگوست کنت (پوزیتیویسم)، ابزار شناخت فقط «حس و تجربه» است. از نظر کنت، تنها گزاره‌هایی «معنادار» و دارای ارزش معرفتی هستند که اصولاً قابلیت بررسی، سنجش و آزمون تجربی داشته باشند. پس باید گزینه‌ای را انتخاب کنیم که موضوع آن کاملاً مادی، فیزیکی و حس‌پذیر باشد؛ یعنی گزاره‌ای که بتوان آن را با آزمایش، مشاهده یا ابزار تجربی رد یا اثبات کرد.

موضوع گزاره گزینه «۲»، «عناصر مادی»، «ساختار شیمیایی» و یک «مکان فیزیکی (مریخ)» است. اگرچه ممکن است کاوش در اعماق مریخ فعلاً دشوار باشد، اما جنس و ماهیت فرضیه، مادی و آزمون‌پذیر تجربی است. از آنجا که می‌توان با نمونه‌برداری و آزمایش شیمیایی صحت آن را بررسی کرد، این گزاره از نظر اوگوست کنت معنادار محسوب می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اصول اولیه منطق (مانند امتناع اجتماع نقیضین)، گزاره‌هایی عقلی و پیشاتجربی هستند. با هیچ آزمایشی نمی‌توان اصل امتناع اجتماع نقیضین را مشاهده یا اثبات تجربی کرد. از آنجا که پوزیتیویست‌ها ادراکات مستقل عقلی را معتبر نمی‌دانند، این گزاره از نظر کنت بی‌معنا است.

گزینه «۳»: موضوع این گزاره درباره «روح مجرد و غیرمادی انسان» است. امور مجرد به دلیل نداشتن ابعاد فیزیکی و مادی، با هیچ ابزار حسی یا آزمایشگاهی قابل مشاهده، اندازه‌گیری و سنجش نیستند. از آنجا که اثبات یا نفی این گزاره از طریق تجربه و آزمون حسی امکان‌پذیر نیست، از نظر اوگوست کنت بی‌معنا محسوب می‌شود.

گزینه «۳»: رابطه علت و معلولی در این گزینه معکوس بیان شده است. پیش از ظهور سوفیست‌ها، اندیشمندان اولیه (که اغلب در مناطقی مانند ایونیا می‌زیستند) درباره تفسیر جهان نظرات متفاوت و متضادی مطرح کرده بودند. ورود این نظرات متضاد به شهر آتن، باعث سردرگمی، تشویش و شک مردم نسبت به علم شد. ظهور سوفیست‌ها معلول و نتیجه این آشفتگی فکری در آتن بود، نه علت پیدایش و انتقال اندیشه‌های متضاد به آتن.

گزینه «۴»: کار اندیشمندان و فیلسوفان اولیه یونان باستان (از جمله تالس) ارائه تبیین عقلانی از جهان و دگرگونی‌های آن بود. تالس اگرچه از مشاهدات تجربی (مانند تبخیر، انجماد و بارش باران) استفاده می‌کرد، اما نگاه و روش اصلی او برای تبیین مبدأ جهان، استدلال عقلانی بود، نه یک «تبیین تجربی».

(فلسفه یازدهم، پیوستی فلسفه و آغاز تاریخی فلسفه، صفحه‌های ۷ و ۳۱ تا ۳۴)

۱۰۴- گزینه «۴»

(فرهاد قاسمی‌نژاد)

سقراط در دادگاه آتن اعلام کرد که از دیرباز با افتراهایی علیه خود مواجه است: شامل: ۱. رفتار برخلاف دین آتنیان ۲. جست‌وجو در اسرار زمین و آسمان ۳. حق جلوه‌دادن باطل و آموزش آن به دیگران.

(فلسفه یازدهم، زندگی بر اساس اندیشه، صفحه‌های ۳۹ و ۴۰)

۱۰۵- گزینه «۴»

(مسین آفونری راهنمایی)

این گزاره، دیدگاه سوفیست‌ها و نشان‌دهنده شکاکیت مطلق است. سوفیست‌ها معتقد بودند که انسان توانایی رسیدن به حقیقت و دستیابی به علم مطابق با واقع را ندارد؛ بنابراین اصل توانایی انسان برای شناخت جهان (یعنی امکان شناخت) را انکار می‌کردند.

(فلسفه یازدهم، امکان شناخت، صفحه‌های ۴۶ تا ۴۸)

۱۰۶- گزینه «۲»

(موسی سپاهی - سروان)

انسان در شناخت حسی با سایر حیوانات مشترک است و حیوانات نیز دارای ابزار شناختی (حواس پنج‌گانه) هستند و از پیرامون خود آگاهی حسی دارند؛ بنابراین توانایی شناخت و داشتن ابزار شناختی به‌طور مطلق منحصر به انسان نیست. آنچه وجه تمایز انسان از سایر حیوانات به شمار می‌رود، بهره‌مندی از قوه عقل، تفکر و تعقل است.

گزینۀ «۴»: این گزاره به مبحث «هدفمندی آفرینش» می‌پردازد. روش تجربی فقط می‌تواند «چگونگی» روابط میان پدیده‌ها را گزارش کند، اما قادر نیست «غایت و هدف کلی جهان» را به آزمایش بگذارد. بنابراین این‌گونه ادعاهای فلسفی از نظر کنت فاقد معناداری هستند.

(فلسفۀ یازدهم، نگاهی به تاریخفۀ معرفت، صفحۀ ۶۵)

۱۰۸- گزینۀ «۴»

(فیروز نژاد زنف - تبریز)

از نظر دکارت، انسان دارای دو ساحت کاملاً جدا و مجزا به نام «بدن» (ساحت مادی) و «نفس یا روح» (ساحت غیرمادی) است؛ یعنی او به دوگانگی روح و بدن اعتقاد داشت و این دو را دو جوهر مستقل می‌دانست که صرفاً با یکدیگر مجاورت و ارتباط دارند. در مقابل این دیدگاه، ملاصدرا معتقد بود که روح و بدن دو جزء جداگانه و ضمیمه‌شده به هم نیستند، بلکه دو مرتبۀ ظاهری و باطنی از یک موجود واحدند و با یکدیگر وحدت حقیقی دارند. بنابراین، گزارۀ گزینۀ «۴» که بر «وحدت حقیقی روح و بدن» تأکید می‌کند، در تقابل کامل با دیدگاه دکارت قرار دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینۀ «۱»: این گزاره کاملاً منطبق بر دیدگاه دکارت است؛ زیرا او روح و بدن را دو ساحت مجزا با خواص و ویژگی‌های متفاوت می‌دانست به طوری که بدن دارای ابعاد فیزیکی و امتداد است، اما روح مرکز اندیشه بوده و فاقد امتداد است.

گزینۀ «۲»: این عبارت نیز کاملاً با دیدگاه دکارت مطابقت دارد؛ چرا که او بدن را مانند یک ماشین پیچیده و تابع قوانین فیزیک و مکانیک می‌دانست، در حالی که روح را غیرمادی و آزاد از قوانین فیزیکی تلقی می‌کرد.

گزینۀ «۳»: این گزاره دقیقاً منطبق بر دیدگاه دکارت است؛ زیرا او نفس را حقیقت انسان و مرکز اندیشه‌ها می‌دانست که از بدن مادی صرفاً به‌منزلۀ یک ابزار بهره می‌برد.

(فلسفۀ یازدهم، پیستی انسان (۱)، صفحۀ ۷۳)

۱۰۹- گزینۀ «۳»

(کتاب آبی پیمان‌های)

ابن‌سینا معتقد است که روح انسان، جنبۀ غیرمادی دارد و اموری مانند دوستی و محبت و ... را درمی‌یابد و در خود پدید می‌آورد. پس محبت انسان (که ناشی از روح مجرد اوست) با محبت حیوانات متفاوت است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینۀ «۱»: سهروردی معتقد بود که نفس انسانی، جنبۀ نورانی وجود اوست.

گزینۀ «۲»: ملاصدرا معتقد بود انسان حقیقتی دو بعدی (روح و جسم) است. روح، باطن بدن است و بین این دو وحدتی حقیقی برقرار است.

گزینۀ «۴»: این نظر فیلسوفان مادی‌گراست که انسان را صرفاً یک ماشین مادی (غیرمجرد) و فقط دارای بدن می‌دانند.

(فلسفۀ یازدهم، پیستی انسان (۱) و (۲)، صفحۀ‌های ۷۴ و ۷۹ تا ۸۱)

۱۱۰- گزینۀ «۱»

(موسی سپاهی - سراوان)

از نظر فیلسوفان ماتریالیست و طبیعت‌گرا، انسان فاقد بُعد روحی و معنوی مجزا است و تمامی افعال او (از جمله افعال اخلاقی) ریشه در افعال طبیعی و تأمین منافع مادی و زیست اجتماعی دارند. در این دیدگاه، «خوب» یا «بد» بودن یک عمل بر اساس سود و زبانی تعیین می‌شود که به انسان می‌رسد. بنابراین، اصول اخلاقی مانند صداقت و عدالت، ارزش ذاتی ندارند بلکه ابزاری برای حفظ منفعت متقابل در زندگی جمعی هستند؛ در نتیجه، اگر فرض شود رعایت یک فضیلت هیچ سودی برای فرد نداشته باشد و نقشی در تأمین منافع او ایفا نکند، بر اساس این مبنا دلیلی برای التزام و پایبندی به آن وجود نخواهد داشت.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینۀ «۲»: پذیرش «ارزش ذاتی» برای فضایل اخلاقی (مستقل از سود و زبان مادی)، با مبانی ماتریالیسم در تعارض است. ماتریالیست‌ها ارزش اصول اخلاقی را صرفاً قراردادی و ابزاری (برای حفظ منفعت) می‌دانند، نه ارزش ذاتی و حقیقی.

گزینۀ «۳»: اعتقاد به اینکه اخلاق «ناشی از گرایش فطری» است، به دیدگاه فیلسوفان مسلمان تعلق دارد که برای انسان بُعد مجرد، روحانی و فطرت قائل هستند؛ در حالی که ماتریالیست‌ها وجود چنین فطرت معنوی و برتری را انکار می‌کنند.

گزینۀ «۴»: در دیدگاه ماتریالیستی، علت رعایت حقوق دیگران منحصر به «الزام قوانین رسمی» نیست، بلکه انسان‌ها بر اساس درک ضرورت زیست اجتماعی و حفظ منفعت متقابل به ابداع و رعایت اصول اخلاقی روی می‌آورند.

(فلسفۀ یازدهم، انسان، موبودر افلاق‌گرا، صفحۀ‌های ۸۹ و ۹۰)

اقتصاد

۱۱۱- گزینه «۲»

(مهری کارداران)

الف) محدوده عمل مؤسسات غیرانتفاعی و خیریه‌ها گاهی محلی و گاهی ملی و حتی جهانی است.

ب) اساسنامه شرکت باید بیان کند که شرکت برای چه کسب‌وکاری تشکیل شده است؛ سهام آن چه میزان است و چگونه تقسیم و فروخته می‌شود؛ چگونه شرکت سرمایه اولیه خود را تأمین می‌کند و چگونه سود و زیان تقسیم می‌شود؛ شرکت چگونه منحل می‌شود و ...

ج) مسئولیت محدود برای سهام‌داران (ضرر و بدهی سهام‌داران محدود به میزان سهم) از مزایای ایجاد شرکت سهامی است.

د) معایب ایجاد شرکت (سهامی): هزینه‌های راه‌اندازی بالاتر، تأخیر در تصمیم‌گیری، پیچیدگی در رابطه مدیریت و مالکیت و موفقیت‌های غیرفردی، تقسیم سود به تناسب مالکیت سهام، قوانین پیچیده‌تر و گزارش‌دهی بیشتر.

(اقتصاد، انقلاب نوع کسب‌وکار، صفحه‌های ۱۷ تا ۱۹)

۱۱۲- گزینه «۴»

(امسان عالی‌نژاد)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در هر نقطه از زمان، هر شخص یا شرکت و یا هر کشوری مقدار معینی از نیروی کار، زمین قابل بهره‌برداری، سرمایه انسانی و فیزیکی دارد.

(قانون اول: منابع خود را شناسایی کنید و بدانید که آنها کمیاب‌اند!)

گزینه «۲»: دو نوع گسترده از انواع تصمیمات وجود دارد. اولین دسته به یک انتخاب از میان گزینه‌های مختلف می‌پردازد و دسته دیگر به انتخاب چه مقدار از هر چیز اشاره می‌کند. (قانون پنجم: بین هزینه‌ها و منافع خود، مقایسه کنید!)

گزینه «۳»: تنها هزینه‌ای که بر تصمیم‌گیریتان مؤثر است، هزینه‌هایی است که در زمان تصمیم‌گیری شما به وجود می‌آیند. (قانون چهارم: هزینه‌های هدررفته را فراموش کنید!)

(اقتصاد، اصول انتخاب درست، صفحه‌های ۲۴ تا ۲۹)

۱۱۳- گزینه «۳» (کتاب آبی پیمانه‌ای - کنگور سراسری ۱۴۰۲ نوبت اول دی ماه)

به طور کلی بهتر است یک شرکت، به جای تولید در درون مرز امکانات تولید، بر روی مرز امکانات، تولید کند و هر نقطه روی منحنی مرز امکانات تولید نشان می‌دهد که منابع کمیاب بین تولید دو کالای موردنظر تقسیم شده است.

(اقتصاد، مرز امکانات تولید، صفحه‌های ۳۶ و ۳۷)

۱۱۴- گزینه «۳» (کتاب آبی پیمانه‌ای - کنگور سراسری ۱۴۰۳ نوبت دوم تیرماه)

(الف)

هزینه‌های تولید $4x =$ درآمد کارگاه

$x =$ هزینه‌های تولید

میلیون تومان $24 =$ سود

هزینه‌های تولید - درآمد = سود

هزینه‌های تولید - هزینه‌های تولید $4x =$ سود $\Rightarrow$

میلیون تومان $8 = x = \frac{24}{3} \Rightarrow 24 = 4x - x \Rightarrow 24 = 3x \Rightarrow x = 8$

(ب)

میلیون تومان $32 = 4 \times 8 =$ (هزینه‌های تولید $4x$) = درآمد کارگاه

طراح به این قسمت از کتاب درسی که در قسمت «بیشتر بدانیم» آمده توجه کرده است؛ بنابراین مبلغ مورد نظر برای پرداخت مالیات، سود (۲۴) میلیون تومان خواهد بود.

نوع مالیات	تعریف	مقدار مالیات (برای سال ۱۳۹۵)
مالیات بر درآمد مشاغل	درآمد شخص حقیقی از اشتغال به مشاغل تجاری، خدماتی و پزشکی به صورت کل فروش کالا و خدمات پس از کسر هزینه‌ها	مبنای مالیات اظهاری است که باید پر کنند و تا قبل از تیرماه سال بعد به اداره امور مالیاتی محل کار خود تسلیم نمایند.

(اقتصاد، ترکیبی، صفحه‌های ۸، ۹، ۶۱ و ۶۲)

۱۱۵- گزینه «۱»

(مهری ضیائی)

الف) بی‌مبالاتی یا سوءاستفاده برخی صرافان از اعتماد مردم یا تعداد زیاد انواع رسیدها و صرافی‌ها، که آشنایی و اعتبارسنجی آنها را برای مردم سخت کرده بود، موجب شد تا دولت‌ها برای جلوگیری از بروز این‌گونه مشکلات به ناچار چاپ و انتشار اسکناس را برعهده گیرند.

ب) افزایش نقدینگی معمولاً ناشی از عملکرد بانک‌هاست.

ج) برای کالای گران‌تر و پیچیده‌تر، نیاز بیشتری به خرید هوشمندانه وجود دارد تا گزینه‌های مختلف را قبل از انتخاب با هم مقایسه کنید.

(اقتصاد، ترکیبی، صفحه‌های ۹۵، ۹۸ و ۱۳۴)

۱۱۶- گزینه «۳»

(آفرین سامری)

با افزایش قیمت یک کالا، تقاضای آن کاهش می‌یابد. اگر دو کالا مکمل باشند، کاهش تقاضای کالای A باعث کاهش تقاضای کالای B نیز می‌شود؛ بنابراین تقاضای کالای B از مقدار اولیه ۲۵ واحد کمتر خواهد شد.

(اقتصاد، بازار پیست و کلوته عمل می‌کنند؟، صفحه ۴۹)

۱۱۷- گزینه «۱»

(آفرین سامری)

برای به‌دست آوردن سهم دهک اول در کشور «الف» در سال ۱۴۰۱، ابتدا باید شاخص دهک‌ها در کشور «ب» را به‌دست بیاوریم:

$$۶ = \frac{۳۰}{۵} = \text{شاخص دهک کشور «ب» در سال ۱۴۰۱}$$

با توجه به این‌که در صورت سؤال گفته شده در سال ۱۴۰۱، توزیع درآمد در کشور «الف» عادلانه‌تر است؛ بنابراین باید عددی در دهک اول کشور «الف» قرار گیرد که شاخص دهک آن کمتر از ۶ شود.

گزینه‌ها را بررسی می‌کنیم:

$$\text{گزینه «۱»}: \text{تأیید گزینه} \checkmark \quad \frac{۲۰}{۴} = ۵ < ۶$$

$$\text{گزینه «۲»}: \text{تأیید گزینه} \checkmark \quad \frac{۲۰}{۵} = ۴ < ۶$$

$$\text{گزینه «۳»}: \text{رد گزینه} \times \quad \frac{۲۰}{۲} = ۱۰ > ۶$$

$$\text{گزینه «۴»}: \text{رد گزینه} \times \quad \frac{۲۰}{۳} = ۶.\bar{6} > ۶$$

برای به‌دست آوردن سهم دهک اول در کشور «ب» در سال ۱۴۰۲، با توجه به اطلاعات صورت مسئله داریم: وضعیت توزیع درآمد در کشور «ب» در سال ۱۴۰۲ ناعادلانه‌تر از سال ۱۴۰۱ شده است؛ بنابراین هر عددی که باعث شود شاخص دهک‌ها در کشور «ب» در سال ۱۴۰۲ بیشتر از ۶ شود، عدد مناسبی است.

گزینه‌ها را بررسی می‌کنیم:

$$\text{گزینه «۱»}: \text{تأیید گزینه} \checkmark \quad \frac{۳۲}{۴} = ۸ > ۶$$

$$\text{گزینه «۲»}: \text{رد گزینه} \times \quad \frac{۳۲}{۸} = ۴ < ۶$$

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۲۴ و ۱۲۵)

۱۱۸- گزینه «۳»

(آفرین سامری)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»:

$$\text{سپرده‌های دیداری (جاری)} = \frac{\text{موجودی حساب‌های پس‌انداز کوتاه‌مدت}}{۲}$$

$$= \frac{۲۰۰}{۲} = ۱۰۰ \text{ واحد پولی}$$

تکته: حساب‌های جاری اشخاص همان سپرده‌های دیداری است.

$$= \text{شبه پول}$$

$$\text{موجودی حساب‌های پس‌انداز بلندمدت} + \text{موجودی حساب‌های پس‌انداز کوتاه‌مدت}$$

$$= ۱۰۰ + ۴۰۰ = ۵۰۰ \text{ واحد پولی}$$

گزینه «۲»:

$$\text{واحد پولی} = \frac{۱۲۰۰}{۳} = ۴۰۰ = \frac{\text{موجودی اسکناس‌ها}}{۳} = \text{مسکوکات}$$

$$\text{واحد پولی} = ۸۰۰ = ۲ \times ۴۰۰ = \text{ارزش مسکوکات} = ۲ \times \text{چک پول‌ها}$$

$$\text{چک پول} + \text{سپرده‌های دیداری} + \text{اسکناس و مسکوکات} = \text{حجم پول}$$

$$\text{واحد پولی} = ۲۶۰۰ = ۱۲۰۰ + ۴۰۰ + ۲۰۰ + ۸۰۰ = \text{حجم پول}$$

گزینه «۳»:

$$\text{واحد پولی} = ۳۱۰۰ = ۲۶۰۰ + ۵۰۰ = \text{شبه پول} + \text{حجم پول} = \text{نقدینگی}$$

ریاضی و آمار (۳)

۱۲۱- گزینه «۲»

(امیررضا ذاکر زاده)

رقم ۲ در صدگان باید باشد و در رقم اول سمت چپ، رقمی غیر از صفر باید باشد، پس طبق اصل ضرب داریم:

$$\frac{3}{2} \times \frac{3}{1} \times \frac{1}{2} \times \frac{2}{1} \times \frac{1}{1} = 18$$

غیر صفر و ۲

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۴)

۱۲۲- گزینه «۴»

(امیررضا ذاکر زاده)

چون شامل ۳ هست پس از تعداد عضوهای زیرمجموعه و حق انتخاب‌ها یکی کم می‌شود. چون عدد ۹ حذف شده یکی دیگر از حق انتخاب‌ها کم می‌شود. بنابراین:

$$\binom{7-1-1}{5-1} = \binom{5}{4} = 5$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۸ تا ۱۱)

۱۲۳- گزینه «۴»

(مهمرب بقرایی)

باید دو نقطه از d_1 و دو نقطه از d_2 انتخاب کنیم. بنابراین:

$$\binom{4}{2} \times \binom{5}{2} = \frac{4!}{2! \times 2!} \times \frac{5!}{2! \times 3!} = 6 \times 10 = 60$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۸ تا ۱۱)

۱۲۴- گزینه «۱»

(امیر مهمربیان)

روش اول:

سؤال را به کمک احتمال متمم حل می‌کنیم:

متمم حالت بیان شده آن است که یا هر سه کتاب عربی کنار هم باشند یا هیچ ۲ کتاب عربی کنار هم نباشند.

الف ۳ کتاب عربی کنار هم باشند:

$$A_1 A_2 A_3 F_1 F_2 F_3 F_4 \Rightarrow 3! \times 5! = 6 \times 5!$$

ب) هیچ ۲ کتاب عربی کنار هم نباشد:

ابتدا ۴ کتاب فارسی را به ۴! حالت کنار هم قرار می‌دهیم:

$$\square F_1 \square F_2 \square F_3 \square F_4 \square$$

حجم نقدینگی می‌تواند کم یا زیاد شود. در بیشتر موارد حجم نقدینگی در کشورها با افزایش روبه‌روست. افزایش نقدینگی معمولاً ناشی از عملکرد بانک‌هاست.

گزینه «۴»: حجم پول برابر با موجودی اسکناس‌ها و مسکوکات، چک‌پول‌ها و سپرده‌های دیداری است؛ بنابراین موجودی حساب‌های پس‌انداز در آن محاسبه نمی‌شود.

(اقتصاد، تورم و کاهش قدرت خرید، صفحه ۹۸)

۱۱۹- گزینه «۴»

(سارا شریفی)

تشریح گزینه‌های نادرست:

گزینه «۱»: در دوران حکومت قاجار، مواردی مانند بی‌توجهی به سرمایه‌های انسانی و اجتماعی، سیاست‌های رکودی و انقباضی و تأسیس بانک‌های روسی و انگلیسی آسیب‌های توان‌فرسایی بر اقتصاد ایران وارد کرد.

گزینه «۲»: ویژگی عمده حکومت در دوران پهلوی جدا شدن اقتصاد ایران از ابعاد هویتی، فرهنگی، اجتماعی، تاریخی و دینی خود بود.

گزینه «۳»: در دوران حکومت پهلوی، بسیاری از کارخانجات بزرگ و زیرساخت‌های صنعتی ساخته شد. با این حال ساختارهای اساسی اقتصاد کشور زیر سلطه و برنامه‌ریزی بیگانگان قرار گرفت.

(اقتصاد، مقاومت‌سازی اقتصاد، صفحه‌های ۱۰۷ تا ۱۱۱)

۱۲۰- گزینه «۲»

(سارا شریفی)

$$\text{سرمایه‌فرد} + \text{کل سود دریافتی} = \frac{\text{ارزش بازاری هر سهم}}{\text{تعداد کل سهام}}$$

$$\Rightarrow 1500 = \frac{15,000,000 + 30,000,000}{x}$$

$$\Rightarrow x = \frac{45,000,000}{1500} = 30,000 \text{ عدد}$$

$$\text{سرمایه‌فرد} = \frac{\text{ارزش اسمی هر سهم}}{\text{تعداد کل سهام}}$$

$$\text{تومان} = \frac{30,000,000}{30,000} = 1,000$$

ارزش اسمی هر سهم

(اقتصاد، پس‌انداز و سرمایه‌گذاری، صفحه ۱۵۶)

حال ۳ کتاب عربی را در ۵ جای ایجاد شده بین کتاب‌های فارسی و ابتدا و انتهای آن‌ها قرار می‌دهیم:

$$\frac{4! \times 5! \times 4 \times 3}{5!} = 5! \times 12$$

بنابراین مجموع تعداد حالات مطلوب برابر است با:

$$6 \times 5! + 12 \times 5! = 18 \times 5!$$

احتمال متمم برابر است با:

$$P(A') = \frac{18 \times 5!}{7!} = \frac{18}{7 \times 6} = \frac{9}{21}$$

$$P(A) = 1 - P(A') = 1 - \frac{9}{21} = \frac{12}{21} = \frac{4}{7}$$

روش دوم محاسبه تعداد حالاتی که هیچ دو کتاب عربی کنار هم نباشند.

۳ جایگاه از بین ۵ جایگاه را انتخاب می‌کنیم: $\binom{5}{3}$

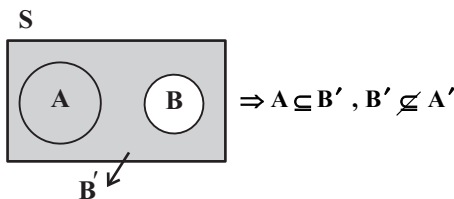
سپس ۳ کتاب عربی را در آن‌ها قرار می‌دهیم: ۳!

$$\text{پس: } 4! \times \binom{5}{3} \times 3! = 5! \times 12 = 5 \times 12$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۳ تا ۲۷)

۱۲۵- گزینه «۳»

با توجه به این که A و B ناسازگارند، پس هیچ اشتراکی با هم ندارند. لذا روابط موجود در گزینه‌های (۱)، (۲) و (۴) همگی درست هستند.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۲ تا ۱۷)

۱۲۶- گزینه «۴»

(علیرضا عبیدی)

تولد هر نفر در روزهای هفته ۷ حالت دارد، پس تعداد کل حالت‌های تولد دو نفر در روزهای هفته ۴۹ است: از طرفی محاسبه تعداد حالت‌های مطلوب یعنی «متولد نشدن دو نفر در یک روز هفته» به صورت زیر است:

$$n(A) = 7 \times 6 = 42$$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{42}{49} = \frac{6}{7}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۳ تا ۲۱)

۱۲۷- گزینه «۳»

(ابوالفضل بویاری)

احتمال آن که تیم ملی نروژ به جام جهانی برود را x و احتمال متمم آن،

یعنی اینکه به جام جهانی نرود را ۱-x در نظر می‌گیریم:

$$x = 3(1-x) + 0/6 \Rightarrow x = 3 - 3x + 0/6 \Rightarrow 4x = 3/6$$

$$x = \frac{3/6}{4} \Rightarrow x = 0/9$$

۱-x = 1 - 0/9 = 0/1 $\Rightarrow$ احتمال این که تیم نروژ به جام جهانی نرود

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۱ تا ۲۷)

۱۲۸- گزینه «۳»

(علیرضا عبیدی)

برای توصیف داده‌های کیفی همواره گزارش درصد همراه با گزارش تعداد باید باشد.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه ۳۷)

۱۲۹- گزینه «۲»

(علیرضا عبیدی)

در گام دوم یعنی طرح و برنامه‌ریزی سعی می‌کنیم اطلاعات توصیفی (کیفی) را تا حد امکان به اطلاعات کمی (عددی) تبدیل کنیم.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۸ تا ۳۷)

۱۳۰- گزینه «۳»

(یووار زنگنه قاسم‌آبادی)

با توجه به نمودار $\bar{x} = 7$ (ارتفاع مستطیل) و $\sigma = 9 - 7 = 2$ (طول میلۀ خطا)

$$(\bar{x} - 2\sigma, \bar{x} + 2\sigma) = (7 - 4, 7 + 4) = (3, 11) \quad \text{پس:}$$

با توجه به منحنی نرمال تقریباً ۹۶ درصد از داده‌ها در فاصله (۳، ۱۱) قرار دارند.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۳ تا ۳۷)

علوم و فنون ادبی (۳)

۱۳۱- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

در این دوره شعرای آزادی‌خواه و گروهی از روشن‌فکران به نقد شرایط موجود پرداختند که البته با مخالفت دولت نیز همراه بود؛ افرادی مثل ملک‌الشعرا بهار، نسیم شمال، میرزا فتحعلی آخوندزاده، عبدالرحیم طالبوف و میرزا آقاخان کرمانی از آن دسته بودند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه ۱۵)

۱۳۲- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای - کنگور فارح از کشور ۹۹)

خطاهای متن عبارت‌اند از:

۱- فرخی تحت تأثیر شاعران گذشته به‌ویژه سعدی و مسعود سعد بود.

۲- در دوره هفتم نماینده مردم یزد در مجلس شد.

۳- بیت مذکور، سرآغاز یکی از تصنیف‌های عارف قزوینی است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه ۱۷)

۱۳۳- گزینه «۲»

(عزیز الیاسی‌پور)

الف) صبا کاشانی معروف‌ترین شاعر دوره بازگشت و پرچمدار این سبک است.

ب) نشاط اصفهانی هرچند قصاید بلندی دارد به‌ویژه از نظر غزل‌سرایی در بین هم‌روزگاران خود تا حدی کم‌نظیر است.

ج) نمایشنامه منظوم «ایده‌آل» یا «سه تابلوی مریم» مهم‌ترین اثر میرزاده عشقی است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۳، ۱۴، ۱۷ و ۱۸)

۱۳۴- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

- زبان ساده، موزون و آمیخته به اصطلاحات رایج و شعر از ویژگی‌های اصلی نثر قائم‌مقام فراهانی است که در عبارت صورت سؤال دیده می‌شود. «منشآت» مهم‌ترین اثر قائم‌مقام است.

- «داستان باستان» نوشته میرزا حسن‌خان بدیع است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه ۲۰)

۱۳۵- گزینه «۲»

(سیر علیرضا احمدری)

واژه «خشت» در ابیات «الف»، «ب»، «د» و «ه» در معنای آجر خام یا نپخته آمده است و در بیت «ج» این واژه به معنای نیزه کوچک است.

در بیت «ب» «خشت» با «گل» تناسب دارد و در بیت «ج» با واژه‌های «تیغ و تیر» تناسب ایجاد کرده است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بریع)

۱۳۶- گزینه «۱»

(سیر علیرضا احمدری)

در گزینه نخست تلمیح به داستان معراج حضرت عیسی (ع) دیده می‌شود، ولی در سایر گزینه‌ها صرفاً نام پیامبران ذکر شده و هیچ یک از داستان‌های مربوط به ایشان مورد اشاره واقع نشده است.

توضیح نکته درسی:

حضرت عیسی (ع) با جبرئیل به آسمان می‌رفت. پس از طی آسمان اول و دوم و سوم، در آسمان چهارم، ندایی به جبرئیل رسید که عیسی (ع) را در همین جا باقی‌گذار، او نمی‌تواند بالاتر از این بیاید. پس از جست‌وجو، سوزنی در یقه پیراهن او یافتند. از سوی خداوند ندا رسید که پیامبر من، چون به اندازه سوزنی، تعلق خاطر به دنیا داشت، از صعود بازماند و در همین آسمان چهارم باقی ماند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بریع)

۱۳۷- گزینه «۴»

(مبین مغمیری تراکمه)

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: وزن این بیت «مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن» یا «مستفعل مفعولن مستفعل مفعولن» است و به دو صورت دسته‌بندی هجایی می‌شود. گزینه «۲»: وزن این بیت «مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن» یا «مستفعلن فاعولن مستفعلن فاعولن» است و می‌تواند به دو صورت دسته‌بندی هجایی شود. گزینه «۳»: وزن این بیت «مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن» است که در شکل دیگری می‌توان آن را به صورت «مستفعلن مفاعل مستفعلن فعل» هم دسته‌بندی هجایی کرد.

گزینه «۴»: وزن این بیت «مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن» است و این وزن را نمی‌توانیم به صورت دیگری دسته‌بندی کنیم.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر)

۱۳۸- گزینه «۳»

(مبین مغمیری تراکمه)

وزن بیت صورت سؤال و بیت گزینه «۳»: فاعلاتن مفاعلن فعلن

حَا	لِ	دَل	بَا	تُ	كُفْ	تْ	نَمْ	هَ	وَ	سَسْت
-	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-
دِر	دِ	عَش	قِی	کِی	شِی	دِ	ءَمْ	کِی	مَ	پُرس
-	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-
فاعلاتن			مفاعیلن				فعلن			

وزن ابیات سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «مستفعلن فع مستفعلن فع» یا «مفعول فعلن مفعول فعلن»

گزینه «۲»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

گزینه «۴»: فاعلاتن فعلاتن فعلن

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر)

۱۳۹- گزینه «۳»

(سید علیرضا امیری)

در بیت گزینه «۳» به ارزش والای درویش و مقام بلندپایه او در ادبیات فارسی اشاره می‌شود. در سایر ابیات ناپایداری حکومت‌ها در طول تاریخ یادآوری شده است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۳۵)

۱۴۰- گزینه «۲»

(مفسن اصغری)

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: تأثیر گذاری راز و نیاز و گریه‌های شبانه
مفهوم بیت گزینه «۲»: طی شدن روزگار و عمر شاعر با گریه و زاری شبانه
(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۳۸)

علوم و فنون ادبی (۳) - سوالات آشنا

۱۴۱- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

«انجمن ادبی خاقان» به ریاست فتحعلی‌شاه قاجار در تهران تأسیس شد. هدف از تشکیل این انجمن رهایی شعر فارسی از انحطاط دوره صفوی و دوره‌های بعد از آن بود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه ۱۲)

۱۴۲- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

گروهی از شاعران سبک بازگشت به قصیده‌سرایی به سبک شاعران کهن خراسانی و عهد سلجوقی پرداختند؛ افرادی مانند صبا کاشانی، قانی شیرازی و سروش اصفهانی از این گروه‌اند. گروه دیگر به سرودن غزل به سبک حافظ، سعدی و دیگر شاعران سبک عراقی پرداختند؛ شاعرانی مانند مجمر اصفهانی، فروغی بسطامی و نشاط اصفهانی از این گروه‌اند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه ۱۳)

۱۴۳- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

بهار با زبانی حماسی و به سبک خراسانی شعر می‌سرود. از او در جایگاه پژوهشگر و شاعر آثاری مانند تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران، سبک‌شناسی، تاریخ تطوّر نظم فارسی، دیوان اشعار و تصحیح‌های ارزشمند و مقالات علمی بسیاری به جای مانده است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه ۱۶)

۱۴۴- گزینه «۱» (کتاب آبی پیمانه‌ای - کنگور سراسری ۱۴۰۲ نوبت دوم تیرماه)

- ایرج‌میرزا در طنز و هجو و هزل چیره‌دست بود و در شعرش اندیشه‌های نوگرایانه وجود دارد (البته به دلایلی نمی‌توان او را در ردیف شاعران آزادی‌خواه مشروطه قرار داد).

- عارف قزوینی از موسیقی‌دانان و شاعران عصر بیداری بود که تصنیف‌ها و ترانه‌های میهنی او در برانگیختن مردم و آزادی‌خواهی نقش داشت.

- فرخی یزدی از مسعود سعد و سعدی تأثیر پذیرفته بود و آشنایی با سعدی طبعش را شکوفا کرده بود.

- این گزاره در مورد میرزاده عشقی صدق می‌کند. «ایده‌آل (سه تابلوی مریم)» نمایشنامه منظوم اوست و روزنامه «قرن بیستم» به دست او منتشر می‌شد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۷ و ۱۸)

۱۴۵- گزینه «۱» (کتاب آبی پیمانه‌ای - کنگور سراسری ۱۴۰۲ نوبت اول دی‌ماه)

«سبک‌شناسی» از محمدتقی بهار، «داستان باستان» از میرزا حسن‌خان بدیع، «امثال و حکم» اثر دهخدا و «منشآت» مهم‌ترین اثر قائم‌مقام فراهانی است که همگی از نویسندگان دوره بیداری‌اند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: «گلشن صبا» اثر صبا کاشانی، شاخص‌ترین شاعر دوره بازگشت است.

گزینه «۳»: «گنجینه نشاط» مجموعه آثار منظوم و منثور نشاط اصفهانی، از شاعران دوره بازگشت است.

گزینه «۴»: «خداوندنامه» منظومه‌ای حماسی از صبا کاشانی است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۳، ۱۴، ۱۶ تا ۱۸ و ۱۹ تا ۲۱)

۱۴۶- گزینه «۲» (کتاب آبی پیمانه‌ای - کنگور سراسری ۱۴۰۲ نوبت دوم تیرماه)

موارد نادرست:

(۱) نمایش‌نامه‌نویسی در دوره ناصرالدین‌شاه رواج یافت.

(۲) اولین کسی که نمایش‌نامه فارسی نوشت میرزا آقا تبریزی بود.

(۳) زبان نمایش‌نامه‌های میرزا آقا تبریزی ساده، روان، بی‌تکلف و عوام‌فهم است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه ۱۹)

۱۴۷- گزینه ۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

- در شعر عصر بازگشت، گرایش به تقلید از زبان و بیان، تخیل و دیگر ویژگی‌های سبک خراسانی و عراقی وجود داشت. از میان ابیات ارائه شده، بیت «الف» به خاطر تشبیه حسی و بیان عشق زمینی، مشابه سبک خراسانی است و بیت «ه» با بیان مفهوم عرفانی وحدت وجود («یکی» بودن مطلوب) به سبک عراقی شباهت دارد.

- از درونمایه‌های شعر عصر بیداری می‌توان به انعکاس اوضاع سیاسی، اجتماعی و فرهنگی اشاره کرد که خطاب شاعر به خودش در بیت «د»، نمونه انتقاد فرهنگی است. بیت «ب» نیز مفهوم میهن‌پرستی را بیان می‌کند که در این دوره رواج یافت.

- تصاویر خیالی بدیع در بیت «ج» نشان از سبک هندی دارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۲ تا ۱۵)

۱۴۸- گزینه ۴»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

از ویژگی‌های شعر میرزاده عشقی، افشاگری اعمال پلید و مقاصد شوم رجال خائن زمان با زبانی تند و بی‌پرواست. در این ابیات، او به همین شیوه، عملکرد «طباطبایی» را مورد نقد قرار می‌دهد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۷ و ۱۸)

۱۴۹- گزینه ۱»

(کتاب آبی پیمانه‌ای - کنکور سراسری ۱۴۰۰)

بیت «ج»: شاعر از التماس و لابه خود در برابر معشوق و بی‌اعتنائی و بی‌توجهی معشوق سخن می‌گوید.

بیت «د»: منظور از «انابت و تضرع»، توبه و بازگشت به سوی خدا و استغاثه و التماس به او در حین عبادت است. در این بیت هم «اشک سحر» اشاره به همین معنا دارد.

بیت «الف»: شاعر از معشوق می‌خواهد با عشوه‌گری و نمایش زیبایی خود، شور و غوغایی در بزم جهان اندازد.

بیت «ب»: تا زمانی که غم عشق تو مانند گنجی در قلب من پایدار است، همواره در کوی خرابات ساکن خواهم بود (یعنی در این عشق ثابت‌قدم و یک‌رنگ خواهم بود).

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، ترکیبی)

۱۵۰- گزینه ۴»

(کتاب آبی پیمانه‌ای - کنکور سراسری ۱۴۰۰)

در بیت «ب» شاعر در انتظار صبح (می‌تواند استعاره از وصال باشد) است و انتظار طولانی خود را به انتظار روزه‌داران برای اتمام روز و رسیدن وقت افطار تشبیه می‌کند.

در بیت «ه» نیز شاعر تمام شب را منتظر است تا نسیم صبحگاهی خبری از معشوق برایش بیاورد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۱۳۴)

عربی زبان قرآن (۳)

۱۵۱- گزینه ۲»

(فسین رضایی)

«هل»: آیا / «یستوی»: برابر هستند (رد سایر گزینه‌ها) / «الذین»: کسانی که / «یعلمون»: می‌دانند / «لا يعلمون»: نمی‌دانند (ترجمه)

۱۵۲- گزینه ۲»

(ولی برقی - ابهر)

«لیت»: کاش / «هؤلاء النساء»: این زن‌ها / «تخلصن»: رهایی می‌یافتند، رهایی یافته بودند (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «من افکار»: از افکاری / «تمنعن»: که آن‌ها را باز می‌داشت (ماضی + مضارع ← ماضی استمراری) (رد سایر گزینه‌ها) / «الوصول إلى الغایات»: رسیدن به هدف‌ها (رد گزینه ۱)

تکته مهم درسی:

فعل ماضی پس از «لیت»، به صورت «ماضی استمراری یا ماضی بعید» ترجمه می‌شود.

(ترجمه)

۱۵۳- گزینه ۲»

(رضا معصومی)

«كأنَّ»: گویی، مثل این که (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «إرضاء جميع الناس»: راضی کردن تمام مردم / «غایة»: هدفی است (رد گزینه ۳) / «لا تُدرک»: (فعل مجهول) به دست آورده نمی‌شود (رد گزینه‌های ۳ و ۴) (ترجمه)

۱۵۴- گزینه ۱»

(سید مهرانعلی مرتضوی)

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه «۲»: «أَلَا نعد» یعنی «که وعده ندهیم». ترجمه صحیح عبارت: «پدر ما را نصیحت می‌کند که وعده‌ای ندهیم که نمی‌توانیم بدان وفا کنیم!»

گزینه «۳»: «تُرَضی» از باب افعال، مصدر «ارضاء» و به معنای «راضی می‌کنی» است. ترجمه صحیح عبارت: «آیا تلاش می‌کنی که همه مردم را راضی کنی؟! تو زیانکار هستی!»

گزینه «۴»: «لا قيمة له» دارای «لا» نفی جنس است و ترجمه آن به صورت «هیچ ارزشی ندارد» درست است. ترجمه صحیح عبارت: «کاش مردم به آنچه که هیچ ارزشی ندارد، افتخار نکنند!»

(ترجمه)

۱۵۵- گزینه ۲»

(سید مهرانعلی مرتضوی)

«مَرصوص» (محکم، استوار)؛ در گزینه «۲» آمده: «صفتی برای چیزی است که بنیانش محکم شده باشد!»

(مفهوم و واژگان)

فلسفه دوازدهم

۱۶۱- گزینه ۱

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

وجود، وجه مشترک موجودات و ماهیت، وجه اختصاصی آن‌ها است.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیوستی، صفحه ۳)

۱۶۲- گزینه ۱

(کتاب آبی پیمانه‌ای - کنگور سراسری ۱۴۰۰)

حمل یگانه بر غنی بالذات حمل ضروری است و بین موضوع و محمول قضیه «غنی بالذات یگانه است». رابطه وجوبی برقرار است؛ حمل شکل بر دوزنقه هم حملی ضروری و واجب است. در سایر گزینه‌ها حمل‌ها همگی امکانی هستند.

(فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات، صفحه‌های ۹ و ۱۰)

۱۶۳- گزینه ۱

(کیمیا طوماسبی)

چنانچه رابطه بین موضوع و محمول امکانی باشد، با تغییر نسبت (فعل جمله) این رابطه هم‌چنان امکانی خواهد ماند.

برای مثال در هر دو عبارت «عمر متوسط انسان‌ها هزار سال است» و «عمر متوسط انسان‌ها هزار سال نیست» رابطه بین موضوع و محمول امکانی است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های «۲» و «۳»: رابطه بین موضوع و محمول امتناعی است و چنانچه نسبت تغییر کند، رابطه بین موضوع و محمول ضروری می‌شود.

گزینه «۴»: رابطه بین موضوع و محمول ضروری است و چنانچه نسبت تغییر کند، رابطه بین موضوع و محمول امتناعی می‌شود.

(فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات، صفحه‌های ۹ و ۱۰)

۱۶۴- گزینه ۴

(مبیر پیرمسیلو)

در قضیه اول رابطه موضوع و محمول، امتناعی است؛ زیرا در زمینی که مساحت مشخص و محدودی دارد محال است تعداد نامحدودی افراد و یا حیوانات وجود داشته باشند.

در قضیه دوم رابطه موضوع و محمول امکانی است؛ زیرا وجود کوه زله‌ای هر چند بعید از ذهن باشد ولی محال عقلی نیست.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: رابطه موضوع و محمول در هر دو قضیه، به نحو امکانی است؛ سفید بودن دیوار خانه ما و ۲۰ ساله بودن دوست من، نه ضروری است و نه محال.

گزینه «۲»: رابطه موضوع و محمول در هر دو قضیه، به نحو ضروری است؛ حیوان بودن برای اسب و سه زاویه داشتن برای مثلث ضروری است.

گزینه «۳»: رابطه موضوع و محمول در هر دو قضیه، به نحو امتناعی است؛ فرد بودن برای عدد چهار و وجود داشتن برای شریک خدا محال است.

(فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات، صفحه‌های ۹ و ۱۰)

۱۵۶- گزینه ۲

(سیر ممدعلی مرتضوی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «ماضیه: فَاخَرُ؛ مضارع: يُفَاخِر» نادرست است. «لَتَفَاخُرْ» مصدر باب تفاعل است؛ ماضی آن «تَفَاخَرُ» و مضارع آن «يَتَفَاخَرُ» است.

گزینه «۳»: «خبر إِنَّ المَشْبَهَةَ بالفعل» نادرست است. دقت کنید «أمر» خبر «إِنَّ» است و «مذموم» صفت آن است.

گزینه «۴»: «مفعول» نادرست است. «الحکماء» فاعل برای فعل «ینهی» و مرفوع است.

(تلیل صرفی و اعراب)

۱۵۷- گزینه ۳

(نویز امسکی)

در گزینه «۳»، از حرف «إِنَّ» استفاده شده است و نشان‌دهنده تأکید در جمله است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «لیت» به معنای «کاش» است و معنای آرزو دارد.

گزینه «۲»: «كَأَنَّ» به معنای «گویی» است و در این‌جا معنای ظن دارد.

گزینه «۴»: «أَنَّ» به معنای «که» است و معنای تأکید ندارد.

(مروف مشبیه بالفعل)

۱۵۸- گزینه ۲

(ولی بربری - ابهر)

صورت سؤال خواسته است عبارتی را پیدا کنیم که به وقوع آن امید داریم و احتمال تحقق آن وجود دارد.

در گزینه «۲»، «لعلّ: امید است، شاید» بر امید دلالت دارد و همچنین با توجه به مفهوم عبارت، احتمال تحقق امر (بارش باران) وجود دارد.

ترجمه عبارت: «کشاورز به آسمان می نگرد، شاید ابرها باران‌های خود را فروبریزند!»

(مروف مشبیه بالفعل)

۱۵۹- گزینه ۴

(ممدصارق ممسنی)

درباره «ان» اول به حروف مشبیه نیاز داریم، زیرا بعدش یک اسم آمده است. پس گزینه‌های «۲» و «۳» نادرست هستند. در مورد «ان» دوم هم با توجه به معنی، «أَنْ» به معنی «که» صحیح است.

ترجمه عبارت: همانا پیامبران هدایت‌کننده به سوی حق هستند، پس ما باید که از گفته‌های ایشان پیروی کنیم!

(مروف مشبیه بالفعل)

۱۶۰- گزینه ۳

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

«لا»ی نفی جنس بر سر اسم نکره «ثروة» آمده است. دقت کنید «لا»ی نفی جنس هرگز قبل از فعل نمی‌آید درحالی‌که در گزینه‌های دیگر «لا» دقیقاً قبل از فعل آمده است.

(«لا»ی نفی جنس)

۱۶۵- گزینه ۱»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

معلول در وجود خود وابسته و نیازمند به علت است و بدون علت نمی‌تواند باشد. پس اگر معلول موجود باشد، علتش نیز ضرورتاً موجود است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲» ممکن است علت ممکن‌الوجود بالذات و واجب‌الوجود بالغير باشد و معلول آن نیز موجود باشد. بنابراین از صورت سؤال نمی‌توان چنین حکمی را نتیجه گرفت.

گزینه ۳» در صورت سؤال گفته معلول موجود است؛ پس نمی‌تواند ممتنع‌الوجود باشد.

گزینه ۴» چون معلول وجودش را از علت گرفته پس نمی‌تواند واجب‌الوجود بالذات باشد.

(فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات و جهان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۱، ۱۲ و ۱۳)

۱۶۶- گزینه ۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

بررسی موارد:

مورد اول: هنگامی رابطه‌ای قائم به طرفین است که دو طرف رابطه از پیش موجود باشند، در حالی که رابطه علیت رابطه‌ای وجودی است و یک طرف به طرف دیگر وجود می‌دهد.

مورد دوم: «چگونگی» این رابطه مسئله بوده است، نه «چرایی».

مورد سوم: معلول همواره به علت نیازمند است اما خود علت نیز لزوماً این‌طور نیست که هیچ نیازمندی به غیر نداشته باشد، همچون انسانی که علت ساختن میز است اما خودش معلول خداوند و نیازمند به خداوند.

مورد چهارم: علیت رابطه‌ای وجودی است و از سنخ روابط ماهوی نیست. روابط ماهوی همان روابط بعد از وجود هستند.

مورد پنجم: برعکس، کاربرد واژه «چرا» در زبان بازتاب رابطه علیت در ذهن است.

(فلسفه دوازدهم، جهان علی و معلولی، صفحه ۱۳)

۱۶۷- گزینه ۱»

(الله فاضلی)

تنها تفاوت هیوم با دیگر تجربه‌گرایان در این است که آن‌ها علیت را واقعی پنداشته، اما هیوم آن را جعلی و حاصل عادت ذهنی می‌داند.

هم هیوم و هم سایر تجربه‌گرایان مبنای شناخت را حس قرار داده و به شناخت تجربی معتقدند. همچنین منشأ درک علیت از دیدگاه هر دو گروه، ترتب و توالی حوادث است.

(فلسفه دوازدهم، جهان علی و معلولی، صفحه ۱۶)

۱۶۸- گزینه ۴»

(کیمیا طوماسبی)

از نظر فلاسفه مسلمان، پس از شکل‌گیری ذهن و درک اصل امتناع اجتماع نقیضین است که وقتی کودک صدایی را می‌شنود یا حرکتی را مشاهده می‌کند، به دنبال منشأ صدا و عامل حرکت برمی‌آید؛ یعنی از این به بعد است که متوجه می‌شود حوادث، خود به خود رخ نمی‌دهند و دارای علل و عواملی هستند و آن علل را می‌توان پیدا کرد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱» این عبارت بیانگر دیدگاه دکارت، فیلسوف اروپایی عقل‌گرا است.

گزینه ۲» از نظر فلاسفه مسلمان هم‌زمانی و توالی میان حوادث مختلف را از طریق حس و تجربه درک می‌کنیم.

گزینه ۳» پس از شکل‌گیری ذهن و درک اصولی از قبیل امتناع اجتماع نقیضین است که انسان مفاهیمی از قبیل علت و معلول را درک می‌کند.

(فلسفه دوازدهم، جهان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۷ و ۱۸)

۱۶۹- گزینه ۲»

(مفید پیرفینلو)

یکی از نتایج اصل سنخیت آن است که انسان از هر چیزی انتظار آثار متناسب با آن را دارد؛ به همین سبب، می‌کوشد ویژگی‌های هر شیء را بشناسد و به تفاوت‌های آن با اشیای دیگر پی برد تا بهتر بتواند آثار ویژه آن را شناسایی کند. البته برای این که بدانیم از هر علتی کدام معلول پدید می‌آید، باید از تجربه کمک بگیریم و از طرق مختلف تجربی، آثار و معلول‌های هر علتی را شناسایی کنیم. تنها در گزینه ۲» این روند طی شده است.

(فلسفه دوازدهم، جهان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۸ و ۱۹)

۱۷۰- گزینه ۱»

(کیمیا طوماسبی)

طبق اصل وجوب علی و معلولی می‌توان گفت چنانچه علت وجود داشته باشد معلول نیز ضرورتاً وجود خواهد داشت و هم‌چنین از وجود معلول می‌توان به این پی برد که علت آن نیز وجود دارد، زیرا معلول قطع نظر از علت امکان ذاتی دارد و با آمدن علت است که وجود معلول ضرورت می‌یابد. عبارت صورت سؤال و سایر گزینه‌ها به اصل سنخیت میان علت و معلول اشاره دارند.

(فلسفه دوازدهم، جهان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۰)

پاسخنامه

دوازدهم علوم و معارف اسلامی

۳ مهر ماه ۱۴۰۵

بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام)
۰۲۱-۶۴۶۳

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلمچی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

عربی زبان قرآن (۱)

۱۷۱- گزینه «۲»

(امیر علی فردین- کنبدکاووس)

«اعملوا» (فعل امر): انجام دهید (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «صالحاً» (مفرد): کار شایسته، کار نیکو (رد گزینه ۳) / «تعملون» (فعل مضارع): انجام می‌دهید (رد گزینه‌های ۱ و ۴)

(ترجمه)

۱۷۲- گزینه «۳»

(ممد رضا سوری - نهاوند)

«الدوام المدرسی»: ساعت کار مدرسه (رد گزینه ۲) / «كانت ... تقترح»: پیشنهاد می‌داد (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «إحدى زميلاتي»: یکی از همکلاسی‌هایم / «أن أطفئ»: که خاموش کنم (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «مكيف الهواء»: کولر / «قليلاً»: کمی (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «لحفاظ على طاقة الكهرباء»: برای محافظت از انرژی برق / «حتى»: تا / «الساعة الحادية عشرة إلّا عشرين دقيقة»: ساعت ده و چهل دقیقه (رد گزینه‌های ۱ و ۴)

(ترجمه)

۱۷۳- گزینه «۴»

(کامران عبدالهی)

«يُستخرج»: استخراج می‌شود / «أحدث التقنيات»: جدیدترین فناوری‌ها (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «ثم»: سپس / «يُنقل»: منتقل می‌گردد / «إلى المصانع الكبيرة»: به کارخانه‌های بزرگ / «لِتُصنَع منه»: تا از آن ساخته شود / «مُنتجات مُتنوعة»: محصولات گوناگونی، محصولات گوناگون (رد گزینه ۲) / «تُسهم في ...»: نقش دارند در ... / «تقدّم الحياة المعاصرة»: پیشرفت زندگی امروزی (رد گزینه‌های ۱ و ۳)

(ترجمه)

۱۷۴- گزینه «۳»

(ممد مهری یعقوبی)

در این گزینه، فعل «خَيَّرَني» (فعل غایب «خَيَّرَ» + نون وقایه + ضمیر «ی» متکلم) به معنای «من را حیران کرد» است.

(ترجمه)

۱۷۵- گزینه «۲»

(ابوطالب درانی)

«اردک دارد»: البطة تملك ...، للبطة ... (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «غده‌ای طبیعی»: غدة طبيعية (رد گزینه ۴) / «ذئب»: دَنبها (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «روغنی مخصوص»: زيتاً خاصاً

تکته مهم درسی:

مراقب باشید «ذئب: گناه» را با «ذئب: دم» اشتباه نگیرید!

(تعريب)

۱۷۶- گزینه «۴»

(ممد رضا قاندامینی - اصفهان)

ترجمه آیه شریفه: «و خداوند آنچه را که در دل‌هایتان هست، می‌داند». بیت گزینه «۴»، همانند آیه صورت سؤال، به دانا بودن خداوند بر رازها، اشاره دارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «۱»: شاعر، مخاطب را از هوای نفس و خواهش‌های نفسانی باز می‌دارد.

گزینه «۲»: «۲»: شاعر، مخاطب را به فراگیری دانش دعوت می‌کند.

گزینه «۳»: «۳»: شاعر به این نکته اشاره دارد که دل، پیرو و تابع چشم است.

(مفهوم)

۱۷۷- گزینه «۳»

(مصطفی قریمی فرد)

موارد نادرست:

«له» (خطا)، صحیحش: «له» / «الحيوانات» (خطا)، صحیحش: «الحيوانات» / «اللينة» (خطا)، صحیحش: «اللينة»

تکته مهم درسی:

حرف جرّ «ل» با ضمیر، به صورت «لَ» (مثلاً: له) و با سایر اسم‌ها به صورت «لِ» (مثلاً: للمدرسة) می‌آید.

(فبط حرکات)

۱۷۸- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

در این گزینه، «تدرّس» که فعل مضارع مفرد مؤنث غایب است، با فاعلش (معلّمه) تناسب دارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: در این گزینه، فعل «تعملان» مربوط به مثنای مؤنث غایب است و با «هذان الطّبيان» متناسب نیست.

گزینه «۳»: در این گزینه، فعل مؤنث «یطالعن» با «الطّلاب» که جمع مکسر «الطّالب» است، هم‌خوانی ندارد.

گزینه «۴»: در این گزینه فعل «تفهم» که مربوط به مفرد مذکر مخاطب است، با «زینب» که مفرد مؤنث است، هماهنگی ندارد.

(قواعد فعل)

۱۷۹- گزینه «۱»

(ولی بری - ابهر)

در گزینه «۱»، «قلعتان» فاعل و مرفوع با «الف» است؛ دقت کنید در اسم‌های مثنی، «الف» به تنهایی نشانه مرفوع بودن است، نه «ان»!

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: «مُحترمون» خبر است، اما جمع مذكر سالم با «واو» مرفوع می‌شود نه «ون»، بنابراین «واو» به تنهایی علامت رفع آن است.

گزینه «۳»: «السائحین» مفعول نیست بلکه مضاف‌الیه است و «جميع» مفعول می‌باشد. (در ترکیب اضافی، همیشه مضاف در جمله نقش می‌گیرد!)

گزینه «۴»: «المناسبة» صفت است نه مضاف‌الیه، دقت کنید صفت در اعراب تابع موصوف خود است، بنابراین «المناسبة» صفت و منصوب با فتحه است، چون موصوفش (الأعشاب) مفعول و منصوب است.

تکته مهم درسی:

اسمی که بعد از «جميع، كل، بعض، أحد» می‌آید، نقش مضاف‌الیه را دارد.

(انواع اعراب)

۱۸۰- گزینه «۴»

(مرتضی کاظم شیروزی)

صورت سؤال، گزینه‌ای را می‌خواهد که در آن دو نایب فاعل وجود دارد.

يُسْتَخْرَجُ مضارع مجهول / النَفْطُ نایب فاعل / يُنْقَلُ مضارع مجهول / النَفْطُ:

نایب فاعل. (ترجمه: نفت پس از سال‌ها از شکل‌گیری‌اش از درون زمین

استخراج می‌شود، سپس نفت به پالایشگاه‌ها منتقل می‌شود!)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اُنْتُخِبَ ماضی مجهول / مکان: نایب فاعل / يُوَسَّسُ مضارع

معلوم (ترجمه: مکان مناسبی انتخاب شده است تا نیکوکاران با تلاش‌های

فراوانی بیمارستانی برای خدمت به بیماران تأسیس کنند!)

گزینه «۲»: يُعْرَفُ مضارع مجهول / الطَّبَّاحُ نایب فاعل / تَنْتَشِرُ و تُشَاهِدُ:

مضارع معلوم (ترجمه: آشپز به مهارتش معرفی می‌شود و تصاویر غذاهایش

در اینترنت منتشر می‌شود و ما آن‌ها را در آنجا مشاهده می‌کنیم!)

گزینه «۳»: يُحَذَّرُ مضارع مجهول / المُواطِنُونَ نایب فاعل / تُعْلِنُ مضارع

معلوم (ترجمه: به شهروندان با تابلوهای هشداردهنده جدیدی در امتداد

خطوط لوله‌ها که خطر را اعلام می‌کنند، هشدار داده می‌شود!)

(فعل مجهول)

عربی زبان قرآن (۲)

۱۸۱- گزینه «۱»

(سیر ممدعلی مرتضوی)

«أرسلنا»: ارسال کردیم، فرستادیم (رد گزینه ۳) / «رسولاً»: پیامبری،

رسولی / «عصى»: نافرمانی کرد، عصیان نمود (رد گزینه ۲) / «الرسول»: آن

پیامبر، آن رسول (رد گزینه ۴)

تکته مهم درسی:

هرگاه اسمی بار اول به صورت نکره و بار دوم همراه با «ال» بیاید، «ال» را

می‌توانیم به شکل اسم اشاره (این، آن) ترجمه کنیم:

رسولاً ..... الرسول ..... ← پیامبری ..... آن پیامبر .....

(ترجمه)

۱۸۲- گزینه «۳»

(ممدرضا قانراهمینی - اصفهان)

«كلّ مؤمن»: هیچ مؤمنی (رد سایر گزینه‌ها) / «لا يُصْغِرُ خَدَّهَ لِلنَّاسِ»: با

تکبر رویش را از مردم بر نمی‌گرداند (رد گزینه ۲) / «المُخْتَالِ»: خودپسند

(رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «لَيْسَ» (فعل ماضی): نیست (رد گزینه ۱) / «للغبد

المُتَوَاضِع ...»: بنده فروتن ... دارد (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «أَرْفَعُ مقام»

(ترکیب اضافی): بالاترین مقام، بالاترین جایگاه (رد گزینه‌های ۲ و ۴)

تکات مهم درسی:

۱) اگر «كلّ» در جمله منفی بیاید و بعد از آن هم اسمی مفرد آمده باشد،

معمولاً به صورت «هیچ» ترجمه می‌شود؛ مثال: «لا يُصْغِرُ كلّ مؤمن خَدَّه

لِلنَّاسِ: هیچ مؤمنی، با تکبر رویش را از مردم بر نمی‌گرداند»

۲) هرگاه اسم تفضیل، مضاف واقع شود، معنای «ترین» دارد.

(ترجمه)

۱۸۳- گزینه «۱»

(امیرعلی فردین - گنبد کاووس)

«ما أغرب»: چه عجیب است، چقدر عجیب است (رد گزینه ۲) / «طريقة

تنظيف أسنان التمساح»: روش تمیز کردن دندان‌های تمساح (رد گزینه‌های

۲ و ۴) / «تناول»: خوردن (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «يقترب»: نزدیک

می‌شود (رد گزینه ۴) / «نوع من الطيور»: یک نوع از پرندگان (رد گزینه ۳)

(ترجمه)

۱۸۴- گزینه «۱»

(ولی برمی - ابهر)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: «تَذَلُّ» لازم است نه متعدی و «الصَّعَابُ» نیز فاعلش است که مرفوع شده است، بنابراین جمله باید به صورت «تا سختی‌ها برای شما خوار و کوچک شود» ترجمه گردد.

گزینه «۳»: «يُضْرَبُ» مضارع مجهول و «الْمَثَلُ» نیز نایب فاعلش می‌باشد، بنابراین باید به صورت «در میان مردم مثال زده می‌شد» ترجمه شود.

گزینه «۴»: «لِيَتَعَلَّمَنَّ» فعل مضارع است و به صورت «تا یاد بگیرند» ترجمه می‌شود، در این گزینه ضمیر متصل در «درس‌هایشان» نیز اضافه است.

(ترجمه)

۱۸۵- گزینه «۴»

(کامران عبدالهی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «در امتحانات» در تعریب نیامده است.

گزینه «۲»: «و يَأْخُذُونَ» به معنی «و می‌گیرند» است که نادرست می‌باشد.

گزینه «۳»: «يُنَجِّحُ» فعل مجهول و نادرست است، در این گزینه فعل «تَحْصُلُ» نیز با جمله مطابقت ندارد.

۱۸۶- گزینه «۱»

(مصطفی قریمی‌فرد)

ترجمه آیه: هرگاه افراد نادان آنان را خطاب کنند، سلام (سخن آرام) می‌گویند!

مفهوم آیه: خویش‌داری، دوری از بحث‌های بیهوده، حفظ وقار و پاسخ دادن با آرامش در برابر نادانی

این مفهوم دقیقاً در بیت گزینه «۱» هم مشهود است.

(مفهوم)

۱۸۷- گزینه «۱»

(ابوطالب درانی)

«مع فاعله» نادرست است، زیرا فعل «جُرِّبَتْ» مجهول است و فاعل ندارد.

تکات مهم درسی:

در سؤالات تحلیل صرفی و اعراب دقت کنید برای فعل‌های معلوم، «فاعل» و برای فعل‌های مجهول، «نائب فاعل» ذکر شود.

(تحلیل صرفی و اعراب)

۱۸۸- گزینه «۴»

(مرتضی کاظم شیروزی)

در گزینه «۴»، حرف «لام» برای بیان سبب و علت آمده است به معنای «تا، برای اینکه» (امروز در سالن مدرسه گردهم می‌آییم تا دوستان قدیمی‌مان را یاد کنیم!)؛ اما در سایر گزینه‌ها، حرف «لام» معنای امر (باید) می‌دهد.

ترجمه گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: میهن به کمک فرزندان پیشرفت می‌کند؛ پس باید از تلاش‌های آنان با تمام سپاس و قدردانی یاد کنیم!

گزینه «۲»: حاتم طائی از خانواده و آبروی خود حمایت می‌کرد؛ پس باید همیشه او را به نیکی یاد کنیم!

گزینه «۳»: باید نعمت‌های فراوانی را که خدا به ما بخشیده است، یاد کنیم و همگی از او به خاطر آن‌ها سپاسگزاری کنیم!

(ترجمه فعل مضارع)

۱۸۹- گزینه «۳»

(سیرمهر علی مرتضوی)

«أب» مجرور به حرف جر با اعراب تقدیری است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «المعلمین» مضاف الیه و مجرور با علامت فرعی اعراب است.

گزینه «۲»: «أخ» از اسماء خمس و مجرور به حرف جر با علامت فرعی اعراب است.

گزینه «۴»: «أحوج» اسم تفضیل و غیرمنصرف، مجرور به حرف جر با علامت فرعی اعراب (فتحه) می‌باشد.

(انواع اعراب)

۱۹۰- گزینه «۴»

(ابوطالب درانی)

«كَانَ يَأْمُرُ»: (معادل ماضی استمراری فارسی) امر می‌کرد

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «كَانَ» به یک حقیقت ثابت اشاره دارد، پس می‌تواند به صورت مضارع (است) ترجمه شود.

گزینه «۲»: «أَلَيْسَ» یک فعل ماضی است، اما معنای مضارع (نیست) دارد.

گزینه «۳»: فعل ماضی را در جمله‌های شرطی، می‌توان به صورت مضارع ترجمه کرد.

(افعال ناقصه)

عربی زبان قرآن (۳)

۱۹۱- گزینه «۲»

(مسین رضایی)

«هل: آیا / یستوی: برابر هستند (رد سایر گزینه‌ها) / «الذین: کسانی که / «یعلمون: می‌دانند / «لا يعلمون: نمی‌دانند

(ترجمه)

۱۹۲- گزینه «۲»

(ولی برپی - ابهر)

«لیت: کاش / «هؤلاء النساء: این زن‌ها / «تخلصن: رهایی می‌یافتند، رهایی یافته بودند (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «من افکار: از افکاری / «تمنعن: که آن‌ها را باز می‌داشت (ماضی + مضارع ← ماضی استمراری) (رد سایر گزینه‌ها) / «الوصول إلى الغایات: رسیدن به هدف‌ها (رد گزینه ۱)

نکته مهم درسی:

فعل ماضی پس از «لیت»، به صورت «ماضی استمراری یا ماضی بعید» ترجمه می‌شود.

(ترجمه)

۱۹۳- گزینه «۲»

(رضا معصومی)

«كأن: گویی، مثل این که (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «إرضاء جميع الناس: راضی کردن تمام مردم / «غایة: هدفی است (رد گزینه ۳) / «لا تُدرک: (فعل مجهول) به دست آورده نمی‌شود (رد گزینه‌های ۳ و ۴)

(ترجمه)

۱۹۴- گزینه «۱»

(سیر ممبرعلی مرتضوی)

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه «۲»: «ألا نعد» یعنی «که وعده ندهیم». ترجمه صحیح عبارت: «پدر ما را نصیحت می‌کند که وعده‌ای ندهیم که نمی‌توانیم بدان وفا کنیم!»
گزینه «۳»: «تُرضی» از باب افعال، مصدر «ارضاء» و به معنای «راضی می‌کنی» است. ترجمه صحیح عبارت: «آیا تلاش می‌کنی که همه مردم را راضی کنی؟! تو زیانکار هستی!»

گزینه «۴»: «لا قيمة له» دارای «لا» نفی جنس است و ترجمه آن به صورت «هیچ ارزشی ندارد» درست است. ترجمه صحیح عبارت: «کاش مردم به آنچه که هیچ ارزشی ندارد، افتخار نکنند!»

(ترجمه)

۱۹۵- گزینه «۲»

(سیر ممبرعلی مرتضوی)

«مَرصوص» (محکم، استوار): در گزینه «۲» آمده: «صفتی برای چیزی است که بنیانش محکم شده باشد!»

(مفهوم و واژگان)

۱۹۶- گزینه «۲»

(سیر ممبرعلی مرتضوی)

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه «۱»: «ماضیه: فَاخَرُ؛ مضارعه: يُفَاخِر» نادرست است. «التفاخر» مصدر باب تفاعل است؛ ماضی آن «تَفَاخَرَ» و مضارع آن «يُتَفَاخَرُ» است.

گزینه «۳»: «خبر إنَّ المشبَّهة بالفعل» نادرست است. دقت کنید «أمر» خبر «إنَّ» است و «مذموم» صفت آن است.

گزینه «۴»: «مفعول» نادرست است. «الحکماء» فاعل برای فعل «ینهی» و مرفوع است.

(تخلیل صرفی و اعراب)

۱۹۷- گزینه «۴»

(مهدی پلادری)

در این گزینه، فعل «یهدی» مضارع ناقص (معتل اللام) و «یشاء» مضارع اجوف (معتل العین) می‌باشد.

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳»: به ترتیب فعل‌های «یَبرُثُ»، «یُوقِعُ» و «هَبُ» معتل مثال (معتل الفاء) هستند.

(معتلات)

۱۹۸- گزینه «۴»

(مهران ترکمان)

«سِرُن» صحیح است؛ به دلیل التقای ساکنین، حرف عله حذف می‌شود.

(معتلات)

۱۹۹- گزینه «۴»

(امیر طریقی)

«لَمْ + يَخَافُ ← لَمْ يَخَافْ»، که پس از حذف حرف عله «الف» به صورت «لَمْ يَخَافْ» صحیح است.

نکته مهم درسی:

در فعل‌های معتل اجوف، هرگاه لام الفعل کلمه به هر علتی ساکن بشود، در آن صیغه فعل، حرف عله حذف می‌شود.

(معتلات)

۲۰۰- گزینه «۲»

(سیر ممبرعلی مرتضوی)

در فعل اجوف، هنگام ساختن صیغه مفرد مؤنث مخاطب فعل امر، حرف عله حذف نمی‌شود. (عیشی)

(معتلات)